

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 16. PROSINCA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 149

Intervju:
Slavko Leban

Mišo Cebalo u HKC-u

Simultanka velemajstora

TEMA BROJA: TEMATSKA SJEDNICA SO SUBOTICA O MEĐUNACIONALNIM ODNOSIMA

Svečanost u povodu Godišnje skupštine HKPUD "Dukat" Vajska - Bodani

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Zadah prošlosti

Proteklih je sedam-osam dana bilo prepuno događajima koji nas uvijek iznova vrata u najteže i najtužnije razdoblje druge polovice XX. stoljeća na ovim našim prostorima. Ponekad se zapravo nameće dojam da svi mi skupa, uključujući i mladež koja odrasta i koja za ratne devedesete može znati samo iz priča drugih, uopće i ne možemo pobjeći od tamne sjene toga vremena.

Počelo je sveopćom medijskom shizofrenijom zbog uhićenja godinama odbjegloga hrvatskog generala Ante Gotovine. Svjetske su TV postaje bombardirale slikom i riječju sa svih strana, a javnost nije uskraćena čak niti za uživo snimljenu scenu uhićenja u skupom hotelu na Kanarskim otocima. Heroj ili zločinac, Ante Gotovina je i s lišćinama na rukama nastavio polarizirati javnost u svojoj zemlji, dok je mišljenje o njemu izvan Hrvatske prilično nepodijeljeno. On sam, pred Haškim sudom je izjavio: »Časni sude, nisam kriv.« Prva asocijacija na Gotovinino uhićenje bilo je: a sad – Karadžić i Mladić.

Tijekom vikenda javnost se u jednom srijemskom gradiću zgranula zbog nečega što također podsjeća na proklete devedesete. Naime, više od 120 stanovnika Beške dobilo je pozive na policijski informativni razgovor zbog inicijative za smjenu Savjeta Mjesne zajednice. Prema navodima nekih stranaka, uglavnom su ih dobili pripadnici mađarske i hrvatske nacionalne manjine, a spiskove su, pišu mediji, navodno sastavljali lokalni dužnosnici stranke koja nije baš na najboljem glasu.

Idemo dalje. U ponedjeljak su u Specijalnom sudu u Beogradu izrečene presude za zločin u Ovčari kod Vukovara, kada je nakon predaje u studenome 1991. pobijeno preko 200 hrvatskih branitelja i civila, bez suđenja i prava na obranu. Ukupna je kazna 231 godina zatvora za 14 optuženika, od kojih su čak osmerica dobili maksimalne kazne od po 20 godina. Za neke je zločine svaka kazna premala, no vrijedi istaknuti da su neovisni komentari cijelog tijeka suđenja, te držanja sudaca i sudskog vijeća, iznimno pozitivni.

I, na koncu ove serije loših podsjećanja – emisija »Insajder« na B92, u kojoj se po prvi puta nakon 1991. javno progovorilo o zlodjelu u selu Višnjićevu u okolici Šida, kada je u nazočnosti više svjedoka ubijen mještani Krešimir Herceg. Ubojica je, po navodima svjedoka, uhićen odmah, ali je pušten poslije samo dva dana i nalazi se na slobodi.

Zadah bliske prošlosti još je uvijek tako odvratno jak, da nam ne dozvoljava punim plućima udahnuti čisti zrak novoga sutra.

Z. P.

Prvo pojavljivanje u haškoj sudnici: Ante Gotovina

ČETVRTAK, 8. 12.

Nezadovoljna

Glavna tužiteljica Tribunala za ratne zločine u Den Haagu (ICTY) Carla Del Ponte posjetila je Beograd i izrazila nezadovoljstvo suradnjom i ljutnju što su Mlađić i Karadžić još na slobodi, a srbijanski premijer Vojislav Koštunica je obećao pristup svim dokumentima i arhivama uključujući i vojne čija je nedostupnost stvarala velike probleme u suradnji.

»Beograd sada ne surađuje s nama. Ovdašnji dužnosnici moraju biti svjesni da ne postoji način izbjegavanja ispunjavanja svih obveza. Idućeg tjedna u Vijeću sigurnosti UN-a, ne bude li do tada napretka, moja ocjena o suradnji Srbije neće biti pozitivna«, izjavila je Carla del Ponte.

Tumačenja

Venecijanska komisija utvrdila je takozvani Nacrt mišljenja o referendumu u Crnoj Gori.

Kad je riječ o referendumskom pitanju, Venecijanska komisija smatra kako bi međunarodne standarde zadovoljila sljedeća formulacija:

»Želite li da Republika Crna Gora bude nezavisna država s punim međunarodnim i pravnim subjektivitetom?«.

Crnogorski zakon o referendumu predviđa kako je za nezavisnost potrebno da glasuje 50 posto plus 1 od broja izašlih. Član Venecijanske komisije Srdan Darmanović kaže kako je Komisija preporučila da samo građani koji žive u Crnoj Gori mogu glasovati na referendumu i kako je potrebno da izlaznost bude preko 50 posto birača da bi referendum bio validan.

Bojkot

Pokret 5. listopada pozvao je građane da bojkotiraju TV pretplatu do odluke Ustavnog suda ili izmjene Zakona o radiodifuziji.

»Pretplatu treba bojkotirati jer Radio-televizija Srbije nije postala javni radiodifuzni servis zaštićen od utjecaja vlasti, političkih organizacija i centara moći, ali i zato što je naplaćivanje pretplate preko brojlra za struju neustavno«, priopćava Pokret 5. listopada.

PETAK, 9. 12.

Pretres

Crnogorska policija ponovno je pretražila kuću Luke Karadžića, brata haškog bjegunca Radovana, prenosi podgorički tisak.

Kuća je pretražena po nalogu suca Osnovnog suda u Nikšiću Vukote Vujačića, koji je priopćio kako je izdao naredbu za pretres kuće Karadžića, na osnovu prijedloga osnovnog

državnog tužitelja i MUP-a. Policajci su, prema riječima Dragana Karadžića, tražili i odnijeli njegov mobilni telefon »Nokia«, i tri GSM kartice za mreže u Crnoj Gori i Srbiji. Iz brojnih prostorija koje su detaljno pretresli, nisu odnijeli druge stvari.

Očajno

I dalje nema političke volje da se problemi mladih organizirano i planski rješavaju. Najveći je problem što nema posla. Istraživanja pokazuju kako je položaj mladih u Srbiji očajan: 50 posto svih nezaposlenih su mladi od 15 do 30 godina, 30 posto mladih ne zna kako će riješiti stambeno pitanje, 75 posto mladih nikad nije prešlo granicu, 400.000 mladih je napustilo zemlju, a broj institucija koji se bave problemima mladih jeste nula.

Promocija

U beogradskom Klubu A započela je promocija smještajno-gastro-nomske ponude Hrvatskog primorja pod nazivom »Večeri Mediterana«. Sponzori manifestacije koja će trajati do 22. prosinca su Hotel »Makarska«, Hotelsko-turističko poduzeće Sunčani Hvar i luksuzni brod »Sigal I« namijenjen za krstarenje Mediteranom.

UTORAK, 12.12.

Susret

I Hrvatska i Srbija i Crna Gora zainteresirane su za to da se režim prijelaza granice bez viza nastavi i u idućoj godini, izjavio je 13. prosinca u Zagrebu hrvatski predsjednik Stjepan Mesić na konferenciji za novinare s predsjednikom SiCG Svetozarom Marovićem, koji je boravio u jednodnevnom radnom posjetu Hrvatskoj.

»Nema nijednog razloga da režim prijelaza granice bez viza ne bude nastavljen i u narednoj godini. Predsjednik Marović je nekoliko puta ponovio da je to interes i druge strane«, rekao je Mesić. On je kazao da je ovaj radni posjet Marovića nastavak konzultacija koje treba promatrati u kontekstu daljnje normalizacije odnosa između dviju država.

Marović je na konferenciji za novinare poručio izbjeglicama koje se žele vratiti u Hrvatsku da »u ovoj kampanji nema nikakvog licemjernog stajališta«, a Mesić je kazao da podržava sve napore u tom smjeru, ali da je »svjestan da na nižim razinama ne postoji uvijek i takva volja da se što prije napravi jedan tolerantan ambijent«.

SUBOTA, 10. 12.

Obljetnica

U povodu šeste obljetnice smrti prvog hrvatskog predsjednika i utemeljitelja HDZ-a dr. Franje Tuđmana u Starogradskoj je vijećnici održan komemorativni skup u nazočnosti najviših hrvatskih i dužnosnika HDZ-a.

»Djelo Franje Tuđmana bit će upisano zlatnim slovima u hrvatsku povijest«, kazao je u prigodnoj riječi premijer i predsjednik HDZ-a Ivo Sanader istaknuvši kako »ne smijemo zaboraviti doprinos predsjednika Tuđmana i hrvatskih branitelja u osamostaljenju i obrani samostalne hrvatske države. U njihovim djelima i tim događajima trebamo tražiti nadahnuće i poticaje za budućnost. Ne pozivam vas da živimo u prošlosti, nego da iz nje učimo kao bismo izbjegli zamke koje će se sigurno postavljati Hrvatskoj na putu i u budućnosti«, rekao je Sanader.

Neonacisti

Policija utvrdila kako su Nacionalni stroj, skinhedi, Krv i čast i Rasionalisti neonacističke organizacije, a Obraz klerofašistički. MUP Srbije i Odbor Skupštine Vojvodine za sigurnost izdali su zajedničku informaciju o djelovanju neonacističkih organizacija u Vojvodini. U informaciji se navodi kako je riječ o neformalnim društvenim skupinama u Srbiji, s neonacističkim obilježjima, piše Građanski list. Pokret 64 županije i Honvedi nazvani su neformalnim društvenim skupinama koje nisu izričito optužene za djelovanje s neonacističkim obilježjima. U informaciji se ne navodi brojno stanje neonacista i rasista u Srbiji i Vojvodini, ali je detaljno opisano za što se oni zalažu, gdje se okupljaju, što rade i kako se oblače.

Krivotvorenja

Ministarstvo vanjskih poslova SiCG zatražilo je od policije i pravosuđa da privedu osobe koje se bave krivotvorenjem dokumenata za dobivanje viza za Zapad. Na ovaj problem nedavno su upozorili i diplomati pojedinih zemalja koji su akreditirani u Beogradu. Ipak, oglasa u kojima se nudi dobivanje viza na lak način, pune su novine. Građani u Srbiji koji znaju da ne ispunjavaju vrlo stroge uvjete za dobivanje viza najčešće su lak plijen za agencije koje im obećavaju vize u zamjenu za veliki novac. Cijena ovisi o tome na koliki vremenski rok se traži viza kao i od toga je li ona radna, boravišna, turistička ili tranzitna.

NEDJELJA, 11. 12.

Potpora

Na splitskoj rivi održan je skup potpore uhićenom generalu Anti Gotovini, u organizaciji braniteljskih udruga iz Splita – dalmatinske županije sa kojeg je upućen zahtjev Vladi i svim dužnosnicima da učine sve kako bi se pomoglo u njegovoj obrani. Na rivi, na kojoj se pre-

ma procjenama novinara okupilo oko 70 tisuća građana i branitelja iz gotovo cijele Hrvatske i dijela BiH, isticali su se transparenti s Gotovininim fotografijama te različitim porukama poput »Generale uz tebe smo«, »Mi smo Antini, nismo Stipini – Orahovica« i sličnim. Bio je i jedan s uvredljivom porukom predsjedniku, premijeru i Carli del Ponte. Predsjednik Stjepan Mesić ocijenio je kako je vidljivo da su skupovi za generala Gotovinu u nekoliko dana iz demonstracija u kojima je bilo ustaških znakova, rušilačkih poruka te uvredljivih istupa, evoluirali u skupove potpore Gotovini.

PONEDJELJAK, 12. 12.

Nisam

Hrvatski general Ante Gotovina izjavio je kako nije kriv ni po jednoj od sedam točaka haške optužnice. Gotovina nije želio izjašnjavanje o krivici odložiti za mjesec dana, što je mogućnost koju dozvoljava pravilnik Haškog suda. Umjesto toga rekao je kako je spreman o krivici govoriti odmah. »Časni sude, nisam kriv«, bili su odgovori optuženog na sedam puta ponovljeno pitanje kako se izjašnjava o navodima optužnice.

Presude

Specijalni sud je osudio 14 vukovarskih teritorijalaca za zločin na Ovčari, a dvojica su oslobođena zbog nedostatka dokaza. Sudsko vijeće za ratne zločine osudilo je 14 od 16 optuženih za ratne zločine na Ovčari kod Vukovara, na ukupno 219 godina zatvora. Ovo je prva presuda za ratne zločine pred ovim sudom. Zanimljivo je da je polovica optuženih osuđena na najviše kazne za ratne zločine odnosno na 20 godina zatvora. Njih osam osuđeno je na po 20 godina zatvora, tri na po 15, jedna na devet, a jedna na pet godina zatvora. Marko Ljuboja i Slobodan Katić oslobođeni su optužbi.

Raspust

Slobodan Milošević je pred sucima Tribunala zatražio da ide u Rusiju na liječenje, ali je dobio samo jednoipolmjesečni odmor. Obrazlažući zahtjev za put u Rusiju, Milošević je rekao kako bi tretman u Moskvi mogao biti obavljen za vrijeme zimske stanke na suđenju koje počinje u ponedjeljak 19. prosinca i traje do sredine siječnja, te da ne bi reme- tio program suđenja.

UTORAK, 13. 12.

»Latinica«

Nakon njezina emitiranja na prvom programu HTV-a, emisija »Latinica« pod naslovom »Tuđmanova ostavština« izazvala je velike polemike u hrvatskoj javnosti, te samom političkom vrhu. Veliki dio javnosti ocjenjuje je neprofesionalnom i

uvredljivom za većinu hrvatskih građana. Hrvatski blok je osudio Hrvatsku radioteleviziju da pod ravnanjem Mirka Galića »skandalozno 'detuđmanizira' Hrvatsku, vukući kroz blato zagriženih ideoloških boraca uspomenu na čovjeka koji je organizirao i realizirao državno osamostaljenje Hrvatske«.

Martić

Uvodnom rječu Tužiteljstva u Haškom tribunalu počelo je suđenje Milanu Martiću, bivšem predsjedniku Republike Srpske Krajine. Milan Martić, bivši predsjednik RSK sudjelovao je u projektu stvaranja srp-

ske države koja bi osim Srbije i Crne Gore obuhvaćala i dijelove Hrvatske i Bosne. To je na početku suđenja Martiću rekao američki tužitelj Alex Waiting. Cijela operacija počela je, tvrdi Tužiteljstvo, kampanjom širenja straha među Srbima i poticanje njihovog osjećaja da su u Hrvatskoj ugroženi.

Najave

Ratko Mladić je lociran i bit će uhićen i izručen Sudu u Haagu do kraja godine, pišu Večernje novosti. Dragan Jočić demantira te navode. List, pozivajući se na neimenovan izvor iz vrha vlasti Srbije, piše kako vlasti znaju gdje je ratni komandant Vojske Republike Srpske, ali da on neće biti uhićen do 15. prosinca, što od Beograda zahtijeva glavna tužiteljica Haškog tribunala Carla del Ponte, već da će biti izručen do Nove godine.

SRIJEDA, 14. 12.

Postupno

Ministar pravosuđa Srbije Zoran Stojković očekuje kako će problemi s predajom dosijea Ratka Mladića Tribunalu biti prevaziđeni. »Iz razgovora premijera Srbije Vojislava Koštunice s glavnom tužiteljicom Haškog suda Carlom del Ponte razumio sam kako će biti osigurano ono što treba, uz postupan slobodan pristup arhivima i uz naš zahtjev za osi-

guranje tajnosti određenih dokumenata«, rekao je Stojković.

SADRŽAJ

Uhićenje, zatvaranje i izvođenje pred Haški sud
odbjeglog hrvatskog generala Ante Gotovine
Kraj mita, povratak u stvarnost.....8-11

U utorak 13. prosinca u Generalnom konzulatu RH u Subotici
Svečana dodjela prikupljenog priloga...12

Financiranje nastave na jezicima nacionalnih manjina u
Vojvodini
Zapostavljen hrvatski jezik.....20,21

Mirovna šetnja u Novom Sadu, u povodu
Međunarodnog dana ljudskih prava
Stop fašizmu, prava narodu.....22,23

Božićna izložba u zgradi dr. Vinka Perčića u Subotici
Prigodni blagdanski darovi.....42,43

Dujizmi

- ✓ *Naši propusti nisu veliki
i zato ih moramo ponavljati;*
- ✓ *Samo na startu imamo jednake šanse;*
- ✓ *Da se ne slažemo, davno bi se dogovorili.*

Dujo Runje

Insajder B92 – o ubojstvu Krešimira Hercega iz Višnjićeva kod Šida 1991. godine

Tajna koju zna cijelo selo

Poslije 14 godina prekinuta šutnja o ubojstvu koje je do dana današnjeg ostalo nekažnjeno

Televizija B92 prikazala je u ponedjeljak 12. prosinca uvečer u udarnom terminu, u emisiji Insajder, rekonstrukciju ubojstva koje se dogodilo u selu Višnjićevu u Općini Šid prije 14 godina. U nazočnosti svjedoka 1991. ubijen je *Krešimir Herceg*, samo zato što je bio Hrvat, tvrdi novinarka B92 *Brankica Stanković*, autorica emisije. Ubojica, dragovoljac JNA, uhićen je i pušten poslije samo dva dana.

Milan Herceg, sin ubijenog Krešimira

Milan Herceg, sin ubijenog Krešimira, rekao je u emisiji kako je mnogo ljudi vidjelo ubojstvo njegovog oca. »Svi su vidjeli kako ga je maltretirao, kako ga je tu-

kao. Pola sela je to vidjelo«, kaže Milan Herceg i tvrdi kako postoje svjedoci koji točno znaju što se dogodilo, ali o tome ne žele govoriti.

Hercegovci sinovi su o ubojstvu šutjeli 14 godina kako i sami ne bi stradali. Policajci, koji su uhitili i poslije dva dana pritvora pustili ubojicu, i danas rade u policijskoj postaji u Šidu, a sinovi Krešimira Hercega i ubojica njihova oca žive u istom mjestu.

U prijavi, koju je podnijela policija, navodi se izjava uhićenog koji tvrdi da je ubio Hercega u samoobrani, a svjedoci nisu ispitani. Okružno javno tužiteljstvo u Srijemskoj Mitrovici odbacilo je takvu prijavu i konstatiralo, kako nije riječ o ubojstvu, jer je bilo ratno stanje, iako se ubojstvo dogodilo u Srbiji koja nije bila u ratu, te je poslije godinu dana donijelo rješenje kojim je kaznenu prijavu, koju je MUP Šid podnio protiv *Đorđa Dvoranca*, odbacilo smatrajući, da se nije radilo o kaznenom djelu ubojstva već o nesretnom slučaju.

Za sve to znaju i državna tijela, koja su prije mjesec dana još jednom obavještena o slučaju, no, nikakvih službenih reakcija nije bilo, rečeno je u Insajderu.

Međutim, brojne su bile reakcije čitatelja na sajtu B92. U komentarima, kojih je bilo preko 50, prevladavali su oni po kojima se ovaj zločin osuđuje te se traži hitna istraga i uhićenje ubojice kao i svih onih koji su »čuvali tajnu«. Mnogi su u svojim komen-

Prekinuta šutnja: Višnjićevo

tarima upozorili kako se ozbiljne reforme glavnih poluga bivšeg režima nisu provele kao i da je zastrašujuće znati da ubojice i dalje žive među nama nekažnjeno za svoja nedjela, a da veliki broj građana Srbije, iako je znao za zločine u zemlji i u susjednim republikama, nije ih osuđivao, već ih je prešućivao i odobravao.

H. R.

Građani Beške, poglavito Hrvati i Mađari, pozivani na informativni razgovor

Pritisak zbog potpisa peticije

Stanovnici Beške kažu da su policajci obilazili kuće i raspitivali se jesu li potpisi davani svojeručno i tko ih je prikupljao

Tijekom vikenda više od 120 stanovnika Beške dobilo je pozive na policijski informativni razgovor zbog inicijative

za smjenu Savjeta Mjesne zajednice. Prema navodima nekih stranaka, uglavnom su ih dobili pripadnici mađarske i hrvatske

nacionalne manjine u Beški, a spiskove su, navodno, sastavljali lokalni dužnosnici Srpske radikalne stranke.

Priopćenje Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Organizatore pozvati na odgovornost

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini sa zaprepaštenjem je primio informaciju o policijskoj istrazi uz pomoć Savjeta Mjesne zajednice Beška protiv građana Beške, hrvatske i mađarske nacionalnosti, a u svezi s peticijom za raspisivanje izvanrednih izbora za Savjet Mjesne zajednice u Beškoj. Smatramo nedopustivim zastrašivanje građana samo zato što su željeli iskoristiti svoje građansko pravo da traže smjenu lokalne vlasti«, stoji u priopćenju ove stranke koje je potpisao njen predsjednik *Petar Kuntić*.

DSHV podsjeća da su građani Beške »već jednom prije 15 godina, imali od člana iste stranke, koja sada provodi uz pomoć policije nezakonite postupke, također torturu radi iseljenja, a sada u povodu vršenja svojih zakonom garantiranih prava u okviru lokalne samouprave«.

DSHV traži da »država hitno intervenira radi zaštite ljudskih prava i da se nezakonite radnje hitno obustave, a organizatori pozovu na odgovornost.«

Pozive za razgovor potpisao je predsjednik Savjeta mjesne zajednice *Stojan Mutić*, inače član Srpske radikalne stranke, koji kaže kako Savjet nema ništa s informativnim razgovorima, osim što je podnio kaznenu prijavu zbog sumnje da je određen broj potpisa na peticiji falsificiran. On tvrdi da je pozive u suradnji s policijom prosljedila Mjesna zajednica kako bi se Bežčanima omogućilo da bez odlaska u Indiju daju izjavu. Ipak, činjenica je da se policijska postaja i Mjesna zajednica nalaze u istoj zgradi, što znači da je policija i sama mogla prosljediti pozive.

Stanovnici Beške kažu da su policajci obilazili kuće i raspitivali se jesu li potpisi

Osuđeno 14 teritorijalaca za ubojstvo preko 200 hrvatskih branitelja i civila na Ovčari kraj Vukovara

Krivi su!

Osmerica osuđena na maksimalne kazne od po 20 godina zatvora, trojica na po 15, jedan na devet, a jedan na pet godina

Sudsko vijeće Specijalnog suda za ratne zločine u Beogradu osudilo je 14 od 16 optuženih za ratne zločine na Ovčari kod Vukovara na ukupno 219 godina zatvora. Vijeće je utvrdilo krivnju 14 optuženih pripadnika Teritorijalne obrane Vukovara za ubojstva hrvatskih zarobljenika na poljoprivrednom dobru Ovčara, nakon završetka sukoba oko tog hrvatskog grada 1991. godine. Ovo je prva presuda za ratne zločine pred ovim sudom, a izrečena je u ponedjeljak 12. prosinca.

Polovica optuženih osuđena je na najviše kazne za ratne zločine, odnosno na 20 godina zatvora. Sudac je, citirajući *Marka Miljanova*, podsjetio osuđene što je taj ne-

Predrag Milojević, Ivan Atanasijević, Đorđe Šošić i Miroslav Đanković), trojica na po 15 (*Jovica Perić, Vujo Zlata i Milan Vojnović*), jedan na 12 (*Predrag Mađarac*), jedna na 9 (*Nada Kalaba*), a jedan na pet godina zatvora (*Goran Mugoša*). *Marko Ljuboja* i *Slobodan Katić* oslobođeni su optužbi, uz sudsku primjedbu da nije bilo dokaza, a da oni sami znaju što su činili.

U momentu izricanja presude jedan od optuženih, *Predrag Dragović*, počeo je vrijeđati suca, psujući ga, zbog čega je isključen sa suđenja. Njega su iz sudnice izvela trojica pripadnika sudskog osiguranja, a za njim je sudnicu svojevolumeno napustio još jedan optuženi. Obitelji optuženih ta-

dac i sudsko vijeće su mjerili odgovornost svakoga od optuženih. Ukoliko i ostala suđenja za ratne zločine budu ovakva, zbili će onda jednog dana biti jasno što je tko uradio, a što nije.

Obitelji ubijenih na Ovčari, koje su više od godinu i pol dana strpljivo pratile svako suđenje, misle da je suđenje bilo pravедno. Rodbina žrtava je komentirala da je suđenje bilo korektno i da je pravda došla na svoje mjesto, ali... »Naših sinova nema. Oni su mrtvi. Nadajmo se da se više ovakva zla neće dogoditi«, rekla je majka jedne od žrtava Ovčare.

Tužiteljstvo je zadovoljno činjenicom da je dokazano da se zločin u Vukovaru dogodio i da su za to izrečene i najviše kazne, rekao je glasnogovornik Tužiteljstva *Bruno Vekarić*: »Želim naglasiti da ovom presudom nije stavljena točka na ovaj slučaj. Osam lica je osuđeno na maksimalnu kaznu, iako to nije dovoljna satisfakcija za obitelji žrtava, koje su u ovom događaju izgubile najmilije.«

B92

Žarko Puhovski, predsjednik Hrvatskog helsinškog odbora Presuda je značajan simbolični čin

Predsjednik Hrvatskog helsinškog odbora *Žarko Puhovski* pozdravio je presudu optuženima za zločin na Ovčari kao »značajan simbolični čin«, i kazao da ona pokazuje da su suđenja vlastitim građanima za ratne zločine ipak moguća.

pismeni vojvoda rekao za junaštvo i čojstvo. »Junaštvo je kada sačuvaš sebe od neprijatelja, a čojstvo kada neprijatelja uspiješ sačuvati od sebe. O junaštvu osuđenih sud vjeruje da će suditi povijest, a ova presuda izrečena je o njihovom čojstvu«, objasnio je predsjednik vijeća.

Optuženi su proglašeni krivim, njih osmerica osuđeni su na po 20 godina zatvora (*Miroslav Vujović, Stanko Vujanović, Milan Lančuzanin, Predrag Dragović,*

kođer su dobacivale sudskom vijeću, ali su samo upozoreni da će biti isključeni sa suđenja.

Izricanje i obrazlaganje presude trajalo je više od dva sata, ali opunomoćenik oštećenih *Nataša Kandić* kaže da je sudac bio veoma uvjerljiv u svim svojim odlukama: »Kada se uspoređi s klasičnim ubojstvima, gdje kazna dostiže do 40 godina, onda su kazne za ovakve monstruozne zločine niske. Ali, kazne su po zakonu, su-

davani svojeručno i tko ih je prikupljao. »Našli smo se vrlo pogođeni, ničim izazvani, ni ja, ni supruga ne pripadamo niti jednoj stranci, međutim, potpisi su naši i stojimo iza toga«, kazao je mještakin *Ivan Kaleb*, dok *Sava Grozdanović* kaže kako se osjeća neprijatno, ali da nije zastrašen, prenio je B92.

Predsjednik Općine Indija *Goran Ješić* optužio je Srpsku radikalnu stranku da je utjecala na to da na informativni razgovor budu pozivani pripadnici nesrpskog stanovništva u Beškoj, te je najavio kaznene prijave protiv policajaca koji su zvali građane Beške na razgovor.

»Vidio sam pozive za službeni informativni razgovor i to je dokaz kako vlada SRS. Oni su namjerno zvali na informativni razgovor nesrpski živalj, prije svega Hr-

vate i Mađare«, kazao je Ješić, te je podsjetio na progon Hrvata iz Srijema prije 15 godina.

J. D.

Zbog sumnje da je teško povrijedio službenu dužnost Policajac uklonjen iz službe

Protiv potporučnika policije u Indiji *Veljka Pajdića* podnesen je zahtjev za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zbog nepravilnosti u svezi s izborima za Savjet Mjesne zajednice Beška, priopćila je policija Srijemske Mitrovice.

Pajdić je na informativne razgovore pozivao građane preko MZ Beška, što je protivno Zakonu o kaznenom postupku. On je uklonjen iz službe do okončanja postupka i osumnjičen za tešku povredu službene dužnosti, javlja Beta.

Uhićenje, zatvaranje i izvođenje pred Haški sud odbjeglog hrvatskog generala Ante Gotovine

Kraj mita, povratak u stvarnost

*Nakon gotovo četiri i pol godine skrivanja, na Kanarskim otocima uhićen odbjegli general **

*Prosvjedi u hrvatskim gradovima, ali ne osobito jakog intenziteta **

Pred Haškim sudom Gotovina se u ponedjeljak izjasnio: Časni sude, nisam kriv!

Piše: Zdenko Samaržija

U srijedu 7. prosinca 2005. godine završeno je dugo, mučno razdoblje skrivanja hrvatskog generala *Ante Gotovine*, optuženog od strane Haškog tužiteljstva za zločine počinjene protiv Srba tijekom i nakon operacije Oluja. U 1613 dana bijega Ante Gotovina izrastao je u mit. I oni koji ga smatraju herojem, i oni koji ga drže zločincem, znali su da njegovo bježanje ne može trajati vječno. Kao i Gotovina, i njegova domovina Hrvatska proživljavala je teško vrijeme. Sudski proces dat će odgovor na pitanje kakva je bila uloga optuženog generala u ratu devedesetih godina.

Vijest o uhićenju Ante Gotovine, kao i njegovo isporučivanje u pritvorsku jedinicu u Scheweningenu, izazvala je u prvi mah spontane prosvjede u pojedinim gradovima u Hrvatskoj, a onda i organizirane skupove podrške generalu. Najveći je održan u nedjelju u Splitu, gdje se okupilo oko 50.000 ljudi. Pojedini strani mediji ocijenili su kako je primjetno da se poslijeratne tenzije u Hrvatskoj stišavaju, iako još uvijek imaju svoju težinu. Prethodni miting potpore Gotovini u Splitu, održan 2001. godine, okupio je 100.000 ljudi.

ŽIVOTOPIS: Ante Gotovina rođen je 12. listopada 1955. godine na otoku Pašmanu. Sa 16 godina priključio se Legiji stranaca. Tamo se zvao Andrija Grabovac. Reputaciju hrabrog ratnika te zbog nje francusko državljanstvo dobio je za zasluge u Africi, Gvatemali i Paragvaju. U to vrijeme rađa mu se prva kćerka.

Osamdesetih godina bavio se »neodređenim sigurnosnim poslovima«. Godine 1981. sudjeluje u pljački židovskoga bračnog para *Solomon* u Parizu (osuđen na 5 godina zatvora). Pet godina kasnije

počinio je kazneno djelo iznude šest milijuna franaka (osuđen na 2, 5 godine zatvora). Godine 1990. bio je suučesnik iznude novca i otmice (2 godine zatvora).

U Hrvatsku se vratio 1991. godine. Kao pripadnik Tigrova bori se na zapadnoslavonskom bojištu gdje je ranjen. Sljedeće godine postaje zapovjednik HVO-a za područje Livna. Dana 9. listopada 1992. imenovan je zapovjednikom Operativne zone Split Hrvatske vojske. Vodio je jedinice Hrvatske vojske u operaciji Maslenica.

S Vesnom Karuzom, reporterkom HRT-a, dobio je 1994. godine kćer Anu. Godine 1995. zapovijedao je operacijom Oluja. Nekoliko dana ranije oženio se Dunjom Zloić, zaposlenicom Ministarstva obrane. Iste je godine imenovan glavnim inspektorom Hrvatske vojske. S Dunjom Zloić – Gotovina je dobio 1997. godine sina Antu. **KRONOLOGIJA:** Istražitelji Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije željeli su 1998. godine ispitati Gotovinu u svojstvu osumnjičenika. Hrvatska vlast odbija na tom slučaju surađivati s haškim istražiteljima. Umirovljen je 2000. godine sa još šest generala jer se usprotivio hrvatskoj namjeri da istraži ratne zločine počinjene tijekom Domovinskog rata i da osumnjičenike preda Haškom sudu.

Skupa s Rahimom Ademijem optužen je 2001. zbog zločina počinjenih protiv Srba tijekom i nakon operacije Oluja. Ademi se dobrovoljno predao Haagu, a Gotovina je pobjegao. Iduće četiri godine traju natezanja oko Ante Gotovine. Tužiteljica Carla Del Ponte optužuje hrvatsku Vladu – Vlada tvrdi da je Gotovina pobjegao iz zemlje te da ga policija ne može pronaći.

Godine 2002. pojavljuju se plakati s natpisom »Heroj, a ne zločinac«.

U lipnju 2003. godine Gotovina je dao intervju za tjednik »Nacional«, u kojem je opovrgnuo svaku odgovornost za zločine za koje ga se tereti, te kazao da će se predati ako ga se prestane tretirati u svojstvu osumnjičenika. U ljeto 2003. godine Ivo Sanader pozvao je Gotovinu da se preda i pomogne zemlji u pokušaju da započne pregovore s Europskom unijom. Tih dana i mjeseci Hrvatskoj nitko ne vjeruje. Carla Del Ponte tvrdi da hrvatska vlada igra dvostruku igru.

OPTUŽNICA: Optužnica protiv Ante Gotovine izmijenjena je 24. veljače 2004. godine. U izmijenjenoj optužnici navodi se da je od 4. kolovoza 1995. do 15. studenoga 1995. Hrvatska izvela vojnu ofenzivu

poznatu kao Oluja, s ciljem vraćanja regije Krajine. U optužnici se navodi da je Ante Gotovina s drugima, uključujući Ivana Čermaka, Mladena Markača i predsjedni-

ka države *Franju Tuđmana*, sudjelovao u udruženom zločinačkom pothvatu, čiji je zajednički cilj bio prisilno i trajno uklanjanje srpskog stanovništva iz regije Krajine,

između ostalog pljačkanjem, oštećivanjem ili potpunim uništavanjem imovine srpskog stanovništva, kako bi se pripadnike tog stanovništva odvratilo ili spriječilo da se vrate i ponovno nastane u svojim domovima. Na osnovi zapovijedi Ante Gotovine, piše u optužnici, te su snage izvršile djela navedena u optužnici. Ante Gotovina je tim djelima, navodno, i propustima potaknuo druge, uključujući hrvatske civile, da i oni počine djela koja su navedena u optužnici. Nadalje, optuženik je bio dužan ponovno uspostaviti i osigurati javni red i sigurnost, a tu je svoju dužnost propustio izvršiti. Navodi se da su hrvatske snage počinile brojna kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući ubojstva najmanje 150 krajiških Srba te pljačku i uništavanje imovine, prisiljavajući na taj način krajiške Srbe da bježe.

U ožujku 2005. godine Europska unija izvijestila je Hrvatsku da će suspendirati početak pregovora o članstvu sve dok Gotovina ne bude uhićen. U kolovozu 2005.

Prve reakcije političara

Ivo Sanader, premijer

Potvrđena vjerodostojnost Hrvatske

Ovime je konačno potvrđena vjerodostojnost hrvatske države i svih institucija hrvatske državne vlasti da Gotovina nije u Hrvatskoj. Ustavni zakon o suradnji s Haškim sudom, donesen prije deset godina, vrlo precizno govori o načinu suradnje. Dužni smo poštovati domaće zakonodavstvo kao i međunarodno preuzete obveze. Svatko tko je optužen mora se suočiti s optužbama i odgovoriti na njih. Kao i u slučaju generala Gotovine, kao i generala Markača, Čermaka, Ademija i šest Hrvata iz BiH u interesu je Hrvatske da se utvrdi puna istina. Hrvatska će sa svoje strane učiniti sve da se dođe do pune istine.

Ured predsjednika Stjepana Mesića

Dokaz utemeljenosti izjava

Uhićenje odbjeglog generala Gotovine na Kanarskim otocima dokaz je utemeljenosti ranijih izjava predsjednika Republike, koji je decidirano tvrdio kako se odbjegli general Gotovina ne nalazi u Hrvatskoj.

Ivica Račan, predsjednik SDP-a

Krupan korak

Ovo je krupan korak u rješavanju jednog otvorenog problema za Hrvatsku, ali i za samog Gotovinu. Znali smo da se Gotovina mora braniti pošto je optužnica podignuta pred sudom u Haagu. Bilo je pitanje samo na koji način, hoće li otići dobrovoljno ili će biti uhićen.

Anto Đapić, predsjednik HSP-a

Težak dan

Ovo je težak dan za sve hrvatske branitelje, za sve one koji vole ili cijene generala Gotovinu ali sam ja uvjeren da će general Gotovina dokazati svoju nevinost na Haškom tribunalu.

Ljubica Lalić, HSS

Ogorčena zbog toga što vijest stiže iz Beograda

Ogorčena sam što nam vijest o uhićenju dolazi iz Beograda. Sa generalom Gotovinom optužena je i Hrvatska država i sada je velika odgovornost na Vladi da dade na raspolaganje svu logistiku i mehanizme da bi obranila ne samo dignitet generala Gotovine nego i cijele Hrvatske.

Vesna Pusić, predsjednica HNS-a

Mučna faza iza nas

Uhićenje omogućava procesuiranje slučaja i ostavlja za nama mučnu fazu u hrvatskim odnosima s Tribunalom. Činjenica je da tek sada kada se raspliće taj slučaj djelomično isplivavaju i činjenice da je Gotovini '98 onemogućeno da obavi predrasgovore s predstavnicima Tribunala, a s druge strane, da se nije odazvao pozivu predsjednika Republike da sam ode u Haag u vrijeme kad ga je predsjednik zvao.

godine uhićen je *Hrvoje Petrač*, kojeg su hrvatske vlasti i dužnosnici EU-a osumnjičili da je jedan od glavnih Gotovinih pomagača.

U svom izvješću podnesenom Europskoj uniji, Carla del Ponte je 3. listopada 2005. godine napisala da Hrvatska u potpunosti surađuje s Haškim sudom u potrazi za Gotovinom, čime je uklonjena posljednja zapreka za otvaranje pregovora između EU-a i Hrvatske.

U četvrtak 8. prosinca 2005. godine Del Ponte je tijekom posjeta Beogradu objavila da je Gotovina uhićen na Kanarskim otocima u Španjolskoj. ■

Reakcije kolumnista

Ante Tomić, Jutarnji list

Generale, uprskali ste

Slučaj je s medicinskog stajališta vrlo neobičan. Od 1998., kad su vas haški istražitelji prvi puta zvali na informativni razgovor, pa sve do srijede navečer Vi ste se, gospodine generale, nemojte se uvrijediti, ponašali budalasto. Za početak ste odbili kao osumnjičenik razgovarati s istražiteljima pa su oni Vas, razumljivo, optužili za ratni zločin, a kada su podignuli optužnicu, Vi ste pobjegli. Uprskali ste, dakle, sebi najprije mogućnost da izbjegnute optužnicu, a zatim uništili svaku šansu da se branite sa slobode i, napokon, dopustili da Vas uhvate. Zadivljujuće je da nije ostala baš ni jedna pogrešna stvar koju niste zaboravili učiniti... Vi ste odbili haške istražitelje, a Vaši su prijatelji rekli: »To, majstore!« Pobjegli ste pred optužbom, a narod je počeo vikati od oduševljenja. Svaki je Vaš potez dočekan s divljim ushitom Vaših pristaša i što ste se Vi dublje zakopavali u vlastitom dreku... Dosljedno glumeći marionetu za nekakve markice rebiće, miroslave tuđmane, nenade ivankoviće i druge što su mlatili pare na vašoj biografiji dok ste Vi u to vrijeme ne-sebično žrtvovali svoju budućnost i sreću svoje obitelji. Sada rebići, tuđmani i ivankovići voze velike lijepe aute, grade vikendice po otocima i s obiteljima odlaze u Austriju na zimovanje, a Vi ćete na neodređeno šetati dvorišnim krugom haškoga zatvora... Vi ste svoje pristaše razočarali. U posljednje četiri i pol godine mnogi su od njih patetično izjavljivali kako se Vi nećete živjeti predati. Bio je to primjereno romantičan, glup vojnički kraj kakav su oni priželjkivali. I tuđmani, i rebići i ivankovići, svi su željeli da Vi ostanete budala... Očekivali su da ćete izvaditi pištolj i pucati negdje, makar u vlastita usta. To bi im se, vjerujem, puno više svidjelo. Imali bismo lijep herojski mit od kojega bi se prodale još dvije naklade vaše biografije i uhvatilo desetak postotaka na idućim parlamentarnim izborima. Ovako ne doživimo ništa. Sada kad ste se opametili, dragi imenjače, više nikom ne trebate.

Miljenko Jergović, posebno izdanje Globusa

Posljednje utočište posljednjeg hrvatskog hajduka

Blizi ilegalcima iz partizanskih filmova nego stereotipu hajduka koji je njegovala Carla del Ponte, Gotovina se nije poput Poglavnika presvlačio u opaticu, nego je poput Josipa Broza noćivao u najskupljim hotelima

Umjesto da bude uhićen u šumama Bolivije, kao Ernesto Che Guevara de la Serna, ili da ga zla sudbina stigne sred planine Raduše, ponad Bugojna, kao skupinu ustaških avanturista 1972. godine, ili da ga na nekome mitskom hrvatskom toponimu, na Velebitu ili na Petrovoj gori, oda nevjerna ljubav, kuma ili brat rođeni, kao što je to običaj u epskim narodnim pjesmama, Antu Gotovinu ulovilo je posred Kanarskih otoka, u carstvu golih si-sa, planetarnog konzumerizma i trulog liberalnog i antikršćanskog Zapada, dakle svega što je hrvatstvu i hrvatskoj nacionalnoj tradiciji toliko strano i odurno. Umjesto da bježi preko zasniježene visoravni, dok ga sa svih strana poput muha govvara salijeću neprijateljski helikopteri, umjesto da pokazuje bosanski grb kiborizima koji ga putem megafona pozivaju na predaju, ili da ga ulove kad se usred planinske divljine bude spuštao na izvor da se napije vode, kako je predskazano u Škorinoj pjesmi, Ante Gotovina stradao je na popišanju puta od hotelske recepcije, u posljednjem prebjezištu ostarijelih njemačkih i britanskih turista, tamo gdje dekadentna i u razvratu ogrezla Europa očekuje svoj smrtni čas. Umjesto da ga uhite u krajevima u kojima se čuje odjek Thomsonovih herojskih oda... Reklo bi se da je ovime ozbiljno narušen mit o generalu Gotovini, stvoren prije četiri-pet godina na oportunizmu loše i kukavičje ljevičarske vlade, a podgrijavan u dijelu medija...

Ali to ne znači da je Ante Gotovina trenutkom svoga uhićenja prešao iz mita u stvarnost. ■

U utorak 13. prosinca u Generalnom konzulatu RH u Subotici

Svečana dodjela prikupljenog priloga

Organizatorica Božićnog bazara Meri Vidiš uručila je humanitarne donacije ravnateljima škola i vrtića

Marija Crnković, ravnateljica OŠ »Matko Vuković« Subotica

Ivan Stipić, ravnatelj OŠ »Ivan Milutinović« Subotica

Skupna fotografija donatora s ravnateljima, učiteljicama i odgojiteljicama

Stanislava Prčić Stantić, ravnateljica
OŠ »Matija Gubec« Tavankut

Odgojiteljica Marina Piuković iz vrtića »Marija Petković« Subotica

List »Miroljub« ubuduće u okviru nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«

Suradnjom do daljnjeg razvoja

*Na inicijativu Upravnog odbora HKUD »Vladimir Nazor« dogovorena suradnja s NIU »Hrvatska riječ« na financijskom, tehničkom i promidžbenom planu * I druge hrvatske udruge i institucije trebale bi težiti uključivanju u nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«, mišljenja je Šima Raič, predsjednik HKUD »Vladimir Nazor«*

Na inicijativu Upravnog odbora Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora, list »Miroljub«, koji već osam godina izdaje ovo Društvo, od iduće godine izlaziti će u okviru nakladničke djelatnosti Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«. »Miroljub« će i dalje ostati list HKUD »Vladimir Nazor«, a s NIU »Hrvatska riječ« dogovorena je suradnja na financijskom, tehničkom i promidžbenom planu.

Sastanak na kojemu je postignut dogovor o suradnji održan je 9. prosinca u prostorijama Novinsko izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, a pokraj predsjednika HKUD »Vladimir Nazor« Šime Raiča, tajnika Društva Zorana Čote, glavnog i odgovornog urednika lista »Miroljub« mr. Matije Đanića, nazočni su bili i direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić i urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovan Miković.

INICIJATIVA HKUD »VLADIMIR NAZOR«: Šima Raič je istaknuo kako je na sastanku Upravnog odbora HKUD »Vladimir Nazor«, koji je održan 6. prosinca, odlučeno da se inicira uključivanje lista »Miroljub« u nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«.

»Prema donesenoj odluci, želimo uspostaviti punu suradnju«, rekao je Šima Raič. »Od NIU 'Hrvatska riječ' očekujemo pomoć na profesionalnom planu u svezi tehničkog uređenja i promidžbe našeg lista, kao i pomoć u sufinanciranju lista. Smatramo da će ovakav vid suradnje pridonijeti kvaliteti lista našeg Društva, a također smatramo da bi i druge hrvatske udruge i institucije trebale težiti uključivanju u nakladničku djelatnost NIU 'Hrvatska riječ', jer ova ustanova može profesionalno pomoći postizanju veće kvalitete ukupne nakladničke produkcije«. Šima Raič je, također, napomenuo kako je nakon gašenja dvotjednika »Žig«, somborski list »Miro-

ljub« godinama bilo jedino izdanje, uz katolički mjesečnik »Zvonik«, koje je redovito izlazilo na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

Zoran Čota je ukratko predstavio nakladničku djelatnost HKUD »Vladimir Nazor« u okviru koje je osim publiciranja lista »Miroljub«, objavljeno i nekoliko knjiga.

»Već osmu godinu list 'Miroljub' izlazi redovito četiri puta godišnje, a objavljena je i Monografija našeg Društva autora Franje Matarića, knjiga skupine autora 'Somborske žetvene svečanosti', tiskana je knjiga 'Dukat ravnice' čije su autorice Antonija Čota i Marija Šeremešić, a u povodu 70. obljetnice, Društvo je objavilo CD izdanje 'Od Miroljuba do Nazora' autorice Antonije Čote, te brošuru 'Stopama naslijeđa', čija je autorica Marija Šeremešić. List 'Miroljub' prati prije svega aktivnosti našeg Društva, ali je veoma važan za područje Podunavlja, Sombora i okoliše, jer u listu svoje mjesto nalaze i aktivnosti drugih hrvatskih Društva, posebno iz spomenute regije«, kazao je Zoran Čota.

OKUPITI ŠTO VIŠE SURADNIKA: Konceptiju lista predstavio je glavni i odgovorni urednik »Miroljuba« mr. Matija Đanić, koji je na tu dužnost došao nakon što je dotadašnji dugogodišnji urednik Josip Z. Pekanović izabran za predsjednika HNV-a, proljetos ove godine. Naglasio je kako su u listu prije svega predstavljene aktivnosti HKUD »Vladimir Nazor«, kao i aktivnosti koje druge udruge ostvaruju prilikom gostovanja u Društvu »Vladimir Nazor«.

»Sombor je središte južnog Podunavlja i nastojat ćemo više predstaviti i aktivnosti hrvatske zajednice koje se odvijaju u Baču, Plavni i Vajskoj-Bođanima, za koje smatramo da nisu dovoljno obuhvaćene u našem listu«, rekao je Đanić govoreći o planovima. »Naš list izlazi tromjesečno i nastoji evidentirati i analizirati događanja u tom vremenskom razdoblju. Osim što se u listu može čitati o radu našeg Društva, on donosi i priloge o povijesnim događajima koja su važna za hrvatsku zajednicu, kao i priloge o literarnom stvaralaštvu naših članova i članova okolnih društava, te priloge o aktualnim mjesnim događanjima. U četvrtom ovogodišnjem broju dio prostora

u listu izdvojili smo za tekst o obilježavanju 'Zavitnog dana' u Bačkom Monoštoru, a u prethodnim brojevima posebnu pozornost obratili smo na obilježavanje jubileja sto godina Karmela u Somboru«, kazao je mr. Đanić, ističući nastojanje uredništva lista da okupi što više suradnika.

VIŠESTRUKA POMOĆ REDAKCIJI:

Direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić pozdravio je inicijativu Upravnog odbora HKUD »Vladimir Nazor« za uključivanje lista »Miroljub« u nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«, jer ova novinsko izdavačka ustanova, rekao je, i postoji zbog toga da bi pomagala druge medije i nakladnike na hrvatskome jeziku u Vojvodini.

»Tako smo pomogli i pokretanje emisije na hrvatskom jeziku Radio Bačkoj u Baču, a osim pomoći listu 'Miroljub', pomoći ćemo i druge nakladničke pothvate vašeg Društva«, rekao je Perušić. »'Miroljub' treba ostati prije svega list HKUD 'Vladimir Nazor' i zadržati potpunu uređivačku autonomiju. Uz određeni vid financijske potpore, naša ustanova može pružiti pomoć i na tehničkom i promotivnom planu. List 'Miroljub' je svjedočanstvo budućim naraštajima o aktivnostima vašeg Društva i zbog toga je važno njegovo izlaženje«.

Urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« Milovan Miković predočio dužnosnicima »Vladimira Nazora« mogućnosti da se poboljša tehnički izgled lista »Miroljub«, a dogovorena je i dinamika pripremanja novog broja lista, čije se izlaženje planira za iduću Prelo, odnosno do veljače sljedeće godine.

Z. Sarić

Nezadovoljstvo dinamikom transformacije RTS-a

Nacionalna vijeća se neće odreći svojih prava

»Smjene odgovornih urednika u manjinskim redakcijama i postavljanje novih, suspenzije pojedinih novinara, represije prema njima, ukidanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru pojedinih programskih cjelina bez konzultacija s nacionalnim vijećima, samo su neki od primjera alarmantnog stanja u RTV NS«, piše u priopćenju predsjednika sedam manjinskih nacionalnih vijeća

Predsjednici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Vojvodini izrazili su nezadovoljstvo odugovlačenjem transformacije Radio-televizije Srbije u Radiodifuznu ustanovu Srbije i Radiodifuznu ustanovu Vojvodine.

Kako se navodi u priopćenju izdanom nakon sastanka u Novom Sadu u petak 9. prosinca, takav zaključak donesen je na osnovi ovlaštenja i obveza iz Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, koji omogućuje ostvarivanje prava na samoupravu u oblasti uporabe jezika i pisma, obrazovanja, informiranja i kulture.

»Nezadovoljstvo je tim veće, ako se ima u vidu da se svaki dan prelaznog perioda transformacije višestruko negativno odražava na ostvarivanje spomenutih prava u RTV Novi Sad, aktualnim potezima rukovodstva u oblasti kadrovskih rješenja i strukture programa«, piše u priopćenju.

Kako se navodi, takvi potezi donose se »bez jasne koncepcije i strategije transformiranja i bilo kakvih konzultacija ili uz protivljenje predstavnika nacionalnih vijeća, usprkos obećanjima da će se tražiti i uvažavati njihovo mišljenje«.

»Smjene odgovornih urednika u manjinskim redakcijama i postavljanje novih, suspenzije pojedinih novinara, represije prema njima, ukidanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru pojedinih programskih

Očekuje se transformacija Radio televizije Srbije

cjelina bez konzultacija s nacionalnim vijećima, samo su neki od primjera alarmantnog stanja u RTV NS«, piše u priopćenju.

Nacionalna vijeća, dodaje se, ne žele i ne mogu se odreći ostvarivanja prava pripadnika svojih zajednica u oblasti elektron-

skih medija, osobito u programskim i kadrovskim pitanjima.

Zajedničko priopćenje izdala su nacionalna vijeća mađarske, slovačke, rusinske, rumunjske, bunjevačke, hrvatske i ukrajinske nacionalne manjine u Vojvodini.

Beta

Monitoring Vijeća Europe za SiCG na sastanku s predstavnicima manjina

Otvoreno o problemima

Stalni monitoring Vijeća Europe za Srbiju i Crnu Goru organizirao je sastanak s predsjednicima nacionalnih vijeća hrvatske, bošnjačke, slovačke i rumunjske nacionalne manjine, na kojemu se razgovaralo o ostvarivanju prava nacionalnih manjina.

Na sastanku, koji se održao 12. prosinca u Beogradu, nazočan je bio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Z. Peka -

nović, koji je iznio činjenice o najnovijoj situaciji u vezi ostvarivanja prava sa stajališta hrvatske nacionalne manjine te je posebice istaknuo otvorena pitanja glede hrvatske redakcije na Televiziji Novi Sad i pitanje neostvarivanja principa pozitivne diskriminacije glede političkog predstavljanja manjina.

J. D.

Održan sudski pretres po tužbi RTV Novi Sad protiv djelatnika »Hrvatske riječi«

Stranke upućene na medijaciju

*Postupak će se, na zahtjev tuženih, voditi na hrvatskome jeziku * U svojstvu promatrača nazočni veleposlanik i generalni konzul Republike Hrvatske, te najviši dužnosnici HNV-a **

Cijeli slučaj baca lošu sliku na odnose Srbije i Hrvatske, ali i na Srbiju samu

Na glavnom pretresu u Općinskom sudu u Subotici po tužbi RTV Novi Sad protiv urednice nekadašnjih »TV Divana« *Dušice Dulić* i direktora NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimira Perušića*, sutkinja *Vesna Stjepanović* donijela je, uz suglasnost obiju strana, rješenje da se stranke upute na postupak medijacije. Za suca medijatora odvjetnici tuženih predložili su sutkinju *Olgu Vujkov*, koja je u međuvremenu i zakazala postupak mirnog rješenja spora za petak 16. prosinca.

Prije toga, na zahtjev tuženih, odlučeno je da se sudski postupak odvija i na hrvatskome jeziku, te će u rad biti uključen i ovlašten sudski tumač za hrvatski jezik.

Pretres je održan u četvrtak 8. prosinca, a nazočni su bili, osim tuženih Dulićeve i Perušića i njihovih odvjetnika, te odvjetnika tužitelja, i veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji i Crnoj Gori *Tonči Staničić*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk*. Pretres su pratili i novinari nekoliko redakcija iz Subotice.

HNV NA STRANI TUŽENIH: Tužbu je, da podsjetimo, 17. studenoga 2004. godine, samo dva dana nakon susreta premijera Srbije i Hrvatske *Vojislava Koštunice* i *Ive Sanadera* u Beogradu, protiv Dušice Dulić i Zvonimira Perušića podnijelo Javno poduzeće RTS-RT Novi Sad, i to »radi za brane govora mržnje«, i s odštetnim zahtjevom od 800.000 dinara. Tuženi su mjesec dana prije toga, na konferenciji za no-

vinare koju su sazvali kako bi javnosti pripočeli zbog čega najavljena i dogovorena emisija »Tragom hrvatskim« nije emitirana 17. listopada, upozorili na stanje u TV Novi Sad, gdje hrvatska zajednica ne ostvaruje ona prava koja ostvaruju pripadnici drugih manjinskih zajednica u Vojvodini.

Prvo je ročište održano 10. veljače 2005. godine na Osnovnom sudu u Novom Sadu, ali se taj sud oglasio nenadležnim i pred-

Općinski sud u Subotici

met uputio Općinskom sudu u Subotici.

U međuvremenu je Hrvatsko nacionalno vijeće, kao zakonom osnovano predstavničko tijelo Hrvata u SiCG, temeljem jednoglasnih odluka toga tijela, podnijelo zahtjev da se na sudu pojavi kao umješac na strani tuženih, što je sutkinja Vesna Stjepanović prihvatila.

OČEKUJU SE USTUPCI TUŽITE-LJA: Na pitanje novinara Dušica Dulić je nakon pretresa izjavila kako tuženi u medijaciji, odnosno u pokušaju mirenja, očeku-

ju ustupke samo od strane tužitelja.

»Ukoliko ni to ne da rezultate, a mi smatramo da smo ovim pokazali maksimalnu susretljivost, onda ide sudski proces i više nikakvih odlaganja nema«, rekla je Dulić.

Do početka prvog ročišta u veljači ove godine u Novom Sadu, više se puta pokušavalo pronaći rješenje za situaciju koja nesumnjivo baca lošu sliku na odnose Srbije i Hrvatske, ali i na Srbiju samu. Ovaj je slučaj bio predmetom razgovora i premijera Koštunice i Sanadera, te nedavno održanog sastanka Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske manjine u Hrvatskoj, kao i drugih visokih srbijansko-crnogorskih i hrvatskih dužnosnika. Obećanja je uvijek bilo, ali konkretnog rezultata – nikad.

»Ovo, kao i pitanje nemogućnosti pristupa HNV-a Televiziji Novi Sad bilo je i tema razgovora premijera dviju zemalja u Zagrebu«, izjavio je nakon ročišta predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović. »Zato me čudi da državna tijela u Srbiji ne poduzimaju neke mjere da se te tenzije smanje.« Tužene u ovom postupku zastupaju odvjetnici *Mira Poljaković* iz Subotice i *Olga i Stipan Pekanović* iz Sombora, a HNV zastupa odvjetnik iz Subotice *Bela Ivković*. Dana 18. listopada 2005. godine, nekoliko dana uoči primitka sudskog poziva za raspravu, tuženima Dušici Dulić i Zvonimiru Perušiću punomoć za zastupanje otkazao je, bez obavještenja i obrazloženja, odvjetnik iz Subotice *Martin Bačić*.

S. N.

Medijacija kao novina u sudskoj praksi u Srbiji

Rješavanje sporova mirnim putem

»Medijacija ili posredovanje je postupak u kome strane žele sporni odnos riješiti mirnim putem uz pomoć jednog ili više posrednika-medijatora koji stranama pomažu da postignu sporazum«, objašnjava *Bela Ivković*, koji je odvjetnik umješaca HNV-a u sporu. »Medijacija je sudski postupak u praksi zapadnog prava, što je u stvari pokušaj da se sporovi rješavaju mirenjem. U Republici Srbiji praksa medijacije provodi se za sada samo u sudovima u Beogradu i Subotici. U ovom slučaju sutkinja *Vesna Stjepanović* predložila je medijaciju kao način rješava-

nja spora, a za sutkinju medijatora izabrao je *Olga Vujkov*. Smatramo da je sutkinja Vujkov dobar medijator, jer je u vrijeme dok je bila predsjednica Općinskog suda u Subotici, medijacija uvedena u sudsku praksu. U tijeku postupka medijacije, svaka od strana iznosi svoj stav i kroz medijacijsku pomoć stručne osobe-medijatora sagledava svoje interese u nastojanju da se postigne najpovoljnije rješenje i prihvatljivo za obje strane. Postupak medijacije je neobavezan, neformalan, nije javan, jer je javnost isključena«, kaže *Bela Ivković*, napominjući kako Zakon i parničnom po-

stupku predviđa obvezu suda i stranaka da u tijeku postupka nastoje riješiti spor na miran način.

Z. S.

Bela Ivković

Dr. Slavko Leban, pomoćnik ministrice vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske

Za Vladu Hrvatske nema primarnih i sekundarnih hrvatskih manjina

*Tzv. pitanje Bunjevaca u Vojvodini pitanje čije rješenje traži vremena i, što je još važnije, ono se ne može a niti smije rješavati isključivo dekretima i propisima, a posebno ne nekim represivnim metodama **
Srpska i crnogorska manjina u Republici Hrvatskoj i hrvatska manjina u Srbiji, trebaju na razini državne TV dobiti emisije na svojem materinjem jeziku i koje će – a to je značajno! – uređivati isključivo novinari i reporteri koje izaberu nadležna manjinska tijela u obama državama, poštujući naravno zakone obaju država, ali bez njihovih uplitanja u uređivanje manjinskih emisija

Intervju vodila: Dušica Dulić

Dr. Slavko Leban rođen je 26. studenoga 1941. godine u Sarajevu, gdje je završio osnovnu školu, Klasičnu gimnaziju i Medicinski fakultet. Opću je medicinu specijalizirao u Frankfurtu, a u Njemačkoj je imao i samostalnu specijalističku liječničku ambulantu za opću medicinu i akupunkturu.

Član je njemačke Akademije za akupunkturu i kinesku medicinu. Predsjednik je Koordinacije Hrvatske demokratske zajednice (HDZ-a) Srednje Njemačke i predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa Njemačke, te član i dužnosnik brojnih drugih hrvatskih institucija u Njemačkoj.

Za vrijeme uspostave nezavisne Hrvatske države bio je aktivan u promidžbi hrvatske ideje te je nastupao na prosvjedima protiv rata u Hrvatskoj. Nakon dugogodišnjeg djelovanja u HDZ-u, 3. studenoga 2003. godine službeno je postao kandidatom za mjesto zastupnika u Hrvatskom saboru na listi HDZ-a u XI. Izornoj jedinici.

Dobitnik je odličja »Red hrvatskog trolista«, »Srebrne Časne Značke« grada Bad Homburga za djelovanje na razumijevanju među narodima, te Povelje grada Slatine za humanitarnu pomoć.

Za pomoćnika ministra vanjskih poslova za hrvatske manjine, useljništvo i iseljništvo Republike Hrvatske imenovan je 27. listopada 2004. godine. U okviru Uprave na čijemu je čelu postoje tri odjela: Odjel za hrvatske manjine, Odjel za useljništvo i Odjel za iseljništvo.

Dr. Slavko Leban kopredsjedavajući je i Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Crne Gore i Hrvatske.

HR: Kao kopredsjedavajući Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti manjina između SİCG i Hrvatske, Vi ste aktivno sudjelovali u radu prvog sastanka održanog u Beogradu. O čemu je sve bilo

riječi na tome susretu, te kako je ocijenjen položaj Hrvata u SiCG?

Na prvom sastanku tzv. MOM-a u Beogradu razgovarali smo u prvom redu o načinu rada Odbora u budućnosti, imenovali smo tajnike Odbora, usuglasili broj članova i odlučili da uskoro bude održan drugi sastanak, ovoga puta u Zagrebu, prije dolaska predsjednika SiCG *Svetozara Marovića*. U uvodnim govorima g-đa *Marković* i ja smo otvoreno spomenuli probleme iz naših nadležnosti, naglasivši da ćemo o njima razgovarati i predlagati rješenja onako kako je to predviđeno Sporazumom između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. Osim toga, na prvom sastanku su predstavnici nadležnih resora obaju strana detaljnije govorili o stanju školstva i informiranja srpske i crnogorske nacionalne manjine u Hrvatskoj i hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

HR: Na tome je skupu ponovno bilo aktualizirano pitanje Bunjevaca. Kakav je Vaš stav po ovome

pitanju, te kako vidite njegovu budućnost?

Točno je da je bilo spomenuto i pitanje Bunjevaca u Srbiji (Vojvodini). Tom pitanju Hrvatska pridaje odgovarajuću važnost. Srbijanska strana je rekla da država SiCG ne vrši pritisak na Bunjevce da se izjasne onako kako se jedan njihov dio na popisu pučanstva izjasnio te da po zakonu SiCG svaka manjina ili etnička skupina ima punu slobodu nacionalnog izjašnjavanja. Glede bunjevačkog jezika naš je stav bio jasan i odlučan, a on počiva na neoborivim argumentima o nepostojanju nekog samostalnog bunjevačkog jezika. Upravo hrvatski književni jezik jedini ima više narječja, od kojih je jedno bunjevačka ikavica. Važno je također naglasiti, da je tzv. pitanje Bunjevaca u Vojvodini pitanje čije rješenje traži vremena i, što je još važnije, ono se ne može a niti smije rješavati isključivo dekretima i propisima, a posebno ne nekim represivnim metodama. Ako se danas teži sve otvorene probleme riješiti dijalogom, onda ne vidim zašto se to ne bi odnosilo i na ovo pitanje, jer je ono i unutarhrvatsko pitanje.

HR: Vi ste upoznati i s problemom elektronskog informiranja na hrvatskom jeziku u Vojvodini, konkretno na državnoj Televiziji Novi Sad. Što bi po Vašem mišljenju moglo biti adekvatno i zadovoljavajuće rješenje toga pitanja? Kakvim ocjenjujete sudski proces koji je s tim u svezi u tijeku?

Kao prvo, tužbu smatramo nepotrebnom i politički štetnom, osobito stoga jer ju nije podigla privatna osoba nego pravna osoba, RTS-TV Novi Sad – čiji je vlasnik SiCG. Stoga držimo neophodnim da nadležni organi RTS-TV Novi Sad povuku tužbu, čime bi pridonijeli poboljšanju svekolikih odnosa. Na sastanku je jednoglasno odlučeno da obje strane, dakle srpska i crnogorska manjina u Republici Hrvatskoj i hrvatska manjina u Srbiji, trebaju na razini državne TV dobiti emisije na svojem materinjem jeziku i koje će – a to je značajno! – uređivati isključivo novinari i reporteri koje izaberu nadležna manjinska tijela u obama državama, poštujući naravno zakone obaju država, ali bez njihovih uplitanja u

uređivanje manjinskih emisija.

HR: Na skupu Mješovitog odbora bilo je riječi i o položaju srpske zajednice u Hrvatskoj. Što je tom prigodom iznijeto, te kakvim Vi ocjenjujete položaj Srba u Hrvatskoj?

O položaju Srba u Hrvatskoj govorili su predstavnici srpske nacionalne manjine u hrvatskom dijelu Odbora, napominjući da ima još otvorenih pitanja i neriješenih problema, ali gledano u cijelosti Republika Hrvatska vodi vrlo dobru politiku prema nacionalnim manjinama i da je na tom području polučila dosta pozitivnih rezultata.

HR: Upoznati ste i s Deklaracijom o položaju Hrvata koju je usvojio DSHV, te s održanom ras-

HR: Poslije susreta u Beogradu, nakon godinu dana, nedavno su se u Zagrebu ponovno susreli premijeri Ivo Sanader i Vojislav Koštunica. Kakvim ocjenjujete taj susret, te koliko on može ubrzati rješavanje nekih još uvijek aktualnih i otvorenih pitanja između ove dvije zemlje?

Susret dvaju premijera je koristan i pokazuje da takovi susreti doprinose poboljšanju dobrosusjedskih odnosa, te ih stoga treba podržavati. Također mislimo da naše dvije susjedne države ustvari nemaju drugog pravog i pozitivnog puta osim njegovati dobrosusjedske odnose i razvijati se u pravcu ispunjavanja uvjeta za ulazak u punopravno članstvo u Europskoj

mama koje su važne i o kojima smo govorili nedavno u Beogradu, dakle o manjinskim emisijama na državnoj TV i dr. Točan dnevni red još nije pripremljen, pa Vam ne mogu dati ni precizan odgovor na pitanje.

HR: Vi ste, otkad ste na dužnosti pomoćnika ministrice vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, bili u posjetu Hrvatima u Crnoj Gori, te Srbiji, odnosno Vojvodini. Kolika je, po Vašem mišljenju, razlika u položaju ove zajednice ovisno o republici u kojoj živi, te što biste izdvojili kao probleme čije bi rješavanje trebalo biti prioritarno?

Problemi obaju zajednica su prije svega tzv. uobičajeni, a to znači da nemaju do-

pravom u Europskom parlamentu. Kako gledate na internacionaliziranje manjinskog pitanja u SiCG?

Ne umanjujući značaj međunarodne zajednice glede pitanja politike prema nacionalnim manjinama, smatramo da je načelno bolje ako bi dvije zemlje sva otvorena pitanja koja se odnose na zaštitu nacionalnih manjina same rješavale, a pomoć međunarodne zajednice koristile kao »ultima ratio«.

uniji. Da je Hrvatska u tomu otišla najdalje od svih država regije nas raduje, ali i čini je primjerom koji treba služiti cijeloj regiji.

HR: Kada se može očekivati nova sjednica Mješovitog odbora, te što bi se moglo naći na tom novom dnevnom redu?

Kao što sam rekao, sljedeći sastanak Odbora bi se mogao održati već u prosincu ove godine u Zagrebu, a na tom sastanku bi ovoga puta detaljnije razgovarali o te-

voljno financijskih sredstava za rad brojnih hrvatskih udruga u svojim sredinama, kojima bi financirali rad udruga, nabavljali potreban prostor za rad, optimirali informativnu djelatnost, itd. Nadamo se da je to privremeno stanje te da će se vremenom stvarati širi i kvalitetniji prostor za rad glede zaštite naših nacionalnih manjina.

HR: Hrvati u Vojvodini su u više navrata isticali potrebu sustavnog financiranja pojedinih institucija i projekata od strane Republike

Hrvatske. Koliko je to ostvarivo?

Načelno je to odlična ideja, ali ne mogu uopćeno govoriti o ostvarivosti ili neostvarivosti nečega. Treba prvo definirati za-mišljene programe i projekte, o kojima bi onda razgovarali. Bilo bi dobro da to bude prva tema o kojima bi naša Uprava razgo-varala s predstavnicima Hrvata u Vojvo-dini i Srbiji prilikom sljedećeg sastanka, u Zagrebu ili kod vas.

HR: Jeste li upoznati s točnim podacima koliko Republika Hrvatska izdvaja sredstava za pomoć srpskim institucijama i projektima u Hrvatskoj?

Republika Hrvatska izdvaja znatna sredstva za rad udruga srpske i crnogorske nacionalne manjine u RH. U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2005. godinu putem Savjeta za nacionalne manjine osigurana su sredstva za srpsku nacionalnu manjinu u RH u visini 6.390.000 kuna (875.342 eura). Ministarstvo kulture RH je za iste potrebe u 2005. godini izdvojilo 3.537.533,63 kune (484.593 eura).

HR: Kakav je položaj hrvatske manjine u SiCG, u usporedbi s položajem hrvatske manjine u drugim europskim zemljama?

Na to se pitanje ne može odgovoriti jednom rečenicom, jer sve ovisi o mjerilu. Položaj nacionalne manjine u jednoj zemlji ovisi u prvom redu o stanju odnosa između dvaju država: zemlje u kojoj živi manjina i njezine pradamovine. Odnosi između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore jesu specifični, ima problema, ali se, a to nas raduje, nalaze u fazi konstantnog poboljšanja. To moramo iskoristiti i za dobrobit nacionalnih manjina, a mi se nadamo dobrim rezultatima. Glede drugih hrvatskih manjina u europskim zemljama moram naglasiti da ima država koje uopće i ne priznaju postojanje hrvatske nacionalne manjine u njihovoj zemlji, te ih vode pod rubrikom ostale etničke skupine. Ima hrvatskih manjina koje su brojčano male, raštrkane i financijski gotovo osiromašene. Ima ih koje su vrlo dobro organizirane i nailaze na dobar sluh kod vlasti zemalja u kojima žive, primjerice Austrija, Mađarska i Slovačka.

HR: Koliko je utemeljena teza da se Hrvati u SiCG ne kotiraju baš visoko na ljestvici prioriteta Republike Hrvatske u komunikaciji sa Srbijom i Crnom Gorom?

Navedena teza nije ničim utemeljena. Inače izraz »prioriteti« nije adekvatan na ovom mjestu, jer može stvarati zabunu; za

Vladu RH nema »primarnih« i »sekundarnih« hrvatskih manjina, jedino manjina ili manjine kojima – zbog stjecaja okolnosti – treba više pomoći nego drugim. Hrvatska manjina u SiCG jest ona hrvatska nacionalna manjina kojoj treba izdašna pomoć matice države Hrvatske, čega smo mi u Republici Hrvatskoj potpuno svjesni.

HR: Kako se rješava pitanje priznavanja hrvatske zajednice u Sloveniji za nacionalnu manjinu?

Mi to pitanje mi uvijek postavljamo i nadamo se njegovom rješavanju. Za sada je

činjenično stanje sljedeće: Republika Hrvatska je priznala slovensku nacionalnu manjinu u RH, dočim Republika Slovenija za sada odbija Hrvatima u Sloveniji dati status nacionalne manjine. Različitost stajališta se temelji na okolnosti da Republika Slovenija smatra da ne postoji uvjeti po kojima bi Hrvati u Sloveniji mogli dobiti status nacionalne manjine, a mi opet smatramo da su Hrvati u Sloveniji po uvaženim međunarodnim kriterijima autohtoni narod, dakle da ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa nacionalne manjine.

HR: Dugo ste živjeli u Njemačkoj. Kako su tamo Hrvati organizirani?

Hrvati u Saveznoj Republici Njemačkoj spadaju među vrlo dobro organiziranje hrvatske iseljenike. To je dakako rezultat dje-

lovanja Hrvatske katoličke Crkve, koja na području Njemačke ima oko osamdeset katoličkih misija. K tomu treba pridodati brojne kulturne udruge Hrvata, 5 Koordinacija Hrvatske demokratske zajednice s preko pedeset ogranaka, Hrvatski Svjetski Kongres, AMAC, brojne športske udruge i razna društva prijateljstava.

HR: Proteklih dana i tjedana bili smo svjedoci velikih nereda u Francuskoj, kada su brojne skupine useljenika i nacionalnih manjina nasilnički prosvjedovale zbog svog položaja u toj zemlji. Koja je zemlja, po**Vašem mišljenju, najbolje riješila pitanje nacionalnih manjina na svojem teritoriju?**

Francuska u svakom slučaju nije, jer spada (uz Grčku) u one EU-države koje ne priznaju postojanje nacionalnih manjina na svom teritoriju. Teško je, naime, govoriti o položaju nacionalnih manjina u nekoj zemlji, a ona niječe uopće i postojanje nacionalnih manjina. Ako pogledamo zakonodavstva država glede zaštite nacionalnih manjina, onda se mora naglasiti da Republika Hrvatska spada u države s najboljim i najnaprednijim zakonima koji se odnose na zaštitu nacionalnih manjina. Na to smo uistinu ponosni i priželjkujemo da i drugi krenu našim putem, recimo i država u kojoj Vi živite kao pripadnik jedne nacionalne manjine, one hrvatske. ■

Financiranje nastave na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini

Zapostavljen hrvatski jezik

Za sada se još ne nazire kako će se u budućnosti, koja je već počela, jer su četiri generacije upisane u hrvatske odjele u osnovnim školama, školovati učitelji za nastavu na hrvatskom jeziku

Piše: Jasminka Dulić

»Dugi niz godina nije riješeno financiranje nastave na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini na višim školama i fakultetima«, rekao je pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Bunyik* na konferenciji za novinare održanoj 8. prosinca u Press centru Izvršnog vijeća AP Vojvodine, govoreći o novim uredbama Vlade Srbije o financiranju višeg i visokog obrazovanja koje su sada na javnoj raspravi.

Kako se na službenoj internet stranici Izvršnog vijeća Vojvodine može pročitati govorilo se o financiranju obrazovanja učitelja na mađarskom, slovačkom i rumunjskom jeziku te nastavi na mađarskom jeziku za pojedine predmete, kao i o financiranju gimnazija za talentirane učenike na mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom i srpskom jeziku. O obrazovanju na srednjoškolskoj razini na hrvatskom jeziku odnosno školovanju budućih učitelja za nastavu u odjelima na hrvatskom jeziku, nije bilo riječi.

PROBLEMI U FINANCIRANJU: Pokrajinski tajnik za obrazovanje istaknuo je kako probleme financiranja imaju Učiteljski fakultet u Somboru, koji ima izdvojene odjele, u Subotici na mađarskom i u Bačkom Petrovcu na slovačkom jeziku, zatim Viša pedagoška škola u Novom Sadu, Subotici i Vršcu, koje obrazuju odgajatelje na srpskom, mađarskom i rumunjskom jeziku, i Sveučilište u Novom Sadu, koje je ove godine počelo organizirati nastavu na mađarskom jeziku za pojedine predmete – sociologiju, pedagogiju i psihologiju za studente raznih fakulteta, kao i Građevinski i Ekonomski fakulteti u Subotici, na kojima se nastava za pojedine

stručne predmete izvodi na mađarskom jeziku.

Do sada, kazao je Bunyik, ovu nastavu nije financiralo Ministarstvo prosvjete, premda je to zakonska obveza, već su to činile same obrazovne ustanove. Navodi se kako su više puta Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu i Izvršno vijeće AP Vojvodine ukazivali na ove probleme te su početkom ove godine zatražili od Vlade da se u nove uredbe unesu kriteriji za financiranje skupina na manjinskim jezicima. »Nažalost, ni sada u ovim novim uredbama, ove primjedbe nisu uvažene i time se

Nije riješeno financiranje nastave na jezicima nacionalnih manjina: *Zoltán Bunyik*

krše Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Povelja o ljudskim i manjinskim pravima i Okvirna konvencija o zaštiti prava nacionalnih manjina, koje je naša zemlja preuzela u Vijeću Europe«, istaknuo je Bunyik, i kazao kako je Pokrajinsko tajništvo uputilo pismo Ministarstvu

prosvjete u kojem se traži da Vlada Srbije prihvati ove primjedbe kod donošenja podzakonskih akata o financiranju višeg i visokog obrazovanja.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i Sveučilište u Novom Sadu uputili su stoga pismo Ministarstvu prosvjete Srbije u kojem su iznesene ove primjedbe i zatražili da ih Vlada prihvati prilikom donošenja ovih podzakonskih akata.

O kršenju prava hrvatske nacionalne manjine, koja također ima pravo školovanja na materinjem jeziku koliko i druge manjine, pa dakle ima i pravo da se odgovarajući kadrovi školuju kako bi se to pravo ostvarivalo, Pokrajinsko tajništvo se nije očitovalo.

INICIJATIVE BEZ ODGOVORA: Da podsjetimo, kad je riječ o školovanju budućih učitelja na hrvatskom jeziku 2003. godine pokrenuta je inicijativa od strane dijela vijećnika SO Sombor da se na Učiteljskom fakultetu u Somboru otvori odjel na hrvatskom nastavnom jeziku. Tu je inicijativu prihvatio dekan fakulteta dr. sc. *Dragan Soleša* te je uputio dopis Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje. Sljedeće godine, pak, pismeni zahtjev SO Sombor je prosljedio paralelno i Pokrajinskom tajništvu i Vladi Republike Srbije. I od jednih i od drugih tražena je suglasnost za izvođenje nastave na hrvatskom jeziku ali odgovora nije bilo te tako niti odjela na hrvatskome jeziku. S druge strane, Skupština AP Vojvodine donijela je te godine odluku da se otvaraju tri fakulteta među njima i Učiteljski fakultet u Subotici, gdje je također predviđena nastava i na hrvatskom jeziku. Međutim, taj fakultet zbog nedostatka odgovarajućih dozvola koje su trebali izdati nadležni na republičkoj razini, ili drugim riječima zbog nedostatka političke volje, još nije počeo s radom.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Pekošević* kazao je za »Hrvatsku riječ« kako se na žalost ova godina izgubila jer somborski Učiteljski fakultet još uvijek nije dobio suglasnost od republičkog Ministarstva za otvaranje odjela a Učiteljski fakultet u Subotici još nije počeo s radom. Dekan Soleša je kazao kako bi se i u ovoj školskoj godini mogla organizirati

U prijedlogu pokrajinskog proračuna

Financirat će se svi dosadašnji korisnici i neki novi projekti

U prijedlogu pokrajinskog proračuna za 2006. godinu, koji je 7. prosinca utvrdilo Izvršno vijeće i uputilo Skupštini na usvajanje, predviđa se financiranje svih dosadašnjih korisnika u oblasti obrazovanja i kulture i nekih novih projekata, među kojima su obrazovanje Roma u osnovnim i srednjim školama (oko 1,7 milijuna) i 1. »Siguran učenik« (2 milijuna). Osim toga Pokrajina će financirati završetak izgradnje »Medicinske škole« u Zrenjaninu i Srednje škole 2. »Pavle Savić« u Novom Sadu, (20 milijuna), Učeničkog doma u Kikindi (18 milijuna) i dogradnju Akademije umjetnosti u Novom Sadu, (prva faza 19 milijuna).

nastava na hrvatskom jeziku gdje bi predavali profesori zagrebačkog Učiteljskog fakulteta. Ministarstvo prosvjete i športa Republike Hrvatske uspostavilo je kontakt s Ministarstvom prosvjete Republike Srbije u vezi oko ovoga pitanja te je zatražilo da se nastava aktivira. Nama naravno ne smeta da imamo obrazovanje učitelja i u Subotici ali je upitno kad će ono u Subotici startati a već iduće godine imamo petu generaciju prvaša a još uvijek nema obrazovanja za učitelje.

Sve u svemu za sada se još ne nazire kako će se u budućnosti, koja je već počela jer su već četiri generacije upisane u hrvatske odjele u osnovnim školama, školovati učitelji za nastavu na hrvatskom jeziku. ■

Škole od izuzetnog značaja

Pomoćnica pokrajinskog tajnika za obrazovanje *Danica Stefanović* upoznala je prošloga tjedna novinare s novom Odlukom o određivanju srednjih škola koje su od izuzetnog značaja za AP Vojvodinu, koju je donijelo Izvršno vijeće i uputilo Skupštini na usvajanje. U 39 vojvođanskih općina ima 127 srednjih škola, u kojima se nastava izvodi na 5 jezika – srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom i ruskom jeziku. Ovom odlukom izdvojene su škole za talentirane učenike, a to su: Gimnazija »Jovan Jovanović Zmaj« u Novom Sadu, Karlovačka gimnazija u Srijemskim Karlovcima, Gimnazija »Dezső Kostolányi« u Subotici i Gimnazija s domom učenika »Bolyai« u Senti, u kojima se nastava odvija na mađarskom jeziku, Gimnazija s domom učenika »Jan Kolar« u Bačkom Petrovcu s nastavom na slovačkom, Gimnazija i Osnovna škola »Peter Kuzmjak« u Ruskom Krsturu, s nastavom na ruskom i Gimnazija s domom učenika »Borislav Petar Bracov« u Vršcu, s nastavom na rumunjskom jeziku.

Izvršno vijeće APV usvojilo Nacrt proračuna za 2006. godinu

Smanjiti javnu potrošnju

Pokrajinski proračun za sljedeću godinu veći je za 12,37 posto u odnosu na ovogodišnji i iznosi 23,78 milijardi dinara * Izvršno vijeće planira racionalizirati i smanjiti proračun za 15 milijuna dinara i to tako što će smanjiti troškove za službena putovanja svojih zaposlenika za 7,16 milijuna dinara i za 8,7 milijuna dinara smanjiti sredstva namijenjena prezentiranju Pokrajine

Piše: Dragana Popov

Izvršno vijeće AP Vojvodine usvojilo je Nacrt odluke o proračunu APV za 2006. godinu. Ovaj je dokument jedan od najvažnijih za funkcioniranje pokrajinske administracije, a sastavljen je sukladno zakonu i odlukama Vlade Srbije i Memorandumu o proračunu, ekonomskoj i fiskalnoj politici, kazao je pokrajinski tajnik za financije mr. *Jovica Đukić* na sjednici Izvršnog vijeća, koja je u Novom Sadu održana 7. prosinca. On je dodao kako je svrha ovoga Nacrta smanjiti javnu potrošnju i uravnotežiti javnu bilancu Republike Srbije i AP Vojvodine.

Pokrajinski proračun za sljedeću godinu veći je za 12,37 posto u odnosu na prošlogodišnji i iznosi 23,78 milijardi dinara. Kako je rekao Đukić, proračun bi trebao osigurati ne samo stabilnost financiranja korisnika proračunskih sredstava te normalno funkcioniranje pokrajinskih institucija, već i razvojni karakter. Naime, Pokrajina će za 2006. godinu prihode prikupljati po nekoliko osnova i to: od poreza na zarade i poreza na dobit, koje je Republika ustupila Pokrajini, prihodi će iznositi 5,55 milijardi dinara, potom, planirana transferna sredstva od Republike za Pokrajinu iznositi će 15,51 milijardu dinara, a ona su namijenjena isplati plaća i otpremnina zaposlenika u obrazovnim institucijama i institucijama kulture Vojvodine. U planu je da se 1,5 milijarda dinara slije u proračun od privatizacije vojvođanskih firmi, i još 1,06 milijardi dinara sredstava iz dodatnih prihoda

proračunskih korisnika. Za sljedeću godinu Izvršno vijeće planira racionalizirati i smanjiti proračun za 15 milijuna dinara i to tako što će smanjiti troškove za službena putovanja svojih zaposlenika za 7,16 milijuna dinara i 8,7 milijuna dinara sredstava namijenjenih promidžbi Pokrajine.

POVOLJNI KREDITI IZ FONDA ZA RAZVOJ: Tijekom sjednice jedna od najvažnijih razvojnih institucija Vojvodine – Fond za razvoj Vojvodine – skupa s Garancijskim fondom prikazali su izvješća o poslovanju za proteklu godinu.

Fond za razvoj Vojvodine s pozicije proračunskog korisnika uspio je postati relevantan izvor povoljnih kredita malim i srednjim poduzećima, poljoprivredi i prehrambenoj industriji. I pokraj toga što Fond posluje s obavezom da osnovni kapital bude ne samo očuvan već redovitim servisiranjem i reinvestiranjem unaprijeđen, uspio je tijekom 2005. godine ponuditi najniže komercijalne kamate na kredi-

te svojih korisnika. Kamatne stope su na kratkoročnoj razini iznosile 3 posto, a na kredite s rokom od tri do pet godina, kamata je bila 4,2 posto. Ukupno 106 farmara i 35 poduzeća koristilo je kredite Fonda za razvoj Vojvodine u 2005. godini. Garancijski fond je osiguravao sredstva za nabavku gnojiva, pa je tijekom prvih devet mjeseci potpisano ukupno 203 ugovora o njegovoj nabavi.

POMOĆ UNIKATNIM ŠKOLAMA: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu najavilo je poseban program pomoći i praćenja potreba za opremanje vojvođanskih srednjih škola koje rade po specifičnim programima, ili su u skupini tzv. »unikatnih škola«, a na osnovi mišljenja republičkog Ministarstva kulture. Posebne potrebe gimnazija u Ruskom Krsturu, Vršcu i Subotici, koje imaju nastavu na jezicima etničkih zajednica, kao i Gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj« te baletske i umjetničke škole u Novom Sadu također će biti predmet posebne pozornosti, kako bi đaci mogli pratiti što kvalitetniju nastavu.

NAJBOLJIM SPORTAŠIMA NAGRADE: Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu i Izvršno vijeće Vojvodine i ove će godine dodijeliti nagrade za najbolju mušku i žensku ekipu, odnosno najboljeg vojvođanskog sportaša u muškoj i ženskoj konkurenciji. Novčani dio nagrade iznosi 170.000 dinara za ekipe i 110.000 dinara za sportaše u pojedinačnoj konkurenciji. ■

Mirovna šetnja u Novom Sadu, u povodu Međunarodnog dana ljudskih prava

Stop fašizmu, prava narodu

»Mi se ponovno suočavamo s totalnim povratkom poremećenog vrijednosnog sustava u kojem zločinci postaju heroji, a oni koji objelodanjuju zločine i ratne zločince, kao što su NGO, i traže odgovornost, bivaju kvalificirani kao kriminalci«, kaže Staša Zajević, koordinatorica Žena u crnom

Piše: Dragana Popov

Iako je temperatura u subotu 10. prosinca u Novom Sadu u podne bila veoma niska, aktiviste i aktivistice »Žena u crnom«, »Experance«, novosadske lezbijske organizacije, te Nezavisne udruge novinara, a uz sudjelovanje aktivista i aktivistica za ljudska prava i mir iz dvadesetak gradova Srbije, hladno vrijeme nije spriječilo da prvo izvedu performans »Stop fašizmu« na Trgu slobode, a nakon toga krenu u mirovnu antifašističku šetnju ulicama Novog Sada do Skupštine Vojvodine, gdje su aktivisti iz cijele Srbije prezentirali izvješća o kršenju ljudskih prava u gradovima iz kojih su došli.

LJUDSKA PRAVA SU UNIVERZALNA: Tijekom mirovne antifašističke šetnje, uz pratnju policije, od Trga slobode, Jevrejskom ulicom do Futoške pijace, pa Bulevarom oslobođenja kroz Maksima Gorkog do Skupštine Vojvodine pedesetak aktivista i aktivistica uzvikivali su parole: »Stop fašizmu«, »Ljudska prava su univerzalna«, »Ženska prava su ljudska prava«, »Odvojimo crkvu od države«, »Mladića i Karadžića u Haag«, »Solidarnost«, »Mir«, »Lezbijska prava«...

Uz zvuke bubnjeva i zvečki aktivisti su skrenuli pozornost svih Novosađana koji su se zatekli na njihovoj putanji. Prolaznici su zastajali, pitali se što se događa, te gledali transparente s porukama, zastave i zmajevе duginih boja i komentirali događaj. Riječi jedne od prolaznica, sredovječne *Senke Kralj*, povodom mirovne antifašističke šetnje bile su: »Fašizam se ne smije razvijati, mora se spriječiti širenje ideje fašizma! Svakako podržavam mirovnu šetnju i mislim da bi trebalo češće organizirati slične povorke.« *Dragan Petrović* se slaže s njom i misli da je šetnja dobra

stvar. »Šetnja se organizira protiv nečega što je loše, stoga potpuno podržavam aktiviste«. Dječaci *Marko i Stefan*, iako imaju tek desetak godina, čvrstim stavom kažu: »U našoj zemlji ne treba biti ni fašista ni fašizma, uopće. Voljeli bismo da to prestane postojati!«

SKRENULI POZORNOST: Iako je mnogo slučajnih prolaznika zastajalo i pogledima ispratilo šetače, nitko im se nije priključio. *Miloš Šijan* kaže kako bi im se priključio, ali je na poslu, pa ne može.

je riječ o efektu mirovne antifašističke šetnje. »Mislim da nema puno smisla i efekta proći kroz grad i uzvikivati parole, jer je to individualna stvar i pitanje kućnog odgoja. U redu je da se podrže ljudska prava, ali efekt je slab«, kaže *Aleksandar Knežević*.

Istovremeno, *Mirko Vuković* se ne slaže sa svim parolama koje su uzvikivali. »Svatko ima pravo boriti se za svoja prava. U Srbiji još uvijek ima fašizma. Mislim da će proći dosta vremena dok se fašizam iskorijeni. Šetnji se nisam priključio jer ne

»Podupirem šetnju, i da nemam sada posla, priključio bih se. Za to sam da se fašizam iskorijeni u našoj zemlji, a mislim da u Srbiji ima fašizma i to mnogo. Ne treba mu dozvoliti da se razvija i ne treba dopustiti da fašisti rade što hoće«, zaključuje Šijan. Ipak, ima i drugačijih stavova kada

podržavam sve ono što uzvikuju prosvjednici. Iako osobno nemam ništa protiv homoseksualnosti, ipak je ne podržavam na taj način i u tom smislu kao na Zapadu. Mislim da nije prirodno i da ga ne treba širiti. Treba ga zadržati na mjeri koja je umjerena, pa tako niti treba braniti, niti tre-

ba promovirati homoseksualnost, brakove i usvojenje djece«.

Uličnom šetnjom »Stop fašizmu« skrenuta je pozornost slučajnih prolaznika, a s obzirom da ni jedan političar niti političarka nisu bili nazočni tijekom šetnje, a bili su pozvani, kaže *Stasa Zajević*, koordinatori- ca »Žena u crnom«, pitanje je li pozornost otišla na pravu adresu.

POREMEĆEN VRIJEDNOSNI SUS- TAV: »Nama je jako važno da upozorimo javnost da je na sceni rehabilitacija, ne samo metoda i diskursa, već rehabilitacija političara tj. politike u čijoj je osnovi stajalo kršenje, permanentno i drastično, ljud- skih prava, tj. osnovnog ljudskog prava, prava na život«, kaže *Stasa Zajević*. »Mi se ponovno suočavamo s totalnim povratkom poremećenog vrijednosnog sustava u ko- jem zločinci postaju heroji, a oni koji obje- lodanjuju zločine i ratne zločince, kao što su NGO, i traže odgovornost, bivaju kvali- ficirani kao kriminalci«. Po riječima *Stase Zajević*, naše društvo treba uvidjeti kako u Srbiji postoji problem kršenja ljudskih pra- va koji ne treba da ostane skriven. »Nama je neophodno da ustanemo i organiziramo se, da nastavimo našu akciju objelodanja- vanja kršenja ljudskih prava, ali i da ovom prilikom zatražimo, kao i svih prethodnih godina, zabranu fašističkih i nacističkih or- ganizacija. Osim toga tražimo striktnu za- konsku primjenu članka 134. koji se odno- si na zabranu i sankcioniranje svih oblika vjerske, rasne, nacionalne i ostale diskri- minacije – u trajanju od jedne do osam go-

dina zatvora i da podržimo političare i po- litičarke koji su u institucijama da se ne plaše primijeniti te sankcije, zato što je pri- mjena sankcija osnova demokracije i rein- tegriranja u EU institucije«, poručuje *Zaje- vić*. Kako je rekla *Zajević*, tolerantnost ni- je tolerantnost prema fašizmu, već tole- rantnost podrazumijeva kažnjavanje i za- konsko sankcioniranje onih koji djelom ili rječju propagiraju fašizam.

ZDRAVO I NORMALNO DRUŠTVO: Na jednosatnoj mirovnoj antifašističkoj šetnji novosadskim ulicama bili su nazočni

kojem svi mogu ostvariti osnovna ljudska prava, a to su – pravo na spolnu, vjersku, nacionalnu i svaku drugu opredijeljenost. Pokraj toga borimo se protiv fašizma. Cilj nam je skrenuti pozornost institucijama na to da trebaju bolje vršiti svoj posao. Mi nećemo promijeniti svijet ovom šetnjom, ali pokazujemo da ima normalnih ljudi ko- ji se bore za zdravo društvo.

Ipak bilo je i onih koji nisu u potpunosti podržali sve poruke koje su upućene tije- kom šetnje. »Iako mi je cijeli događaj sim- patičan, nisam baš pristaša svega što se ov- dje dešava. Mislim da su ispolitizirali stvar. Čak su uzvikivali i »Mladić u Haag«, a kakve to uopće veze ima s ljudskim pra- vima? Ima još nekoliko stvari za koje ne znam baš da li bih se složio s njima, pri- mjerice, pitanje prava transvestita i homo- seksualnosti, te pitanje abortusa«, kaže *Steva*, koji nije htio reći svoje prezime.

ISPOD POVRŠINE DISKRIMINACI- JA: Nakon šetnje održana je tribina u Ve- likoj dvorani Skupštine Vojvodine na kojoj su prezentirana izvješća o stanju ljudskih prava u dvadesetak gradova Srbije. U uvodnoj riječi aktivistica »Experance« *Nada Dabić* izrazila je nadu da će se broj lju- di, koji se bore za ostvarenje ljudskih pra- va, u idućem razdoblju povećati. Svi sudi- onici složili su se da se manje više svugdje na prvi pogled čini kako nema kršenja ljudskih prava u Srbiji, ali kada se malo bolje pogleda nailazi se na veliki broj

Neophodne unutarnje promjene

Na pitanje je li naše društvo spremno izručiti ratne zločince, s obzirom da je Ante Gotovina upravo uhićen i izručen Haagu, *Stasa Zajević* kaže: »To je pitanje ko- je se tiče institucija, a institucije ne šalju nikakve poruke kojima bi promijenile vri- jednosni sustav po kojem su Radovan Karadžić, Ratko Mladić i ostali optuženici zločinci, a ne heroji u ovom društvu. Oni moraju u Haag ne zato što je to pritisak EU, nego jer su počinili zločine. Mislim da do dekontaminiranja u ovom društvu neće doći, sve dok ne dođe do promjena vrijednosnog sustava iznutra«, zaključuje *Zajević*.

aktivisti iz čitave Srbije od Niša i Novog Pazara, Kraljeva do Kikinde, kao i pred- stavnici velikog broja medija, ne samo no- vosadskih već i šire. Neki od sudionika šetnje prešli su više stotina kilometara ka- ko bi dali svoj glas borbi za ljudska prava. »Ovdje sam, jer se borim da različiti uđu u povijest«, kazao je *Miloš Urošević*, aktivist »Žena u crnom«, a *Aurelija Dan*, aktivisti- ca »Experance«, smatra kako trebamo živ- jeti u zdravom i normalnom društvu. »Zdravo i normalno društvo je društvo u

slučajeva. Također, na osnovi njihovih iz- vješća može se zaključiti kako se najviše krše prava Roma, homoseksualaca te nar- komana, da se vrši nasilje nad djecom i ženama, a da institucije sustava ne rade svoj posao. Osim toga, istaknuto je kako je policija dijelom korumpirana, a da su poli- cajci često nasilni i da im se nikada ne su- di. Zataškavanje, skrivanje i odvrćanje pogleda od problema kršenja ljudskih pra- va, kažu aktivisti, osobnost je svih poli- tičkih struktura i nadležnih institucija. ■

Krležini dani u Osijeku

Manifestacija se širi i sazrijeva

*Kulturni i kazališni Osijek ponosan je na Krležine dane i na sve ove davne veze i sveze, a zna se da je Krleža davnih dana dolazio u Osijek * Na skupu je o »Srijemskom prostoru u dramama Ilije Okrugića« govorela i književnica iz Novog Sada Jasna Melvinger*

Piše: Slavko Žebić

Dramskom premijerom »Sam čovjek« *Ive Kozarčanina* u režiji *Tomislava Pavkovića* u Osijeku su počeli 16. Krležini dani, kulturno-znanstvena manifestacija u organizaciji Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, te Filozofskog fakulteta i Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe pri HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta Zagreb, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH, Županije Osječko-baranjske i Grada Osijeka, u okviru koje je održan i znanstveni skup na temu: »Tijelo, riječ i prostor u hrvatskoj drami i kazalištu«.

Skup je prošle srijede, 7. prosinca, okupio više od 30 uglednih domaćih i inozemnih teatrologa i kazališnih praktičara, koji su u tri dana nastojali potvrditi ili opovrgnuti postojanje raskola između tzv. verbalnog i neverbalnog, tjelesnog kazališta.

Istu je večer u svečanom foyeru HNK u Osijeku otvorena izložba »Kostimografije Ljubice Wagner«, o kojoj su govorili *Željko Čagalj*, intendant osječkog kazališta, *Antonija Bogner-Šaban*, ispred Zavoda za povijest hrvatskog kazališta te sama autorica.

VEZA S OSIJEKOM: »Kulturni i kazališni Osijek ponosan je na Krležine dane i na sve ove davne veze i sveze, a zna se da je Krleža davnih dana dolazio u Osijek i poznati je njegovo predavanje o dramskoj umjetnosti iz 1928. godine, zna se da je Osijek s ponosom stavljao njegove drame na svoj repertoar i zna se da je Osijek prvi grad u Hrvatskoj koji je Krleži podigao spomenik još 1987. godine«, rekao je *Željko Čagalj*. »Tada smo već razmišljali o ovakvoj jednoj manifestaciji a par godina poslije, 1990. godine utemeljili smo kazališnu smotru i znanstveni simpozij s pravnim aktivnostima, i evo, to traje sve ove godine. Slijedom toga otvaramo večeras ovdje 16. Krležine dane u Osijeku i predstavljamo vam *Ljubicu Wagner*, ženu koja čitav svoj radni vijek živi za kazalište, koja to ustrajno i s ljubavlju radi već punih 50 godina. Ali moram reći i to, večeras sam iznimno sretan i ponosan, jer proslavljamo vrijedan kazališni rođendan, jer naše je kazalište počelo s radom 7. prosinca davne 1907. godine, iza nas je 98 uspješnih rođenih dana i još uspješnijih kazališnih sezona i na pragu smo 99. kazališne sezone«.

»Neću pretjerati kada kažem da je Ljubi-

ca Wagner danas najznačajnija kostimografkinja u hrvatskom kazalištu, mislim tu dakako na sva nacionalna i ina kazališta, i potkrijepit ću to i nekim brojkama, koje možda i nisu važne, ali su fascinantne. Pregršt divnih ideja i 440 scenskih rješenja u kazalištima diljem Hrvatske, a kada je Osijek u pitanju, 33 godine plodne suradnje, 23 scenografije i dvije u Lutkarskom kazalištu, nije zanemarivo. U 50 godina prednoga rada obogatila je našu scenografiju, našu kazališnu scenu i pridonijela da bude ponos hrvatskoga glumišta«, istaknula je

Branimir Donat, Petko Vojnić Purčar i Jasna Melvinger

Antonija Bogner-Šaban.

»Vidno uzbuđena, Ljubica Wagner zahvalila se na toplim riječima i naglasila da i njezine emocije imaju potku u povijesti ovoga kazališta, jer baš na današnji dan, na otvaranju osječkog kazališta 1907. godine, proslov je imao njezin djed, pa joj je drago da je danas i ona gošća ovoga kazališta. Uvijek sam rado dolazila u Osijek, uvijek sam se radovala kada gostujem ovdje, a u sjećanje mi se posebno urezao dolazak u Osijek u proljeće i jesen 1992. godine, kada je Osijek bio zasut kišom grana, kada smo pripremali i glavnu probu i predstavu u ratom jako izranjavljenoj Osijeku. Kazalište je bilo pogođeno, kazalište je gorjelo, lijevala je neka dosadna

kiša i prokišnjavalo je na sve strane, a mi smo predstavu dali pred prepunim gledalištem«, sjeća se Ljubica Wagner.

TIJELO, RIJEČ, PROSTOR: Drugoga dana, na Filozofskom je fakultetu u Osijeku otvoren znanstveni skup na temu »Tijelo, riječ i prostor u hrvatskoj drami i kazalištu« koji je okupio 34 ugledna znanstvenika, među kojima je po prvi puta više od polovice žena. Skup je otvorio *dr. Branko Hečimović*, predsjednik organizacijskoga odbora, a zatim su uglednike pozdravili *dr. Andrija Zdravčević* u ime Osječko-baranjske županije, *prof. Mirjana Smoje* u ime Grada, *dr. Stanislav Marijanović* u ime struke, *dr. Josip Babić* u ime fakulteta domaćina i *Željko Čagalj* u ime HNK u Osijeku.

»Nedvojbeno je da ova manifestacija raste i zrije, a da pri tome ne mislim na kvantitativni dio, mada niti on nije za podcijeniti«, rekao je *dr. Hečimović*. »Naime, kada smo počeli 1990., a zapravo 1987. godine, bilo nas je jedva desetak, ali stvorena je jedna snažna jezgra i danas ova manifestacija okuplja više od 30 uglednih znanstvenika, teatrologa, muzikologa, dramskih pisaca i umjetnika, kazališnih djelatnika, već mislim na kvalitativnu dimenziju, koja i konceptualno i sa stajališta struke, danas ima jednu novu kvalitetu, koja se ne može postići preko noći, već samo dugotrajnim i mukotrpnim radom, a iza nas je 15 kvalitetnih skupova«, rekao je *Branko Hečimović*.

TEATROLOŠKA ISTRAŽIVANJA: »Ja se mogu pohvaliti da sam od prvih dana u ovome projektu, još kada smo odlučili podići spomenik Krleži u Osijeku«, rekao je *Stanislav Marijanović*. »Već tada smo razmišljali kako osmisliti program, a tadašnji je intendant kazališta u Osijeku, *Zvonimir Ivković*, predložio prvi okrugli stol, pa smo već onda znali kako dalje s Krležom. Godine 1990. išli smo s prvim znanstvenim savjetovanjem a iduće smo godine izdali prvi Zbornik, i to je bila podloga, koja je da tako kažem, profilirala dalje Krležine dane u Osijeku. Bio je to naš doprinos da nađemo čvrsti kontakt s živim kazalištem, s kompletnom strukturom koja kazalište čini, sa svim segmentima na pozornici i onim što čini suvremeni trenutak hrvatskoga kazališta. On se ne ogleda smo u teatrološkom istraživanju i kritičkom ocjenjiva-

nju već i u izboru kazališnih predstava koja na najbolji način afirmiraju naš suvremeni trenutak».

»Jako je važno da smo uspjeli uspostaviti tradiciju, a to znači da su okupljeni manje, više isti ljudi, u isto vrijeme, na istom mjestu, pod istim okolnostima i sa istom svrhom, a to je nama jamstvo da će ova manifestacija živjeti i rasti, i što je najvažnije, dobili smo manifestaciju bez koje Osijek, bez koje Hrvatska i naše hrvatsko kazalište više ne može, pa čak i kada bi ju netko htio zabraniti, jer ona je određeni kulturni jelovnik, i nema toga asketizma, ne postoji takova probava koja bez takvog jelovnika može«, istaknuo je Marijanović.

Slijedila su izlaganja i priopćenja teatrologa, književnika, dramaturga, glumaca, znanstvenih novaka, a zabilježili smo tek neka. »Dobro ste primijetili da sam ovdje u dvostrukoj ulozi, i pozdravio sam ovaj skup u ime Udruge hrvatskih pisaca, jer vidim ovdje desetak naših članova, od 190, koliko ih imamo, pretežito mladih, ali ima tu i veterana poput *Branimira Donata*, *Ive Brešana*, *Ivana Supeka*, *Petka Vojnić Purčara*, pa i mene, ako baš hoćete, rekao je na početku upita *Velimir Visković*. Što se drugog dijela pitanja tiče, smatram da ste to metaforično rekli kako sam bio s Krležom na ti. Ja jesam imao čast da radim s Krležom, kao mladi znanstvenik u Leksikografskom zavodu, kada smo radili na Enciklopediji Jugoslavije. On je meni doista govorio ti, no ja se to nisam usudio, što je i razumljivo. Autor sam dviju knjiga o Krleži i glavni sam urednik Enciklopedije Krležijane, prve naše enciklopedije personalnoga tipa. Ovdje sam govorio o njegovoj drami Vučjak i kako je nastajala. Ova drama ima nekoliko rukopisnih varijanti i vrlo je dugo nastajala, pisao ju je nekoliko godina i uvijek tragajući za novom formom. Krleža ju je počeo pisati u Dugoj Resi, gdje je Bela jedno vrijeme radila kao učiteljica, pa i prva je tiskana varijanta poslije promijenjena u »Minervi« i definitivno u »Zorinilje« izdanju».

DRAME ILIJE OKRUGIĆA: Književnica iz Novog Sada *Jasna Melvinger* govorila je o »Srijemskom prostoru u dramama *Ilije Okrugića*«. »Dolazim posljednjih pet, šest godina i vrlo sam zadovoljna, a ove sam godine govorila o manje poznatim dramama *Ilije Okrugića* Srijemca, koje se mogu čitati samo iz njegovih autografa koje se čuva u njegovoj ostavštini. Riječ je o dvije povijesne drame vezane za Petrovaradin, prva je Varadinka Mara, a riječ je o povijesnoj bici iz 1716. godine kada je *Eugen Savojski* potukao Turke, no Ilija pobjedu ne pripisuje spomenutom vojskovođi već lijepoj Hrvatici iz Petrovaradina, koja je uspjela nadmudriti velikog turskog vezira Alipašu i okrenuti rezultat bitke u korist

kršćanske vojske. Druga drama govori o *Dojčinu Petru* i ustvari je pučki igrokaz, ali i romantična melodrama. Okrugić tu ne govori o povijesnom zapovjedniku dunavske flotile i zapovjedniku utvrde u vrijeme ugarskoga kralja *Matije Korvina*, već on očito misli na *Petra Varadija*, koji jeste bio feudalni vlasnik Petrovaradina kao Kalločki nadbiskup. Okrugić tu ne prati striktno povijesnu faktografiju, već se oslanja na poznatu narodnu pjesmu »vino pije Dojčin Petar, varadinski ban...«

Iste je večeri predstavljen Zbornik sa 15. Krležinih dana a govorili su Darko Gašparović i Branko Hečimović, a pola sata pri-

Tomislav Gundić. Scenografiju je osmislio *Miljenko Sekulić*, kostime *Katarina Radosević-Galić* a svjetlo *Olivije Maričić*.

Drugoga je dana zagrebačko satiričko kazalište Kerempuh uprizorilo roman suvremenog mladog književnika *Ante Tomića* »Ništa nas ne smije iznenaditi«, a trećega je dana osječka publika uživala u »Gloriji« Ranka Marinkovića u odličnoj izvedbi HNK iz Zagreba u režiji *Božidara Viočića*. Antologijsko djelo suvremene hrvatske dramske književnosti na osječkoj su kazališnoj sceni uprizorili *Olga Pakalović*, *Goran Grgić*, *Mustafa Nadarević*, *Pero Kvrgić*, *Ljubomir Kapor*, *Tomislav Stojko-*

Polaganje vijenca na Krležinu spomeniku

je predstavljene su knjige *Branka Gavele* »Teorija glume« i »Dvostruko lice govora«, o kojima su govorili akademik *Nikola Batušić* i Sibila Petlevski. Također je položeno cvijeće kod spomenika Krleži u Parku kralja Petra Krešimira IV, rad zagrebačke kiparice *Marije Ujević*, gdje je govorio *Željko Čagalj* a recital su izveli studenti *Branke Brlenić-Vujić* s Filozofskog fakulteta u Osijeku.

KAZALIŠNE PREDSTAVE: Kako je spominjana manifestacija i smotra kazališnih postignuća u nas, u četiri su večeri predstavljene četiri izuzetne kazališne predstave. Kako smo već naprijed rekli, smotru je otvorio *Kozarčaninov* roman o osamljenosti u adaptaciji i režiji *Tomislava Pavkovića*, koji je glavne uloge povjerio *Ivanu Glavotzkom* i *Ozrenu Grabariću*, a igrali su još *Radoslava Mrkšić*, *Đorđe Bosanac*, *Jasna Odorčić*, *Tatjana Bertok-Zupković*, *Davor Panić*, *Milenko Ognjanović* te studenti II godine glume i lutkarstva *Ivana Soldo*, *Mladen Vujčić*, *Harvoje Perc* i

vić, *Žarko Potočnjak*, *Ivka Dabetić* i *Ivica Pucar*. Predstava je u Zagrebu premijerno izvedena u studenome prošle godine, i pola stoljeća nakon praizvedbe, aktualna je i potresna. Scenografiju potpisuje *Tihomir Milovac*, kostime *Dijana Koset-Bourek*, scenski pokret uvježbala je *Snježana Abramović* a glazbu je skladao *Igor Kuljević*.

Kazališnu je smotru zatvorila predstava zagrebačkog ITD teatra »Žaba«. Suvremenu, urbanu, crnohumornu priču *Dubravka Mihanovića* adaptirala je i režirala *Franka Perković* a uloge su tumačili *Sreten Mokrović*, *Franjo Dijak*, *Svemir Vešek* i *Filip Jurčić*.

Bili su to još jedni uspješni Krležini dani u Osijeku, a više od šest tisuća stranica objedinjenih u 14 tiskanih zbornika svjedoči o izuzetnoj kvaliteti, pa se nijedna povijest hrvatskoga kazališta, hrvatske drame i hrvatske kulture neće moći pisati bez uvida u ove tiskovine sa svih dosadašnjih Krležinih dana u Osijeku, kako je primjetio netko od uglednika.

NJIHOVO I NAŠE

Naše? Što je danas naše? Vi - le su ruske, banke nje- mačke i talijanske, hoteli špa- njolski. Da, dugovi su naši. I ratne odštete. **Vedrana Rudan**, hrvatska književnica, Nacional, 6. prosinca

OČINSKI SAVJET

Kohabitacija predsjednika i premijera Srbije mora biti nastavljena, prije svega zbog Kosova i Metohije, a stranačke stvari moraju biti stavljene u stranu u interesu države i njenog opstanka. Boris Tadić i Vojislav Koštunica već su nastavili suradnju organizirajući pregovarački tim, jer se država ne smije zane- mariti i dovoditi u pitanje zbog stranačkih sporova. Njihova suradnja bit će nastavljena kroz sva pitanja koja su otvorena pred Sr- bijom. **Ljubomir Tadić**, akademik, otac predsjednika Srbi- je, Dnevnik, 11. prosinca

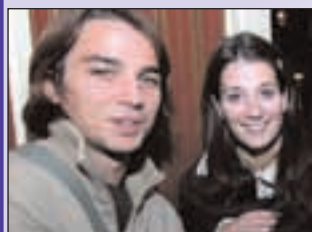

CICO ÜBER ALLES

Sjetite se glavni tajniče kako su smi se ljudi smijali kada sam uoči početka kvalifikacija za Svjetsko pr- venstvo u Njemačkoj rekao da ćemo biti prvi u skupini. Neka mi se i sa- da smiju, a ja kažem da sigurno nećemo izgubiti od Brazilaca. Ne bojim se nikoga, Cico je »über alles«, ha, ha... Jednom smo već pokazali da možemo protiv njih. Uostalom, igramo u Berlinu, u »našem« gradu. Nije moglo biti bolje, atmosfera će biti sjajna. Općenito, naši ljudi u Njemačkoj jedva čekaju da dođemo. Bit će puno i naših navijača iz Hrvatske. Tko uopće sumnja u naš uspjeh? Što bih smatrao uspjehom? Proći skupinu naš je primarni cilj, a ako ga ostvarimo sve su opcije otvorene. **Zlatko Kranjčar**, izbor- nik nogometne reprezentacije Hrvatske, Novi list, 11 prosinca

NIKO JE POSEBAN

Toliko smo se zapalili za kazalište da jedva čekamo novu predstavu. Ljudi doista odlično rade. Oduševljava me energija Almere Osmanović. Doista joj se divim. Niko po- kazuje da nije poseban samo na zelenom travnjaku. Rijetki su mu kolege koji će radije skoknuti u teatar nego u kafić. A osim s kazališnim predstavama Niko često prijateljuje i s knjigom. Dobro da ste me to pitali. Pravi smo manijaci što se tiče knjiga. Ne biramo žanr. Kada je Niko u karanteni, uvijek ponese knjigu. Čitamo i na putovanjima. **Simona Fištrić**, djevojka nogometaša Nike Kranjčara, Večernji list, 11. prosinca

RAZGOVOR UGODNI S TVRDIRM SRBIMA

Nakon odlaska iz Beograda 1991. ondje nisam bio deset godi- na. Oduzeli su mi stanarsko pravo, na jedinom stanu kojeg sam u životu imao, pa se sada sudim i jednom godišnje idem onamo zbog ročišta. Kad sam se 2001. prvi put vra- tio u Beograd, a tada sam već vodio Bri- sani prostor, svi su me, osim mojih ku- mova, rodbine moje pokojne supruge i još nekih prijatelja, gledali u čudu, pa i okretali glavu. Zanimljivo je da su me negativnije dočekali takozvani mirov- njaci, nego takozvani tvrdi Srbi. Ne go- vorim, dakako, o onima koji su bili upregnuti u Miloševićevu propagandu. S tim »tvrdirma Srbima« bilo je, valjda, lakše razgovarati zato što su izgubili kredibilitet u javnosti pa nitko drugi s njima nije htio razgovarati. **Goran Milić**, urednik na HTV-u, Gloria, 9. prosinca

HRANLJIVI MIRISI

Dijete mi nikad nisu padale na pamet, ali nisam ni gur- manka. Nikad ne poželim poje- sti nešto određeno, već jedem samo kad sam gladna. Istina, volim sočan odrezak i dobro pripremljenu ribu, i kad god mo- gu s Boškom skoknem u neki od naših omiljenih restorana, poput Okrugljaka, japanskog, Atlante u Zagrebu, Najade u Ičićima i Plavog podruma u Voloskom, ali priznajem da za sebe samu nikada ne bih pripremila ručak. Dapače, dok ku- ham za Boška i našu kćer Tashu, već se najedem od mirisa. **Iva Radić Balaban**, manekenka, supruga nogometaša Boška Balabana, Gloria, 9. prosinca

SLATKA U ZALEĐU

Ima lijepih i manje lijepih stvari: neki dan sam na internet-forumu pročitala nečiji komentar da sam ja najružnija glumica u »Ljubavi u zaleđu«. Nije me to pogodilo, svatko ima pravo na svoje mišljenje. Drugi, pak, kažu kako sam baš slatka i prirodna. **Iva Visković**, stu- dentica glume iz Zagreba, Nina Radić iz hrvatske sapunice »Ljubav u za- leđu«, Gloria, 9. prosinca

RASTUŽEN

Ražalostilo me što R- policiju nije zani- mala sudbina nestalih branitelja i civila već sudbina jednog čet- ničkog oficira... Mi- slili su me zatarabiti. Branimir Glavaš, po- litičar, Glas Slavonije, 10. prosinca

ZAMKA ZA OPTUŽENIKE

Očigledno je da će i Radovan Karadžić i Ratko Mladić biti uhićeni tek onda ako budu pogrešno parkirali na ulicama Novog Sada, ili ako ne uzmu fiskalni račun kada budu kupovali namirnice u nekoj od C marketovih prodavaonica. Do tada, sigurni su. **Nenad Čanak**, Beta, 10. prosinca

NEMA CRNIH UDOVICA

Izjave (o djelovanju ekstremističkih pokreta u Vojvodini) je odlično i kompletno, a oznaka stroge povjerljivosti bit će s njega skinuta kada se iz njega izbrišu imena ljudi protiv kojih se vodi sudski postupak. Mogu samo reći da nijedna dama nije na tom spisku već sve sami muškarci. **Tomislav Bogunović**, predsjednik Odbora za sigurnost Skupštine Vojvodine, Građanski list, 7. prosinca

NEOVISNOST S NOGU

Veoma se plašim Albance pitati u restoranu biste li više željeli đus ili kavu, jer možda će mi odgovoriti neovisnost. To nije put ka kompromisu. **Vuk Drašković**, ministar vanjskih poslova SiCG, B92, 7. prosinca

NEISPUNJENA ŽELJA

Ne samo da se ne želim miješati u ono što je Miroljubov posao, već je moja najveća želja da se on uopće ne bavi politikom. **Olivera Labus**, supruga potpredsjednika srbijske vlade, Evropa, 1. prosinca

DOBRO JUTRO, DŽEZERI

Gledanja kroz prste više nema: jednostavno moramo utvrditi tko to radi, tko skriva ili »zatura« dokumentaciju, i taj netko mora snositi odgovornost. **Rasim Ljajić**, Dnevnik, 10. prosinca

DAN ŽALOSTI U REGIJI

SUP Kanarskih otoka uhitio je Kristijana Horvata zbog Snjegove napadne sličnosti s odbjeglih hrvatskim generalom Gotovinom, sumnjiva osoba već je prebačena u Den Haag, što je u Hrvatskoj izazvalo umjeren, kulturni prosvjed, dok je naš Savjet za suradnju s Haškim sudom proglasio dan žalosti: sve dok mu španjolska murija nije stavila lisičine, hrvatski je general branio Srbiju – Carli del Ponte uvijek se moglo reći kako je hvatanje odbjeglih generala zadatak kome zemlje u tranziciji nisu dorasle; Rasim Ljajić taman se ovjenčao titulom »Najeuropljanin 2005.« kad Gotovina pade i laureat opet mora raditi. Raportirao je kako su naši organi prošlog mjeseca Mladića uzaman tražili na pet mjesta o čemu postoje zapisnici iz kojih ne fali ni jedan list, Carli del Ponte, koja je odavno sita srpske fantastike, svečano je uručeno sedam stranica Mladićeve dosjea koje su volšebno bile nestale i sada su volšebno pronađene, Ljajić je kompletirao ATA karnet zasad za Mladića, naša vjera u magično djelovanje papira upravo je dirljiva: srpski pregovarački tim o Kosovu, koji je dobio i Pahomijev blagoslov, kolektivno je prisegnuo da ako Kosovo i ispadne neovisno, oni to »neće potpisati«, ako kosovski Albanci i dobiju državu, bit će to divlja gradnja koja će se kad-tad naći na udaru naše inspekcije. **Ljubomir Živkov**, kolumnist, B92, 10. prosinca

NAVALI NARODE

Gotovo svaki 20. kupac u Gospečkim trgovačkim centrima ovih je dana strani državljanin i to pretežito iz Srbije i Crne Gore te Mađarske. Tehnička roba u Hrvatskoj povoljnija je čak 30 posto. Kupuje se sve: glačala, mobiteli, TV uređaji, bicikli pa čak i odjeća. Kupci iz Srbije ne plaćaju carinu za kupljenu robu u vrijednosti do 100 eura, a na izlasku iz Hrvatske za svaku kupnju veću od 500 kuna dobiju povrat PDV-a (22 posto). Iako u Beogradu postoje Metro i Mercator, kupnja u Osijeku i dalje je povoljnija, i to čak s uračunatim gorivom za prijevoz. **Nefreteta Zekić**, novinarka, Jutarnji list, 7. prosinca

OSTVARENI SAN I.

Sve što sam zamislio ostvario sam sa svojom obitelji upornim radom. Djevojku koju sam htio osvojiti – osvojio sam. Htio sam se oženiti njome i oženio sam se. Školu koju sam htio završiti – završio sam. Nisam doktorirao, ali sam davno magistrirao. Htio sam i doktorirati. Tada sam iz Peći putovao do Niša, po snijegu od dva metra, ali sam odustao kad sam vidio da drugi doktoriraju na onome što sam ja stvorio i napravio. Postigao sam što sam htio i ovdje i u Sovjetskom Savezu, Americi i Europi. A o tome da pomažem Miloševićevoj obitelji pišu novine koje toliko drže do sebe da im je najveći uspjeh kada im prođe dan, a da nisu prinuđene same sebe demantirati, ili netko od njih ne sjedi u sudnici. **Bogoljub Karić**, biznismen, Sofia, prosinca

OSTVARENI SAN II.

Jedna od Tuđmanovih vizija ostvarila se, i to tako temeljito da se čini kako je više ništa neće ugroziti. Hrvatska danas doista ima, više-manje, dvjestotinjak bogatih obitelji koje vladaju zemljom kako je on to htio... Tuđman je volio povijest mada su mnogi stručnjaci tvrdili da je nije osobito razumio. Prigovarali su mu da prošlost Hrvata krivo shvaća, kao gibanje s vječnim ciljem – stvaranjem države. **Toni Gabrić**, novinar, 24 sata, 10. prosinca

Tematska sjednica SO Subotica o međunacionalnim odnosima

Tolerantno ozračje, zajednički zaključci

*Prihvaćen zajednički zaključak kojim se »osuđuju organiziranja i okupljanja na neonacističkoj i fašističkoj osnovi« * Vijećnici nacionalno manjinskih stranaka skrenuli pozornost na neprovođenje zakona u oblasti ostvarivanja prava nacionalnih manjina te su istaknuli kako je upravo takvo ponašanje državnih institucija razlog reagiranja u domaćoj javnosti i izlaganja u Europskom parlamentu*

Piše: Jasminka Dulić

Dulje vremena najavljivana tematska sjednica Skupštine Općine Subotica o međunacionalnim odnosima, održana prošloga petka, protekla je kao nijedna do sada u tolerantnom ozračju i pomirbenom tonu svih vijećnika. Premda je zajedničko svim vijećnicima bilo zalaganje za očuvanje dobrih međunacionalnih odnosa, donekle su različiti bili pogledi na to što su uzroci određenih »napetosti« u međunacionalnim odnosima i kakve mjere treba poduzeti kako bi se dobri međunacionalni odnosi očuvali.

No, kako je i prije same sjednice a i tijekom nje teklo usuglašavanje, pojedinačni prijedlozi odluka i zaključaka formulirani su na način da ih mogu prihvatiti svi, te su i usvojeni jednoglasno.

JEDNOGLASNA OSUDA: Vijećnici su usvojili odluku da novoformirani Savjet za međunacionalne odnose sve svoje odluke donosi konsenzusom kako ne bi dolazilo do nadglasavanja, budući to tijelo čine četiri Mađara, dva Srbin i po jedan Hrvat, Bunjevac i Crnogorac. Nadalje je usvojen prijedlog predsjednika Općine Géze Kucsere o imenovanju članova, predsjednika i zamjenika predsjednika Savjeta, i

prihvaćen zajednički zaključak kojim se »osuđuju organiziranja i okupljanja na neonacističkoj i fašističkoj osnovi«, a najduža rasprava vodila se o posljednjoj točki, koja je za temu imala međunacionalne odnose.

Predlagatelj zaključka o osudi okupljanja na fašističkoj i neonacističkoj osnovi Mirko Bajić kazao je kako je današnja mladež odrastala u vrijeme rata, te da stoga »ne treba čekati da se nešto dogodi kao u Novom Sadu pa da reagiramo«, već treba spriječiti da se takve stvari dogode, te tako i sam zaključak treba shvatiti kao apel svim političkim subjektima da se uzdrže od sudjelovanja ili davanja podrške ovakvim skupovima kako bi se očuvali dobri međunacionalni odnosi u Subotici a time i u Vojvodini.

Zaključak, koji je u odnosu na prvi Bajićev prijedlog izmijenjen u smislu da se ne spominju konkretni događaji, već da, kako je kazano, prije svega treba biti okrenut budućnosti kako bi se takvi događaji spriječili, usvojen je jednoglasno.

MEĐUNACIONALNI ODNOSI: U raspravi o posljednjoj točki dnevnoga reda vijećnici nacionalno manjinskih stranaka

skrenuli su pozornost na neprovođenje zakona u oblasti ostvarivanja prava nacionalnih manjina te su istaknuli kako je upravo takvo ponašanje državnih institucija razlog reagiranja u domaćoj javnosti i izlaganja u Europskom parlamentu, koje su predstavnici Demokratske stranke ocijenili kontraproduktivnim.

Predsjednik vijećničke skupine Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Martin Bačić kazao je kako DSHV i dalje ostaje pri svojoj Deklaraciji iako je njeno donošenje izazvalo burne reakcije u političkoj javnosti. Bačić je apostrofirao nezastupljenost predstavnika manjina u republickom parlamentu, te je kazao kako su svi osim jednog navoda u Deklaraciji potvrđeni i od strane najviših državnih dužnosnika. Među primjerima koji potvrđuju te navode naveo je kako u Tavan kutu, prema njegovim riječima mjestu s većinskim hrvatskim stanovništvom, od sedam policajaca samo jedan nije Srbin, te kako Hrvati ne mogu dobiti dvojezične osobne iskaznice ili registrirati udrugu čiji je Statut napisan na hrvatskom jeziku, i da je potvrđeno od strane državnih institucija da bunjevački jezik kao nestandardizirani ne može biti u službenoj uporabi.

»Neprimjereno je da državna televizija vodi sudski postupak protiv novinara 'Hrvatske riječi' a da se nitko nije oglosio da kaže kako ti novinari samo rade svoj posao. Neprimjereno je da sadašnju hrvatsku redakciju na TV Novi Sad nije niti izabralo niti podržalo Hrvatsko nacionalno vijeće

Savjet za međunacionalne odnose

Za predsjednika Savjeta SO Subotica za međunacionalne odnose izabran Endre Csúszó, za zamjenika predsjednika Žarko Torbica, a za članove dr. Rozalija Csehák Korhecz, Árpád Zabos, Laszló Gyula, Mirko Bajić, Franjo Vujkov, Saša Vučinić i Nemanja Simović.

Zalaganje za očuvanje dobrih međunacionalnih odnosa: zajedničko SO Subotica

Zadovoljni vijećnici nakon usuglašavanja

već neka fantomska skupina«, kazao je Bačić, te je naveo još niz prava nacionalnih manjina koja su garantirana konvencijama i zakonima a koja nisu pretočena u život.

DSHV je predložio da Skupština Općine zahtijeva od nadležnih državnih tijela, između ostalog, ratificiranje Europske povelje o regionalnim jezicima i jezicima manjina, da se manjine uključe u proces izrade novog Ustava i da se promijeni izborni zakonodavstvo.

Šef vijećničke skupine Saveza vođanskih Mađara *Jenő Maglai* kazao je kako je »stvoren nepovjerenje manjina prema državnim institucijama ali i države spram nacionalnih manjina i da mnogih problema ne bi bilo da je država pravovremeno reagirala, osobito policija i sudstvo«, te je najavio da će njihova vijećnička skupina govoriti isključivo o činjenicama u svezi incidenata i ostvarivanja prava manjina. U daljnjoj raspravi vijećnici ove stranke naveli su kako se država glede incidenata ponašala kao noj koji zabija glavu u pijesak te nije reagirala odgovarajuće i na vrijeme te su ukazali na zahtjeve ove stranke glede ostvarivanja prava u obrazovanju, razmjernosti zastupljenosti u javnim službama i pravodobnog i točnog informiranja o incidentima.

STAVOVI I ZAKLJUČCI: Predsjednica vijećničke skupine Demokratske stranke *Ljubica Kiselički* je navodeći podatke o tome što je AP Vojvodina učinila za obrazovanje i informiranje nacionalnih manjina na mađarskom i hrvatskom jeziku kazala kako »smo se trudili da svakome omogućimo obrazovanje na materinjem jeziku«. Ona je poručila da se svi problemi trebaju rješavati unutar države i da se nije trebalo obraćati europskim institucijama jer to može dovesti pod znak pitanja integraciju u Europsku uniju. Zaključila je kako se svi problemi zajedničkim djelovanjem

kroz institucije AP Vojvodine i u lokalnoj sredini mogu prevazići.

Predsjednik vijećničke skupine Srpske radikalne stranke *Gojko Radić* kazao je kako se o ovoj temi trebalo ranije raspravljati te je apelirao da se u javnost ne iznose odmah ocjene i procjene pojedinih događaja ili incidenata već da se prvo provjere i sagledaju razlozi za pojedine incidente te je poručio kako su oni po ovome pitanju uvijek tražili da se »spusti lopta«. Ustvrdio je i kako niti jedan član SRS-a nije bio uzročnik incidenata a ako se to dogodi, poručio je kako će stranka na takve pojave oštro reagirati.

Potpredsjednica Skupštine *Edit Stevanović* iz Lige socijaldemokrata Vojvodine kazala je kako su nacionalna prava u nizu ljudskih prava koja se na ovome prostoru ne poštuju u potpunosti i da će se ona riješiti kad svatko bude radio svoj posao

adekvatno, od lokalnih do republičkih institucija. Ona se usprotivila tome da netko može ocijeniti koliko su koja prava nekog zadovoljena te je poručila kako »nitko ne može određivati mjeru prava kao niti to koliko tko ima prava«, već da se o tome svatko ima pravo izjasniti sam.

Predsjednica vijećničke skupine G17 Plus *Marica Stankić* iznijela je stav ove stranke prema kojem je ekonomski razvoj put za rješavanje svih problema ali i da pripadnici nacionalnih manjina nisu dovoljno zastupljeni u društvenom, političkom i kulturnom životu, »za što svi snosimo odgovornost, pa i manjine«. Osim toga založila se da Bunjevci dobiju jedan sat tjedno nastave na tzv. bunjevačkom jeziku u školama.

Blaško Gabrić, vijećnik Ekološke stranke založio se za prava Bunjevaca, Jugoslavena i Roma i za izdvajanje više novca za njihove potrebe.

Šef vijećničke skupine Demokratske stranke vođanskih Mađara *László Gyula* ocijenio je da su pitanja svih nacionalnih manjina u Srbiji otvorena i neriješena te da je upitan zakon o izboru za nacionalna vijeća i izborni zakon, a da državna tijela ne rade svoj posao, prije svega policija i sudstvo u svezi incidenata.

Nakon niza diskusija i iznošenja brojnih činjenica i stavova o ovoj temi vijećnici su se povukli na usuglašavanje prijedloga zaključaka koje su pojedine stranke formulirale te su, kako je ovaj posao uspješno završen, vijećnici usvojili zajedničke zaključke.

Zaključci SO Subotica o međunacionalnim odnosima

Okvirnoj konvenciji za zaštitu manjina, Povelji o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama te Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina) učine sve u cilju poboljšanja međunacionalnih odnosa;

Ne želeći negirati postojanje etnički motiviranih incidenata u našoj sredini, tražimo da se vinovnici takvih prekršaja blagovremeno identificiraju od strane nadležnih tijela i najstrože kazne. Na ovaj način bi se potencijalni počinitelji incidenata na nacionalnoj osnovi obeshrbrili;

U prethodnom razdoblju, tijekom 2005. godine nije uočen trend povećanja međuetničkih sukoba, već se može konstatirati trend smanjenja;

Osuđujemo korištenje etnički motiviranih incidenata u partijske svrhe zarad ostvarivanja političkih ciljeva;

Podržavamo inicijative za promjenu izbornog zakonodavstva kojim bi se osiguralo prisustvo predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima

Podržavamo formiranje Povjerenstva Vijeća ministara Srbije i Crne Gore za ispitivanje incidenata na nacionalnoj osnovi;

Osigurati ravnopravnu uporabu jezika nacionalnih manjina koji su u službenoj uporabi na teritoriju SO Subotica;

SO podržava sve projekte i inicijative čiji je cilj smanjenje međuetničke distance.

Prvi udžbenik na hrvatskom jeziku u izdanju beogradskog Zavoda za udžbenike

Priroda i društvo za treći razred

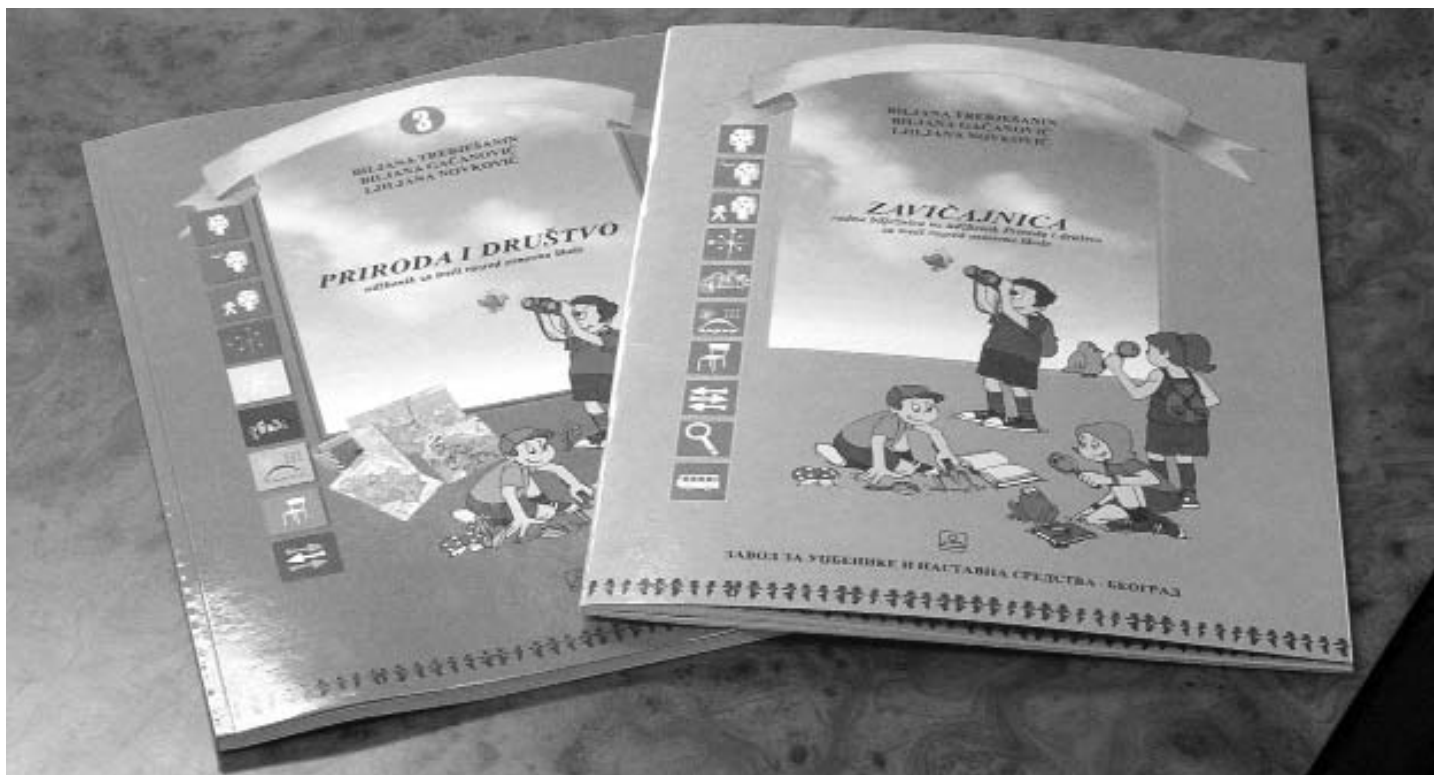
Učenici trećih razreda osnovne škole, koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku dobili su ovih dana udžbenik Priroda i društvo preveden na hrvatski jezik.

»Ovo je prvi udžbenik za osnovne škole, koji je u programu rješavanja udžbenika u hrvatskim razredima riješen na najadekvatniji način, a to znači udžbenik čiju je nakladu i uporabu odobrio Ministar prosvjete

i sporta Republike Srbije, te se pojavio u rukama učenika iz naklade Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Beograd. Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća i dalje ulaže napore kako bi na najbolji način riješio i osigurao udžbenike za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Ovaj prijevod je prvi takav pokušaj i nadam se da je dobar, a uradila ga je *Adrijana Vojnić Hajduk*, prevoditeljica

hrvatski jezik u Općini Subotica. U buduću IO HNV organizirat će skupinu prevoditelja i do sljedeće godine osigurati prijevode svih udžbenika potrebnih u hrvatskim razredima osnovnih škola kao i posebne dodatke za izučavanje povijesti i kulture hrvatske nacionalne manjine u SiCG«, rekao je *Ivan Stipić*, član IO HNV-a zadužen za obrazovanje.

H. R.

Europskom poveljom o manjinskim jezicima obuhvaćeni samo standardizirani jezici

»Bunjevački i vlaški jezik« nisu na listi

Ratifikacija Europske povelje o manjinskim jezicima, koja je prošloga tjedna skinuta s dnevnog reda Skupštine SiCG, značajna je jer niti jedna buduća vlast neće moći ići ispod standarda koje propisuje taj dokument, izjavila je pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava *Jelena Marković*. Obveze koje prois-

tječu iz povelje su slabije nego one koje propisuje Zakon o zaštiti prava i sloboda manjina u SiCG, ali je njena ratifikacija, kako navodi Marković, bitna zbog toga što međunarodni dokumenti imaju primat nad domaćim zakonodavstvom. Marković je u intervjuu agenciji Beta izjavila kako su u SiCG poveljom obuhvaćeni jezici tradicio-

nalnih manjina, ali samo oni koji su standardizirani. »Bunjevački i vlaški nisu na spisku jer je stav svih država, pa i naše, da jezici koji nisu standardizirani tehnički ne mogu u službeni upotrebu. Kad budu standardizirani mogu se dopunski staviti na listu«.

Beta

Međunacionalni odnosi po shvaćanju radikala u Vrbasu

Majorizacija kao milosrđe

»Savjet je zapravo školski primjer majorizacije manjinskih zajednica i potpunog neshvaćanja biti dobrih međunacionalnih odnosa«, kaže predsjednik DSHV-a u tom gradu Dragan Jurakić

Ako se bude poštovala odluka Skupštine Općine Vrbas o pravilima rada Savjeta za međunacionalne odnose, manjinske zajednice uopće neće biti ni potrebne. Neće, jer bi takav Savjet imao pet članova iz većinske zajednice i po jednog Rusina, Mađara, Ukrajinca i Hrvata. Da stvar bude krajnje jasna – odluke se donose preglasavanjem u nadpolovičnom sastavu!

Nisu konzultirane nacionalne zajednice:
Dragan Jurakić

Radikalska uprava prisjetila se još jednog originalnog rješenja pa je ovlasila Kadrovsko povjerenstvo da predlaže i utvrđuje prijedloge za članstvo u ovom savjetodavnom tijelu. Čak i kad su manjinski predstavnici u pitanju! Nacionalna vijeća

nabrojana su usporedo s brojnim kulturnim, sportskim i prosvjetnim udrugama kao mogući predlagачi. Dakle, svatko može uzeti sebi za pravo predlagati manjinske članove Savjeta, a Kadrovsko povjerenstvo konačno će odlučiti tko je autentični zastupnik interesa manjina. Bit će kako to oni najbolje znaju i što bi s tim imala nacionalna vijeća.

Disciplinirano glasačko tijelo radikala, socijalista i DSS činovnika izglasovalo je takvu odluku bez i jedne izmjene u odnosu na ponuđeni prijedlog. Krajnje je upitna konstatacija zamjenika predsjednika Općine Igora Bečića, kako je valjana primjedba o potrebi glasovanja konsenzusom, ali o tome će se dogovoriti sami članovi Savjeta! Kao da se radi o kakvom dogovoru za piknik, a ne o pravnom aktu Skupštine Općine.

Bura u raspravi nastupila je i nakon pitanja oporbenih vijećnika – tko čini »većinsku zajednicu« i što je s 11.400 Crnogoraca? Tamošnja vlast očito nije očekivala tu vrstu znatizelje vijećnika i nije odgovarala sinkronizirano. Išlo se od pravdanja kako su Srbi i Crnogorci jedan narod, preko uvjeravanja da će u toj većinskoj skupini biti jedan ili dva njihova zastupnika, pa do prozivke kako ne mogu zamisliti bilo koga u dvorani Općine tko za sebe može jamčiti da je Crnogorac a ne Srbin. Epilog je opet bio odbijanje svake izmjene ponuđenog teksta, jer radikali po vlastitom umišljaju, nikad ne griješe.

Predsjednik vrbaške Mjesne organizacije DSHV-a Dragan Jurakić podsjeća kako je sama najava formiranja Savjeta za međunacionalne odnose dočekana kao gesta dobre volje. »Već pri prvom čitanju teksta ostali smo u nevjerici«, kaže Jura-

kić. »Savjet je zapravo školski primjer majorizacije manjinskih zajednica i potpunog neshvaćanja biti dobrih međunacionalnih odnosa. Radi se o općinskom tijelu koje je savjetodavno i tako paranoični strah, kao i potreba za apsolutnom kontrolom, čine se neprimjerenim. Zahtjevali smo pismeno da se povuče takav prijedlog, oporba je ponovila naš zahtjev, ali radikali smatraju sebe mjerom svih stvari. Jednim potezom nestali su i Crnogorci koji su najbrojniji upravo u Vrbasu! Sve se to dogodilo na međunarodni dan ljudskih prava i u Općini čiji je predsjednik Željko Lainović, obranio magistarsku tezu na pravima manjina. Možda je i to razlog što u pripremi odluke nije konzultirana niti jedna nacionalna i etnička zajednica.«

Ipak, cijela je sjednica Skupštine prenošena na lokalnoj radio postaji i izazvala je mnoge tempramentne komentare. Pitanje manjine i brisanje Crnogoraca iz Savjeta za međunacionalne odnose okupilo je prvi puta svu oporbu za jednim stolom. Zahtijeva se razum oko ovog uvijek osjetljivog pitanja. Za sada se o tome može samo obraćati tisku.

J. D.

Hrvatsko pravaštvo i Srbi

Utorak 13. prosinca u Biblioteci »Danilo Kiš« u Vrbasu u popodnevnom satima održana je književna večer u povodu objavljivanja knjige Dušana Berića s naslovom »Hrvatsko pravaštvo i Srbi«. Uz autora govorio je i publicist Selimir Radulović.

Nova fasada Doma DSHV-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini povodom božićnih i novogodišnjih bladana poziva sve svoje članove i simpatizere na domjenak u Dom DSHV-a koji će se održati 23. prosinca s početkom u 17 sati. Tom prigodom će se svečano obilježiti i završetak rekonstrukcije fasade Doma, koja je obnovljena zahvaljujući priložima članova stranke.

J. D.

Možemo li skupa pod vojvođanskim krovom i kako?

Kaznene prijave za grafite mržnje

Policija strožije počela strožije kažnjavati počinitelje međunacionalnih incidenata

NOVI SAD – Aktivistica Centra za razvoj civilnog društva (CRCD) *Željka Manić* izjavila je na okruglom stolu »Možemo li skupa pod vojvođanskim krovom i kako« da je policija u posljednje vrijeme počela strožije kažnjavati počinitelje međunacionalnih incidenata u Vojvodini.

Ona je na okruglom stolu, održanom 9. prosinca, kazala kako je policija u posljednje vrijeme podnijela šest kaznenih prijava za izazivanje rasne, vjerske i nacionalne netrpeljivosti zbog ispisivanja grafita mržnje, što ranije nije bio slučaj već su podnošene prekršajne prijave za takva djela.

Manićeva je dodala kako je nedavno završeno istraživanje CRCD-a pokazalo da policija radi znatno efikasnije nego ranije, dok pravosuđe još uvijek ne funkcionira na zadovoljavajućoj razini.

Ona je navela kako je u 2005. godini bilo znatno manje međuetničkih incidenata u Vojvodini nego u 2004. godini, ali još uvijek više nego 2003. godine i ranijih godina. »Ljudi u Vojvodini mogu živjeti pod zajedničkim krovom, ali za to je potrebno da vlasti imaju adekvatne akcije i reakcije, kao i da se civilno društvo značajnije angažira«, kazala je Manić.

Aktivistica skupine »Reaguj!« *Sladana Nedeljković* kazala je da ova neformalna grupa posljednjih godinu dana organizira akciju premazivanja grafita mržnje, kako bi skrenula pozornost građana na ovu opasnu

pojavu.

Predsjednik Regionalnog odbora za pomoć izbjeglicama Vojvodine *Radenko Popić* izrazio je nezadovoljstvo procesom integracije izbjeglica u društvo u Srbiji i ocijenio da vlasti i međunarodna zajednica nisu osigurali dovoljno sredstava za sprovođenje tog procesa.

»Ukupna slika propadanja društva i općeg siromašenja je veoma opasna i može izazvati tenzije između domicilnog stanov-

ništva i došljaka, jer svi žive u podjednako teškim uvjetima i vrlo su podložni manipulacijama političara u vremenima pred izbore«, rekao je Popić.

Po njegovim riječima, osim u izjavama političara, organiziranog neprijateljstva između izbjeglica i starosjedelaca u Vojvodini nema.

On je odbacio kritike da su izbjeglice po pravilu glasači Srpske radikalne stranke i ocijenio kako je to »stereotip«. Beta

Predstavljanje Slovaka iz Bačke Palanke

Promoviranje kulturne baštine

BEOGRAD – Slovaci iz Bačke Palanke predstavili su 12. prosinca svoj život i kulturu, u nastavku akcije promoviranja kulturne baštine naroda Srbije i Crne Gore u zemljama Organizacije crnomorske ekonomske suradnje (CES).

Slovaci iz Bačke Palanke i Pivnica predstavili su svoje plesove i pjesme, odjeću i obuću, hranu i piće, svoje rukotvorine i umotvorine.

Autor projekta je *Jan Husarik*, predsjednik Odbora za kulturna, obrazovna i društvena pitanja Parlamentarne skupštine CES-a, koji je i otvorio manifestaciju uz

potpredsjednika Vlade Srbije *Miroljuba Labusa*.

Cilj projekta, koji je podržalo nekoliko ministarstava i skupštine Državne Zajednice i Srbije, nije samo promoviranje etnoturističke ponude SiCG, već i bolje upoznavanje i međusobno razumijevanje naroda koji žive na ovom prostoru.

Realizacija projekta počela je 21. rujna u Debelom Ladu kod Žablja, i tom prilikom je također predstavljena baština Slovaka u Vojvodini, ali s naglaskom na svjetski priznatu školu naivnog slikarstva u Kovačici. Osim domaćina, Slovaka, u hotelu »Fonta-

na« u Bačkoj Palanci predstavili su se i Romi, Mađari, Nijemci i Srbi. Ovaj projekt predviđa naizmjenično predstavljanje regija iz SiCG u kojima žive nacionalne manjine, a na te manifestacije pozivaju se ugledne političke ličnosti i predstavnici stranih kulturnih centara i veleposlanstava, radi promidžbe kulturne baštine SiCG i njenog etno-turizma.

Gost prve takve manifestacije u Kovačici bio je predsjednik Skupštine Srbije *Predrag Marković*. ■

Pismo predsjednika Skupštine Novog Sada predsjedniku HNV-a

Promjena imena ulica samo na inicijativu građana

Nakon što je u javnost pristigla informacija da Tajništvo za upravu i propise pri Skupštini Novog Sada priprema preimenovanje Preradovićeve ulice u Petrovaradinu, predsjedniku Skupštine Grada Novog Sada *Zoranu*

Vukčeviću pismom se obratio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović* kojim je zatraženo da se odustane od namjere preimenovanja Preradovićeve ulice u Petrovaradinu, kao i da se nedavno preimenovanim ulicama u Novom Sadu i Petrovaradinu vrate imena hrvatskih velika koja su postojala dugi niz godina.

Od ove namjere se odustalo i Preradovićeve ulica je zadržala svoje ime a predsjednik Skupštine Grada Novog Sada *Vukčević* uzvratilo je pismom *Pekanoviću*. U pismu ga obaviještava kako je Komisija za nazive dijelova naseljenih mjesta i javnih službi Skupštine Grada Novog Sada prihvatila da se ubuduće neće razmatrati prijedlozi za preimenovanje postojećih naziva ulica u Gradu Novom Sadu i gradskim općinama Novom Sadu i Petrovaradinu, a da će izuzetak od pravila biti samo u slučajevima u kojima sami zainteresirani stanovnici pokrenu inicijativu i ona prođe ustaljenu proceduru.

J. D.

Somborske novine bez ravnatelja i urednika

SOMBOR – Skupština Općine Sombor još nije odredila ravnatelja i urednika »Somborskih novina«, iako je natječaj završen 22. listopada, izjavio je jedan od kandidata za ravnatelja *Sava Kovčín*.

On je na konferenciji za novinare kazao da je lokalno glasilo »Somborske novine« već mjesec dana bez ravnatelja, a od drugog prosinca i bez urednika, a SO Sombor, koja je njen osnivač, još se nije izjasnila o kandidatima.

Kovčín je rekao da se osim njega natje-

cao još jedan kandidat, koji je u međuvremenu odustao, što je utvrdio i Upravni odbor »Somborskih novina«.

Iako je konstatirano da Kovčín ispunjava uvjete natječaja UO je donio odluku da se do privatizacije imenuje vršitelj dužnosti i taj prijedlog je upućen osnivaču.

Od 8. studenog jedino pisano glasilo u somborskoj općini ostalo je bez ravnatelja, a dosadašnji vršitelj dužnosti ravnatelja *Saša Torlaković* dao je otkaz nakon što je imenovan za načelnika Zapadnobačkog

okruća.

Prema očekivanjima, vršitelj dužnosti ravnatelja »Somborskih novina« bit će imenovan na sjednici Skupštine Općine Sombor tijekom prosinca, a, kako se u javnosti spominje, to će biti kandidat Demokratske stranke Srbije, čiji je član bio i *Torlaković*.

Očekuje se da u prosincu Općina na osnovi natječaja za urednika izabere i urednika »Somborskih«.

■

Održan seminar o međuregionalnoj znanstvenoj suradnji

PALIĆ – Seminar »Međuregionalna znanstvena i tehnološka suradnja – mogućnosti organizacije i realizacije međunarodnih programa« održao se 10. i 11. prosinca u Maloj gostionici na Paliću.

Seminar je organiziralo Pokrajinsko tajništvo za znanost i tehnološki razvoj u su-

radnji s Ministarstvom znanosti i zaštite životnog okoliša Republike Srbije, a otvorio ga je pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj *Dragoslav Petrović*.

On je kazao kako je osnovni cilj semina- ra poticanje znanosti, tehnološkog razvoja i inovatorstva u Pokrajini i upoznavanje

sudionika s mogućnostima podnošenja zahtjeva za međunarodne projekte.

Na skupu je sudjelovalo oko 80 predstavnika fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu, znanstvenih instituta i znanstveno-istraživačkih jedinica, privatnih fakulteta i tajništva Izvršnog vijeća AP Vojvodine. ■

Priredila: Nada Sudarević

Materice

Bilo je veselo u Kerskoj župnoj dvorani u Subotici

Kaubojski ples za mame

»Mama, gledaj me nosim svijeću«

Ozbiljan orkestar

Djeca iz vrtića »Marija Petković« Subotica

u Keru

Mladi čestitari

Župna dvorana je bila prepuna, dogodine se vidimo u dvorani HKC »Bunjevačko kolo«

Iz skeča »Zbor«

Iz skeča »Odbjegla kći«

Mladi iz subotičke kerske župe izveli su predstavu »Prid badnji dan«

Predsjednik Općine razgovarao s predstavnicima vjerskih zajednica

Čestitka svim vjernicima

BAČ – Predsjednik općine Bač *Tomislav Bogunović* primio je u petak, 9. prosinca, u radni posjet predstavnike pravoslavne, katoličke i evangelističke crkve. Razgovaralo se o postojećim problemima, te o prijedlozima za jačanje međukonfesionalne suradnje, koja je i danas na izuzetno visokoj razini. Po riječima Bogunovića razgovaralo se o jačanju suradnje sa svim vjerskim zajednicama koje obitavaju na njezinu području,

te omogućavanju participiranja u javnom životu predstavnicima crkve. Najkonkretniji potez tijela općine Bač, kojim se u praksi potvrdilo postojanje dobre namjere za unapređivanjem suradnje, jeste planiranje sredstava u iznosu od milijun dinara u proračunu za 2006. godinu, namijenjenih za redoviti rad pravoslavne, katoličke i evangelističke vjerske zajednice. »Ova sredstva se odnose samo na redoviti

rad, investicijska će se odobravati preko Direkcije za izgradnju općine Bač. Ovo je naša čestitka svim vjernicima za predstojeće blagdane, ujedno, iskoristio bih ovu prigodu da svim čitateljima Hrvatske riječi čestitam predstojeće božićne i novogodišnje blagdane« – rekao je za naš tjednik predsjednik općine Bač.

I. A.

Vjerska tribina u HKUD »Vladimir Nazor« Sombor Najradosniji kršćanski blagdan

SOMBOR – U HKUD »Vladimir Nazor« 9. prosinca je održana Božićna tribina, na kojoj je predavač bio msgr. *Stjepan Beretić* iz Subotice. Predavač je iznio svoja osobna sjećanja Božića proslavljenog u obitelji tako živopisno da nas je sve vratio u djetinjstvo. »Božić je najradosniji kršćanski blagdan. On donosi radost svim ljudima dobre volje. Za radost i sreću potrebna su tri uvjeta: mir s Bogom, mir s bližnjima i mir s prirodom. Ova Božićna poruka jasno nam govori da naša sreća zavisi od nas.

Podsjetimo se i sami na rođenje Krista, našeg Spasitelja kroz božićni post i predstojeća blagdanska ozračja« poruke su s ove tribine.

A. Firanj

Stoljeće Franjinog III. reda u Sonti

SONTA – Svečanom euharistijom, održanom 8. prosinca u crkvi sv. Lovre u Sonti, započela je proslava stote obljetnice prisutnosti III reda sv. Franje u ovom mjestu. Svetu misu je predvodio gvardijan virovitički, pater *Robert Perišić*, uz asistenciju oca *Flavijana* i Sončanina, oca *Andrije*. Ovom prigodom sončanski župnik vlč. *Željko Augustinov* skupa sa četiri sestre položio je zavjet, a četiri sestre su primljene u kandidaturu.

Temeljem članka 14. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg slobode br.1.

O B A V J E Š T A V A

Da je podnesen »Zahtjev za određivanje obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja na životni okoliš za projekt rekonstrukcije i dogradnje objekta benzinske crpke u Aleksandrovu u Subotici«, čija se realizacija planira na kat. parceli 37232/1 KO Donji grad, SO Subotica.

Uvid u podatke obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva NIS-NAFTAGAS PROMET-Noví Sad Narodnog fronta 12, može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat Stare gradske kuće soba 227 u razdoblju od 16.12 do 06.01.2006., u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u roku od 20 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za određivanje obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Hoće li
suvremeni
mladi moći
zasnovati
obitelji i hoće
li obitelj u
budućnosti
biti sposobna
radati zdravo
potomstvo?
Kuda to klizi
naša
civilizacija? I
ovaj blagdan
Otaca neka
bude poticaj za
razmišljanje i
nadu. Bog
zasigurno ima
rješenje.
Tražimo ga i
naći ćemo.*

Sjećanje na dar očinstva

Oci – roditelji u izlogu

Četvrta je nedjelja Došašća. Božić je blizu. Ovom se nedjeljom sjećamo dara očinstva. Zasigurno se dobri Bog nije uzalud objavio kao Otac. Ta Objava ima puninu poruke za svu povijest. I za nas danas. U ovoj pripraviću se poslužiti ponovno pronađenim primjerima iz života da bismo zajedno spremili svoja srca i savjesti za proživljavanje i doživljavanje ovih blagdana.

U jednom domaćem zadatku o ocu jedna je djevojčica ovako opisala kako je doživjela oca: »Moj je otac ujutro izlazio i navečer se vraćao sretan što nas vidi. Kada drugi nisu uspijevali otvoriti bocu, on je to znao učiniti. Jedini se nije bojao otići u mračni podrum po drva. Kada je kiša padala on je odlazio po automobil. Ako je netko bio bolestan, on je jurio po lijek. Bojale sam se drugih ljudi, ali ne i svojega tate. Jednom sam mu pripravlila čaj. Bila je obična zagrijana voda sa šećerom. On je sjedio kraj mene, ispio šalicu i govorio kako je to ukusno. Kada sam imala devet godina, jednog jutra tata nije mogao ustati. Odnijeli su ga u bolnicu i nije više došao kući. Nisam slutila da će me njegova smrt tako pogoditi. Ni danas ne znam razloge za to.«

ODGOVORNOST I PRAVO: Ovo je lijepo. Međutim, znamo da je roditeljstvo jedno i skoro jedino zvanje. Često kod pripreme mladih za vjenčanje rado tumačim razliku između zvanja i zanimanja. Biblija razlikuje jako dobro upravo ta dva pojma. Roditelji su dobili zvanje suradnika Božjih za život. Zvanje je dakle nešto bez čega ni Bog nije htio graditi povijest. Zvanje za život. Ali, život nije biološko rađanje nego postavljanje čovjeka u život. Roditi nije pojam biološki, nego odgojni proces da bi iz obitelji izrastao čovjek. Zvanje je zato što ga se ne može ni poreći, ni odreći cijeloga života. Biblija samo roditelje naziva zvanjem i duhovni ke koji isti zadatak preporoda imaju na području duhovnog vodstva. Sve ostalo su zanimanja, jer se s njima zarađuje »kruh svagdašnjik«.

Roditeljstvom i svećeništvom ne. Ovim zvanjima se još najviše približavaju liječnici i učitelji. Oni bi trebali brinuti o tom životu i o procesu odgoja bez da im je na prvom mjestu zarada. O, kad bi tako bilo. No, ostanimo kod zvanja roditelja. Ono je danas jako opterećeno i mnogima nije jasno koji su ga primili na sebe. Razmišljamo dalje kroz nekoliko primjera čiji je cilj potaći odgovornost i oca i majke za svoje dostojanstvo i za svoje neotuđivo pravo, ali i dužnost biti roditelj do kraja i prvotno. Jedna priča kaže: Svatko voli biti u središtu pažnje. Pa i mala djeca. Dječak došao kući sav u suzama. Djed ga prihvati i zagrli. Dijete je i dalje ječalo, pa ga djed pomiluje i pokušava smiriti.

– Što, zar su te tukli?

Dječak mahanjem glave dadne znak da ga nisu tukli.

– Da ti nisu što ukrali? – upita djed pokušavši ublažiti stanje.

– Ne – odvrati dječak i dalje jecajući.

– Pa što ti se onda dogodilo? – upita konačno djed zabrinuto.

Unučić obriše suze i ispriča:

– Igrali smo se skrivača i ja sam se bio dobro sakrio. I tu sam dugo čekao, vrijeme je prolazilo. Izišao sam i opazio da su svršili igru bez mene i otišli kući. Nitko me nije došao potražiti. I dok su jecaji još potresali mala prsa, zaključio:

– Shvaćas? Nitko me nije došao potražiti...

MLADI U KRIZI SMISLA:

Često roditelji zaboravljaju ovu poruku, pa mogu doživjeti i ovakve neugodnosti. Neki mladi bračni par uđe u trgovinu i počne razgledavati poredane igračke. Bilo je lutki koje se smiju i plaču, bilo je vozila koja se sama okreću, bilo je čak i malih kuhinja koje automatski pripremaju male torte. No, nisu se uspjeli dogovoriti, pa im pristupi prodavačica. »Vidite«, reče žena, »imamo malu djevojčicu, a mi veći dio dana provodimo izvan kuće. Ponekad nas nema ni noću.« Tada upadne muž: »Naša mala se rijetko smije. Htjeli bismo joj kupiti nešto što bi je usrećilo i tada kad nas nema

kod kuće. Nešto što će je razvedriti kad bude sama.« A prodavačica shvativši želju odgovori: »Žao mi je. Mi ovdje ne prodajemo roditelje.«

Djeca zahtijevaju mnogo pažnje i ljubavi, pa i onda kada nisu tako malena. Kao što je petnaestogodišnji dječak zapisao u svoj dnevnik: »Htio sam mlijeko – dali ste mi bebiron. Želio sam roditelje – dali ste mi igračke. Htio sam razgovarati – dali ste mi televizor. Htio sam učiti – dali ste mi svjedodžbu. Htio sam ljubav – dali ste mi moral. Želio sam sreću – dali ste mi novac. Tražio sam smisao – dali ste mi karijeru. Želio sam nadu – dali ste mi strah. Htio sam živjeti – i...«

Očito su današnji mladi u krizi smisla. Ova zadnja tvrdnja iz ovoga primjera pokazuje zapravo krizu i promašenost suvremene obitelji. Obitelj je ušla u krizu ne samo radi vanjskih razloga koji su najčešće socijalno-ekonomski, nego nadasve radi gubitka zajedništva koje se ne može izgraditi na temeljima materijalnih dobara, nego isključivo na temeljima ljubavi i zajedništva. No, ljubav se ne može graditi bez žrtve, dijaloza, opraštanja, podrške i svega onoga što ulazi u pojam ljubavi. Prava ljubav ne može umrijeti, ne može nestati, ne može se ohladiti, jer ako je prava onda je neprolazna. Tragedija je našega vremena što mislimo, pa čak i vjerujemo da je ljubav nešto prolazno. Prolazna ljubav ne može biti ljubav. Stoga naši suvremenici žive sa »surogati-ma« ljubavi. Jasno, tamo gdje nema prave ljubavi, djeca su izgubljena. Čak su često puta »nužno zlo«. Zato je cijela civilizacija došla u pitanje. Hoće li suvremeni mladi moći zasnovati obitelji i da li će obitelj u budućnosti biti sposobna radati zdravo potomstvo? Kuda to klizi naša civilizacija? I ovaj blagdan Otaca neka bude poticaj za razmišljanje i nadu. Bog zasigurno ima rješenje. Tražimo ga i naći ćemo. Želim svaki uspjeh u traženju. Uz istu čestitku:

NEKA SU VAM ČESTITE OCE!

Piše:
Alojzije Stantić

Gospodarski napridak salašara (II. dio)

Zlatno vrime

Kako je onda zemljodilstvo bila najrazvijenija gospodarska grana, zemljodilci su i dali najviše novaca da se napravi varoška kuća, dika varoši

Velik napridak salaša i salašarskog gazdovanja nuz spominjane gvozdeno putove od velike pomoći bili su njim i:

Konjari, koji su u velikim ergelema od ranili nove rase konja, s njima su počeli odminjivat volove i bivoles, dotleg u obradi zemlje sporiju i najviše hasniranu vučnu snagu živine. Za rad zemljodilcima konjari su stvorili rasu konja koja će ji u svemu za-

druga mista, a od njeve prodaje su dobili velike novce kojima su uvećavali svoje bogatstvo. Kroz poso gojenja ranjenika zemljodilci su prodali sve suviše druge žitarice, najviše kuruze, pa su nuz njegovu prodali i dobro unovčili svoj rad.

Za kratko vrime naši stari su marnim rukama od više roda žitarica, osobito kuruza, latili se sve više odranjivanja kojekakog josa (blaga), najviše marve (goveda), s ko-

čuvali, u njima stali (živili), ostarili rodite lji da tu u miru odžive ostatak života;

– napravili su i opremili varošku i seoske kalvarije; saziđali načvinsku (u Starom Žedniku), tavankutsku, kersku i senčansku crkvu koje su iznutra oslikali i opremili potrebnim stvarima za virske obrede;

– svaka pustara je imala toliko škula da je do nje dte iz najudaljenijeg salaša moglo doć pišće za manje od sat vrimena.

NAVJIŠE DALI ZA VAROŠKU KUĆU:

Kad se zagleda zemljovidna karta iz onog vrimena u njoj se vidi smišljen raspored salašarski škula, ko na priliku u đurđinskoj pustari su bile: Kopilova (Kopilovićeve, vrimenom i Rašpicina /u tridesetim godinama učitelj *Nikola Rašpica*/) škula, blizu Kelemanove čoše (salaš *Jose Stantića-Kelemana*) di se siku pačirski i bajmačko-đurđinski put; Šokčićeva škula nuz put Đurđin-Mišićevo na gredi (uzvišenju) kod veliko dola (vodotok obraso barskim bioljkama); Milodanovićeve škula blizu od đurđinske gencije (železničke stanice) i Mukićeve škula, priko puta Purgle (dio Đurđinske pustare blizu načvinskog atara), nuz put od Male stanice (gencije) do drumu izmed Načvina i Malog Beograda.

Zemljodilci su plaćali najviše porcija (poreza), do kojeg je najveći dio osto varoši za razvoj. Kako je onda zemljodilstvo bila najrazvijenija gospodarska grana, zemljodilci su i dali najviše novaca da se napravi varoška kuća, dika varoši; flasterovani su kameninom (tvrdom žutom opekrom) najvažniji sokaci; a sokaci najužeg dila varoši su osvitljeni plinom iz gradske plinare; otvorena je telegrafska stanica 1862. godine; varoš je uključenu u međugradsku telefonsku mrižu 1894. godine.; a već je 1897. godine. proradio električni tramvaj – i ređanju nikad kraja. Jednom riči iz neugledne varošice Subatica je postala jedan od viđeniji gradova Austro-Ugarske, a s Bajom i Novim Sadom najvažnije varoši Bačke.

To je približan odgovor na pitanje šta je u spominjanom vrimenu dovelo do nagle gospodarske moći naši stari.

Učitelj Ivan Prčić-Gospodar s dicom u čikerijanskoj škuli 1930. godine

dovoljit, a najviše da sluša, da je miran, pouzdan, da muž dugo durat (izdržat) vuču teškog tereta, da brez tereta dugo i mož kasat i sl. S njima su udvostručili radnu brzinu, povećali su učinak u radu, pojeptinili odranjivanje usiva.

Na novim njivama stvoreni od uzorani atova ratari su se latili sijanja i odranjivanja više žitarica i koliko god da njim rodilo, sav rod litine su prodali po dobroj cini. Od prodatog žita dobiveni veliki novaca (odjedared primljenog iznosa) bogatili su se, kupovali zemlju, pravili nov salaš i druge zgrade u njemu.

OSTAVILI TRAGA: Zemljodilci su dobili priliku da se mogu baviti naveliko gojenjem (tovljenjem) ranjenika (svinja), koje su uranjene čakskom ajzlibanom (vlakom) i gvozdenim putom (željeznicom) poslali u

jim su počeli uvećavat imetak. Za sve više josaga nisu njim bile podesne šupe i lagunice (oblik ukopane staje) pa su za njegov počeli podesnije praviti staje.

Koliko su odjedared gospodarski ojačali zemljodilci su nam za dokaz ostavili zlatno vrime u kojem su:

– napravili najviše i najveći salaša;
– saziđali su tušta veliki kuća po varoši a najgazdačkije kuće su saziđali: u Senti (istočni dio Subatice), dilom nuz kerski (južni dio varoši) flaster (popločan put) i duž somborskog puta od Velike crkve (katedrala, crkva sv. Terezije Avilske) do kalvarije. U varoške kuće salašari su dolazili hetijom (nediljni pijačni dan), na god (blagdan kojeg su zajedno proslavili u varoši), el kakom drugom potribom di su pri-noćili, bili su u svojem. Varoške kuće su

Priča o Hrvatima – Hrvati u drugoj polovici 19. stoljeća

Ladislav Pejačević

Bečki je dvor neprestano koristio napete odnose između Hrvata i Mađara vješto stajući čas na jednu čas na drugu stranu. Godine 1875. osnovano je Hrvatsko domobranstvo, a grof Miroslav Kulmer imenovan je prvim zapovjednikom. Mađari su tražili da zapovjedni jezik u hrvatskim domobranskim postrojbama bude mađarski te da Hrvati ratuju pod mađarskom zastavom, što bi, kako je Kulmer pripovijedao Franji Josipu, za Hrvate imalo teške posljedice. Car je odredio da zapovjedni jezik bude hrvatski te da hrvatske pukovnije nose hrvatsku zastavu. I tijekom jedne noći su Kulmer, Bogoslav Šulek i Vrbanić preveli domobranski službovnik i vježbovnik na hrvatski jezik i tako stvorili hrvatsko vojno nazivlje. Kulmer je spojio crveno-bijelu zastavu Banske Hrvatske s bijelo-plavom zastavom Slavonije i tako dobio trobojnicu, koja je danas osnovica hrvatske zastave.

Piše: Zdenko Samaržija

Premda je bio unionist, kao uostalom i svi Pejačevići, *Ladislav Pejačević* (1880.-1883.) protivio se otvorenoj mađarizaciji. Očito nije imao nadzor nad *Antalom Dávidom*, ravnateljem financija u Hrvatskoj. Ovaj je za Hrvate djelatnike ministarstva financija organizirao besplatni tečaj mađarskoga jezika – time bi Hrvati lakše napredovali u službi – što je bio povod snažnoj parlamentarnoj borbi.

Strossmayer i mnogi hrvatski intelektualci tražili su od Mađara da se drže slova Nagodbe, ali i prilagodbu Nagodbe novoj političkoj situaciji

DVOJEZIČNI GRBOVI: Nakon što je *Mažuranić* odstupio od banske časti, hrvatskim je banom imenovan grof Ladislav Pejačević (1880. -1883.).

Kada je na izborima 1883. godine za zastupnike bivše Vojne krajine u Hrvatski sabor nadmoćno pobijedila Stranka prava, najglasniji protivnik Nagodbe, nacionalni je zanos preplavio Hrvatsku. Ipak su istovremeno na zgrade ministarstva financija, kao i na zgrade ministarstava koji su u nadležnosti Ugarskoga sabora, postavljeni grbovi s natpisom i na hrvatskome, i na mađarskom jeziku. Zbog mađarskog jezika, ti dvojezični natpisi izazvali su u Hrvatskoj veliko nezadovoljstvo.

NIJEMI GRBOVI: Nemiri su počeli u Zagrebu, Karlovcu, Senju i Novoj Gradskoj, a uskoro su se proširili i na ostale hrvatske gradove.

Hrvati su razbijali dvojezične Dávidove grbove. Napadani su unionisti, a činovnici su tjerani iz ureda. Bečki i peštanski vlastodršci uplašili su se kada se pokretu priključilo i hrvatsko seljaštvo, koje dotada nije aktivno sudjelovalo u narodnome preporodu ni u nacionalnoj borbi. General *Remberg* sa znatnom je silom porazio ustanike u Glini, Petrinji, Kostajnici te na području Slunja. Deseci poginulih i stotine utamničenih posljedica su narodnoga pokreta Hrvata. Da bi se smirilo stanje u Hrvatskoj, banom je imenovan grof *Khuen Héderváry*. Na zgradama su osvalnuli grbovi bez natpisa – narod ih je prozvao »nijemim« grbovi.

SLAVONSTVO: U drugoj polovici 19. stoljeća pojavio se u hrvatskom nacionalno integracijskom procesu još jedan crvuljak – poput istrijanstva i slavodalmatinske ideje potpomognuta od bečkih i peštanskih vlastodržaca pojavila se ideja slavonsstva, dakle, regionalnog nehrvatskog nacionalnog identiteta. Tom se ideologijom htjelo stvoriti slavonsku naciju kako bi se oslabio utjecaj Hrvata, najveće smetnje dualističkoga sustava. U toj se borbi vlasti su se oslanjale na Srbe u Hrvatskoj i Slavoniji, koje su ohrabrivale u nacionalističkim ispadima prema Hrvatima. Nositelji te ideje bili su sinovi plemića-magnata te strancipoduzetnici, listom stranoga podrijetla, koji su u ostvarenju te ideje vidjeli vlastitu političku i društvenu afirmaciju te brži uspon na društvenoj ljestvici.

Iako unionist, protivio se otvorenoj mađarizaciji: grof Ladislav Pejačević

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Kao u filmovima o Jamesu Bondu 007, na Kanarskim otocima, u mjestu Tenerife, gdje je zimi najblaža klima u Europi, devet španjolskih tajnih agenata zaskočilo je za stolom hrvatskog generala Antu Gotovinu, koji je bježao svijetom pod pseudonimom Kristijan Horvat (nije baš puno pametan pseudonim za najtraženijeg Hrvata na planetu!). Dok ovo čitate već je sigurno u Den Haagu, gdje ga čeka suđenje za »komandni« zločin nad ubijenih 150 srpskih vojnika i više desetina tisuća protjeranih civila iz tzv. Srpske krajine u ljeto 1995. Ovaj negdašnji legionar francuske Legije stranaca skrivao se doslovce po cijelom svijetu: Argentina, Čile, Kina, Rusija, Mauricijus, itd. itd. – 4 godine, 4 mjeseca i 13 dana (tko kaže da 13 nije nesretan broj!). Zbog svega ovoga Hrvatska ubrzano ulazi u NATO -OTAN, a potom do 2009. i u Europsku uniju. Dok jednom ne omrkne, drugima ne osvane! Što se tiče Haškog suda, ostali su SiCG i BiH, sve s Republikom Srpskom da isporuče hitno, po mogućnosti »mit gepceck« (zapakirane!) express, đenerala Mladića i pjesnika Karadžića skupa s guslama! Ameri pritišću do Božića da se obavi posao, a Srbi zasigurno znaju gdje su ovi, znači, po svemu su deći, sve je stvar tehnike i smirivanja njihovih simpatizera kojih ima podosta!

Ali, 'ajmo malo u povijest. I pukovnik Apis, šef svih obavještaj-

nih službi prijestolonasljednika Aleksandra Karađorđevića, koji je tu dinastiju i doveo na vlast pobivši Obrenoviće, svršio je tako što je strijeljan kobajagi zbog veleizdaje nakon Solunskog procesa. Badava ga je Aleksandar Ranković rehabilitirao 1960. godine (za one koji ne znaju, Ranković je bio drugi Apis, ali je umro prirodnom smrću u kućnom pritvoru), Tito je bio mudriji!

Ali vratimo se bjeguncima: đeneral Mladić of Srebrenica je stvar Vojske

SiCG, a tu je upravo promijenjen tj. došao za načelnika Generalštaba dr. Stanković s VMA, čovjek sa skalpelom i »ladnih« nerava, koji je u Pentagonu zadržan prije tjedan dana tri dana dulje na razradi strategija vis-a-vis ovoga upravo, Ameri rade profesionalno i zatvaraju krug. Za Rašu guslara će biti puno lakše, taj je izgleda »puko« s »lovom« i već mu i žena (djevojački: Zelen) piše pisma da se preda i ostavi zelene šume i gore naše zemlje ponosne. I tu će dr. Stanković malo pogurati »operaciju« jer to mu je struka! Nova metla uvijek dobro mete na čelu Generalštaba! Još ih čovjek i osobno poznaje, dakako dobro, pa se može, mislim, zapjevati: Tko bi doli eto gori, a od goro, doki nastaje (a početak je: Kolo sreće uokoli vrteći se ne prestaje... Gundulić »Osman«). Zadaća je svršiti sa svim osmanlijama, makar i tako da pređu preko mosta Carle od Mosta (del Ponte)! ■

Nikad ne reci nikad. Nisam sanjao da ću ikad u životu igrati šah-simultanku protiv velemajestora. I da se pohvalim, bolje sam prošao od »duhovitka« br. 1, profesora Raše Popova s bradom, koji kaže da je »pobijedio« nekog velemajestora jer nije dobio »šuster-mat« u pet poteza. Ja sam lijepo sjeo za desetu ploču HNV-a kao »dunster« (zastarjeli izraz za nezalicu), koji igra »logički« šah, izvan bilo kakve kategorije u životu, protiv velemajestora Miše Cebala iz Zagreba i najednom, oko petnaestog poteza, viknuo iz sve snage, kao svaki »pacer« »Šah!«, na što se velemajestor slatko nasmijao, još sam se branio kao bunker-sistem i u tridesetom potezu, tiho, da nitko ne čuje, zaprosio velemajestora za remi, jer smo, kao, materijalno jednaki po broju figura na ploči, na što je Mišo mirno rekao: »Slabo stojite, slaba Vam je pozicija«, što je, naravno, bila istina, jer me je sabio u kut moje rošade, ko bač Vranje krmaču prid disnotor (da izvinete na dija-lektu). Izdržao sam do 35 poteza, a tad mi je »stajao« mat u dva

poteza, pa sam se junački hrabro – predao.

Osjetio sam, eto, u životu jednom kako je teško dva i pol sata »mučiti« glavu koncentracijom na igru s velikim majstorom i kad igra protiv dvadeset ljudi jednovremeno. Život se sastoji od lekcija – i dobio sam je kao i potpis Miše Cebala na formular meča, čovjeka koji je prvi šahist koji je došao u Suboticu i šire nakon 1991. Hvala mu za lekciju i veliko osobno zadovoljstvo što sam igrao 35 poteza protiv pravog velemajestora – profesionalca koji živi od šaha. Za mene je to, dakako, bilo »više od igre«. Ali, vjerujte, Šeherezada bi sigurno dobila remi od Šaha (Harun-al-Rašida), što vaš kolumnist nije uspio. Eto, nisam žensko, a i vrlo sam »straight«, mislim kao i g. Cebalo, pa sam dobio samo veliku ništicu na zapisniku i u biltenu organizatora. Inače, šah igram samo s unukom Donnom Dianom od koje sam malo bolji, jer ona ima 12 godina. ■

Čelnici FIFA preživjeli su prošloga petka strašni strah da će u Cistu skupinu ždrijebom upasti SiCG i Hrvatska, što bi garantiralo solidnu tuču na terenu i na tribinama širom Njemačke Savezne Republike, a i šire. Za dlaku bi tako i bilo, ali sudba se smi- lovala Francu Beckenbaueru, glavnom organizatoru Svjetskog prvenstva 2006. i »crna« kugla SiCG je promašila »katastrofu« i otišla u skupinu s Argentinom, Nizozemskom i Obalom Bjelokosti. Tako je prvenstvo, tj. svjetski spektakl spašen mogućih nevo-

lja, jer je Hrvatska otišla, za jednu kuglu poslije, u skupinu s Brazilom, Japanom i Australijom, te se te dvije spomenute »miroljubive« reprezentacije neće ovoga puta morati sastajati, na žalost huligana svih boja koji su sigurno očajni, jer sve što žele uvijek je samo dobra »makljaža«. Želimo i jednoj i drugoj reprezentaciji puno uspjeha i miran san, jer je ždrijeb nekako zaobišao »sudar svjetovaca«. ■

Božićni koncerti u subotičkoj katedrali

Uoči najvećeg kršćanskog blagdana Subotičane u Katedrali sv. Terezije Avilske očekuju dva Božićna koncerta. Prvi, u nedjelju 18. prosinca pod nazivom »Ta zvijezda nam je izišla« priređuju članovi Folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice čiji je umjetnički vođa Davor Dulić, dok će u utorak 20. prosinca u već tradicionalnom spoju za ovu prigodu nastupiti Katedralni zbor »Albe Vidaković« na čelu s ravnateljicom s. Mirjam Pandžić i juniorska skupina Subotičkog tamburaškog orkestra koji vodi Stipan Jaramazović. Oba koncerta počinju u 19 sati.

U nedjelju Božićni koncert i izložba božićnjaka u Somboru

Organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora u nedjelju 18. prosinca u velikoj dvorani Društva održat će se Božićni koncert, koji će pratiti i izložba kolača božićnjaka. Početak je u 20 sati.

Kalendar »Subotička Danica (nova)« za 2006. godinu

Iz tiska je izašlo novo izdanje kalendara »Subotička Danica (nova)« za narednu 2006. godinu. Kalendar se može kupiti u svim župnim uredima Subotičke biskupije, po cijeni od 300 dinara.

»Collegium Musicum Catholicum« priređuje Božićni koncert

Uponedjeljak 19. prosinca u 19 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće zbor »Collegium Musicum Catholicum« kojim

ravna Miroslav Stantić priređuje svoj božićni koncert. Kao solisti na koncertu će nastupiti sopranistica Ružica Inić iz Subotice, violinist Antun Stašić iz Zagreba te Kornelije Vizin iz Subotice na klaviru.

Manifestacija »U susret Božiću« održana u Lemešu

U Svetozaru Miletiću – Lemešu u trajanju od 6. do 14. prosinca održana je manifestacija pod nazivom »U susret Božiću«, koju je organizirao lokalni KUD »Lemeš«. U okviru manifestacije, 6. prosinca na blagdan sv. Nikole otvorena je prodajna izložba radova od slame. Obilježena je i peta obljetnica postojanja i rada pjevačkog zbora »Musica Viva« koji vodi Marita Topić.

Središnja proslava je u nedjelju 11. prosinca obilježena nastupom folklorne i dramsko-recitatorske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora koji su nastupili s bunjevačkim igrama iz Sombora i okolice, izvornom običajem »Bunjevački svatovi«, modernim ritmičkim igrama, igrama iz Banata i Posavine, te recitiranjem stihova. Završnu svečanost uveličala je čestitkom na Materice bandaša Tamara Brkić, dok će na Oce to učiniti mali bandaš Dario Brkić.

Priredba »Ta divna splitska noć« u Zemunu

Poslije duljega nametnutog zastoja, zajednica Hrvata iz Zemuna ponovno je pokrenula kulturne aktivnosti u svojoj čitaonici nazvanoj po svestranome srijemskom svećeniku Iliji Okrugiću, koga šira javnost prije svega zna po popularnim skladbama (»Milkina kuća na kraju«, »Srijem, Srijem, Srijem«, »Za jedan časak radosti«, itd.) Za početak je upriličena priredba »Ta divna splitska noć«, u sklopu koje je postavljena izložba svjetski poznatoga karikaturista Davora Štambuka na temu vina. Uz njega je i domaći slikar, zemunski Hrvat Dragan Rumenčić izložio svoje krajolike Splita i Hvara.

Nazočni u prepunoj čitaonici, toplo su pozdravili opernu divu Biserku Cvejić, Dalmatinku nastanjenu u Beogradu, koja je predstavila svoju najnadareniju učenicu, Splićanku Magdu Skračić. Ona je otpjevala nekoliko arija iz najpopularnije operete Ive Tijardovića Mala Floramye. Također je u programu sudjelovao i tamburaški sastav iz srijemskoga sela Golubinaca.

Kako nam je rekao vođa Stipe Ercegović, ova je priredba najava obnove nekoć tradicionalnih »Bilnih noći« u Zemunu, ugašenih s početkom prošloga rata.

P. Zlatar

Božićna izložba u zgradi dr. Vinka Perčića u Subotici

Prigodni blagdanski darovi

Kao gošće, po prvi puta u ovom gradu, svoje radove predstavile su i članice Ateljea »Sveta Anastazija« koji djeluje pri HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, te se tako uz slikarske uratke »likovnjaka« i prigodne čestitke, ukrase i kalendare priređene od strane slamarki mogu pogledati i radovi pristigli iz Srijema

Otvorenjem više prodajnih izložbi i aukcija u Subotici je prošlog tjedna otpočela »sezona« blagdanske potražnje za darovima, čestitkama i ukrasima. Jedna od njih, koja se ove godine održava po dvanaesti puta je i božićna izložba u organizaciji slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« i Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, otvorena u petak 9. prosinca u zgradi »Dr. Vinka Perčića« (ulaz iz Bledske ulice). Kao gošće, po prvi puta u ovom gradu, svoje radove predstavile su i članice Ateljea »Sveta Anastazija« koji djeluje pri HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, te se tako uz slikarske uratke »likovnjaka« i prigodne čestitke, ukrase i kalendare priređene od strane slamarki mogu pogledati i radovi pristigli iz Srijema.

Nazočne, među kojima i voditeljicu Ateljea Zdenku Vukotić, te dvije članice Milenu Đurasović i Anu Melačić, prilikom otvorenja pozdravila je Jozefina Skenderović, voditeljica slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« koja je, među ostalim, objasnila i kako se ideja da se članice Ateljea iz Sri-

Otvorenje izložbe:

Zdenka Vukotić, Grgo Francisković, Jozefina Skenderović i Josip Horvat

jemske Mitrovice predstave na božićnoj izložbi javila nakon upoznavanja na ovogodišnjoj Smotri folkloru u Tavankutu.

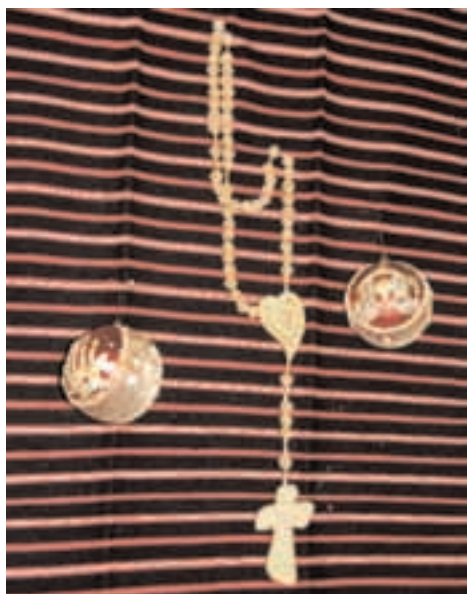
Grgo Kujundžić, predsjednik Etnografskog odjela »Blaško Rajić« pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, ovom je prigodom gošćama iz Srijema predložio da izrade simbol Subotice, dok su Gordana Cvijin i Snežana Nović nagrađene na nedavno održanoj Pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku, kazivanjem stihova uljepšale otvorenje.

Predsjednik Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« Josip Horvat u svom je obraćanju, među ostalim, istaknuo kako se nada da će se izloženi radovi ubrzo naći pod granama ili u vidu čestitki i poklona otići u ruke naših prijatelja, a tako možda i otputovati van granica gdje će ukazati kako ovdje postoje ljudi koji imaju talenta. On je naveo i kako je sudjelovanje ateljea iz Srijemske Kamenice početak suradnje koja bi se mogla nastaviti i kroz organiziranje likovnih kolonija u Srijemu.

Nakon otvorenja, razgovarali smo s voditeljicom Ateljea iz Srijemske Mitrovice Zdenkom Vukotić. Govoreći o radu ove

Čestitke i ukrasi na Božićnoj izložbi

udruga voditeljica je istaknula njihovu osnovnu djelatnost – izradu suvenira iz etno baštine Srijema. Atelje je, kako je navela, osnovala na 1700. obljetnicu srijemskih mučenika, te mu dala ime najslavnije među njima – Svete Anastazije. Danas ovaj atelje, koji zbog nedostatka prostorija radi u župi sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici, ima osam članica.

»Za Božić posebno radimo čestitke u vidu aplikacija i kolaža, ali najpoznatiji smo po radovima u keramici. Radimo s talijanskom glinom posebne tehnologije koja ne zahtijeva pečenje, što nam izrazito odgovara jer ne traži mnogo izdataka. Suvenire

Gošće iz Srijemske Mitrovice sa svojim radovima

stvaramo bez kalupa tako da je svaki eksponat na neki način i unikatan«, objasnila je Vukotićeva, koja se inače bavi i slikarstvom, a neke od njezinih slika možete vidjeti i na izložbi.

»Svoje radove smo do sada prikazivali na nekoliko mjesta u Hrvatskoj – u Nijemcima, Ilači, Vinkovcima, Zagrebu. Dobili smo podršku od Hrvatske matice iseljenika

iz Zagreba, ali se pretežito sami financiramo od prodaje radova«, kazala je gošća iz Srijema.

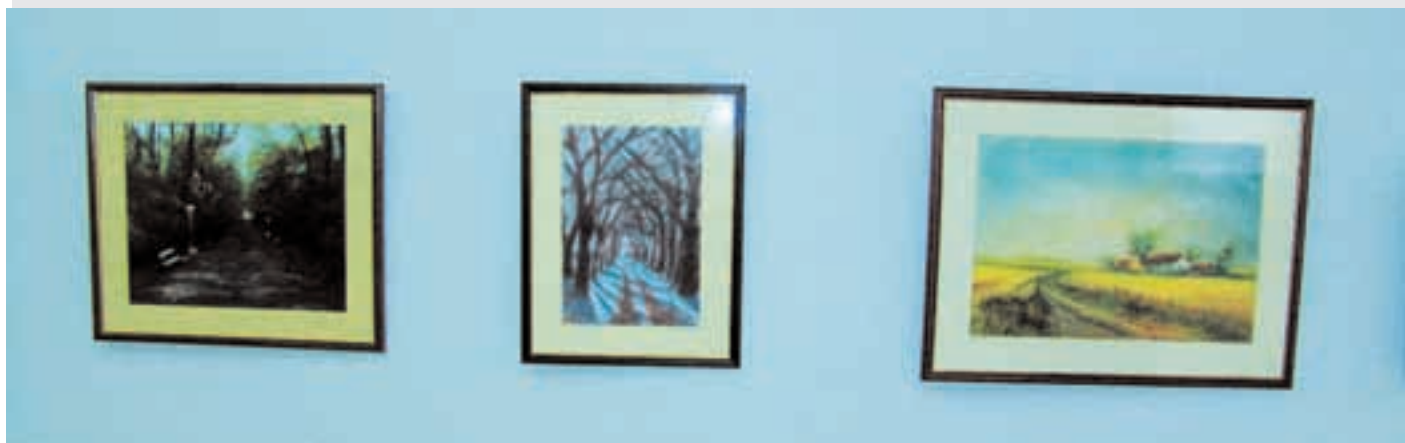
Izložba u zgradi »Dr. Vinka Perčića« će trajati do 20. prosinca, a prigodne božićne i novogodišnje darove možete pogledati i kupiti svakim radnim danom od 10 do 18 i 30, te subotom od 10 do 13 sati.

D. B. P.

»Humanitarna likovna galerija« u Subotici

Polovica novca od prodaje namijenjena u humanitarne svrhe

U organizaciji poduzeća za marketing »Snoma« u ponedjeljak 12. prosinca je u galeriji u holu Otvorenog sveučilišta u Subotici otvorena izložba pod nazivom »Humanitarna likovna galerija«. Izložba je, kako navode organizatori, finale višemjesečne promocije radova slikara amatera na televizijskom »Info kanalu«. Na izložbi su među ostalima, zastupljeni i radovi većine članova Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. Danas, u petak 16. prosinca s početkom u 13 sati održat će se aukcija izloženih slika a polovica prikupljenih sredstava od njihove prodaje bit će dodijeljena u humanitarne svrhe – kupovini aparata za mjerenje tlaka internom odjeljenju subotičke bolnice.

Predstavljen treći dio knjige o uglednim hrvatskim znanstvenicima u svijetu

Velikani hrvatske i svjetske znanosti

Na 258 stranica urednik knjige dr. sci. Janko Herak odabrao je iz pera domaćih i stranih stručnjaka sedam izvornih znanstvenih studija posvećenih znanstvenim opusima Krešimira Krnjevića, Mirjane Randić, Steve Juliusa, Hedviga Hricaka, Stanimira Vuk Pavlovića, Predraga Cvitanovića i Branka Ladanyia

Piše: Vesna Kukavica

Knjiga »Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu« objavljena na hrvatskom i engleskom jeziku, predstavljena je 8. prosinca u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu.

Knjigu su predstavili: ministar znanosti obrazovanja i sporta *doc. dr. sc. Dragan Primorac*, *prof. dr. sc. Snježana Paušek Baždar*, akademik *Dragan Dekaris*, *prof. dr. sc. Zvonimir Maksić*, *prof. dr. sc. Nikola Kujundžić*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika *Nikola Jelinčić* i urednik knjige *prof. dr. sc. Janko Herak*.

potporu Hrvatske matica iseljenika iz Zagreba. Na 258 stranica urednik knjige dr. sci. Janko Herak odabrao je iz pera domaćih i stranih stručnjaka 7 izvornih znanstvenih studija posvećenih znanstvenim opusima *Krešimira Krnjevića*, *Mirjane Randić*, *Steve Juliusa*, *Hedviga Hricaka*, *Stanimira Vuk Pavlovića*, *Predraga Cvitanovića* i *Branka Ladanyia*. Uz tih sedam znanstvenih studija koje sadrže iscrpne bio-bibliografske podatke sedmorice vrhunskih hrvatskih biomedicinskih znanstvenika koji su karijere realizirali u glas-

OBRADENO 46 HRVATSKIH PRIRODOSLOVACA: Herakov knjižni niz o uglednim hrvatskim znanstvenicima do sada je obradio 46 afirmiranih hrvatskih prirodoslovaca koji su obilježili 20. stoljeće u svijetu, pa je ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Nikola Jelinčić istakao kako će ta ustanova i dalje podupirati Herakov knjižni niz posvećen velikanima hrvatske i svjetske znanosti.

U istom nizu do sada su objavljene knjige: »Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu Prvi dio / Distinguished Croatian Scientists in the World Part One« (ur. Janko Herak, Hrvatsko – američko društvo, Zagreb, 2002. 192 str.) i »Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu Drugi dio / Distinguished Croatian Scientists in the World Part two« (ur. Janko Herak, Hrvatsko – američko društvo, Zagreb, 2003. 226 str.).

Naime, među velikanima znanosti dvadesetog stoljeća u različitim područjima ljudske djelatnosti velik je broj Hrvata, koji su nakon studija u domovini otišli u svjetska znanstvena središta i postigli vrhunске rezultate.

OBJEDINJAVANJE ZNANSTVENIH OPUSA: Ministar dr. Dragan Primorac pohvalio je gotovo desetogodišnji posao stručnog tima koji je okupio dr. Janko Herak. Posebno je istaknuo ulogu samog Heraka pri objedinjavanju relevantnih znanstvenih opusa naših ljudi u svijetu. Naši znanstvenici iznimno su bogatstvo našega naroda i mjerodavne ustanove na tom polju čine bitne pomake, kako u materijalnom tako i organizacijskom smislu. Uskoro će uslijediti, najavio je ministar Primorac, i Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz svijeta, a jedan broj znanstvenika se svojim radom i znanjem angažirao na projek-tima od vitalnog značaja za razvitak Republike Hrvatske. ■

Ministar znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske Dragan Primorac i ostali promotori prilikom predstavljanja knjige u Hrvatskoj matici iseljenika

TREĆI DIO: Knjiga »Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu (Treći dio) / Distinguished Croatian Scientists in the World (Part Three)« objavljena je ovih dana u nakladi Hrvatsko – američkog društva i uz

vitim svjetskim laboratorijima, urednik Janko Herak gradi knjige pridružio je i 3 eseja o znanstvenim opusima *Nikole Tesle* i naših nobelovaca *Leopolda Ružičke* i *Vladimira Preloga*.

Film »Božić na salašu« prikazan u Zagrebu

Sjećanje na djetinjstvo u Bačkoj

*Zagrebačka publika popunila je dvoranu Kulturno-informacijskog centra,
a film najviše dirnuo nekadašnje Subotičane*

Kulturnim informacijskim centrom (KIC) u Zagrebu ponovno su odjeknuli zvuci bunjevačke ikavice i tambure na projekciji filma »Božić na salašu« redatelja *Rajka Ljubića* i idejnih začetnika *Alojzija Stantića* i *Grge Piukovića*. Nakon što su proljetos u KIC-u prikazana tri filma ovog subotičkog redatelja, zagrebačka je publika i u petak 9. prosinca pokazala veliki interes za stvaralaštvo i običaje bunjevačkih Hrvata. Projekciju je organizirao *Naco Zelić* ispred Udruge za potporu bačkim Hrvatima.

Film je, podsjetimo, nastao prema ideji *Alojzija Stantića*, kome je pri izradi scenarija pomagao i »glavni glumac« *Grgo Piuković*, te prikazuje stare bunjevačke božićne običaje, smještene u 1937. godini na salašu *Kate Stantić* na Čikeriji i *Jose i Martina Gabrića* na Hrvatskom Majuru.

SPRIJEČITI IŠČEZAVANJE STARIH ADETA: Snježna ravnica i običaji poput bacanja jabuke u bunar i stavljanja slame ispod stolnjaka, kao i načini ukrašavanja božićnog kolača, u mnogim je gledateljima probudilo sjećanja na djetinjstvo i odrastanje na salašu. Ipak, cilj ovog filma bio je kroz sliku dokumentirati i prikazati autentično bunjevačko dočekivanje Božića i spriječiti iščezavanje starih adeta kojih se već danas tek malobrojni sjećaju.

»Povod za stvaranje ovog filma bio je jedan dokumentarac slične tematike na HRT-u. *Alojzija* je, naime, lanjske zime gledao božićni program Hrvatske televizije, gdje su se pravili božićni kolači. Međutim, iako je tradicija pravljenja tog kolača stara, žena koja ga je radila nije znala objasniti njegovo porijeklo, značaj, religijsko značenje. Tada je došao na ideju da mi napravimo jedan film o bunjevačkim božićnim običajima, kako bi se ti naši običaji otrgli zaboravu i dokumentirali se«, objasnio je *Ljubić*.

Sa Zagrebačke projekcije: *Alojzije Stantić*, *Grgo Piuković*, *Rajko Ljubić*, *Ivo Škrabalo* i *Tomislav Jagec*

Od te ideje krenulo se u realizaciju, pa su *Piuković* i njegova obitelj obukli nošnje, stali ispred kamere i u 79 minuta, koliko film traje, prenijeli nam svu toplinu i duh zimskog salaša i radost dočekivanja *Materice*, *Oca* i *Božića*.

»Ovi običaji su nam jako poznati jer ja sam odrasto na salašu u Đurđinu, a *Grgo* na Hrvatskom Majuru pa smo se trudili i filmom sačuvati autentičnost naših sjećanja. Događaje smo odlučili smjestiti u 1937. godinu, jer je to bila godina najvišeg sjaja salaša. Tada na salašima nije bilo struje, pa se vidi kako su se tada pripremla jela i koje je bilo značenje, na primjer badnjače u vatri«, rekao je *Stantić*.

PUBLIKA NA PROJEKCIJI: Većinu publike činili su Zagrepčani, poput poznatog redatelja *Petra Krelje* koji je i ovog puta došao vidjeti ostvarenja subotičkih autora, a projekciju nisu zaobišli ni Bunjevci iz

Bačke koji već dugi niz godina žive u Zagrebu, te mladi Subotičani koji ovdje studiraju.

Film je emotivno ipak najviše dirnuo nekadašnje Subotičane. »Iako smo već dugo u Zagrebu, svoju obitelj sam naučila da slave i *Materice* i *Oce*, no ti običaji neće zaživjeti u idućim generacijama. Dio toga otići će u zaborav, dio običaja će se modernizirati, no filmovima kao što je ovaj sve će se generacije moći podsjetiti i naučiti kako se kadgod dočekivao Božić na salašu«, ispričala je Subotičanka *Zdenka Ku-lešević*.

Film i njegove autore je najavio *Tomislav Jagec*, voditelj filmskih projekcija KIC-a, a uvodna riječ i ovog je puta prepuštena je Somborcu *Ivi Škrabalu*, redatelju i predavaču povijesti hrvatskog filma na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu.

Tatjana Ljubić

U Subotici održan koncert pod nazivom »Veni Emmanuel«

Glazbena svečanost u susret Božiću

*Uz komorni zbor »Pro musica« i orkestar svete Terezije nastupili i solisti Veronika Antunović (oboa) i Aleksandra Krčmar (violina), te Timea Dulics (sopran), Sebestyén Szabó (tenor), Krisztián Cser (bas) i Tivadar Jasura (tenor) * Koncertom je ravnao gostujući dirigent Sándor Gyúdi, umjetnički voditelj Segedinskog simfonijskog orkestra*

»Venni Emmanuel« naziv je koncerta koji su povodom Adventa i nadolazećeg Božića, u ponedjeljak 12. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici priredili subotički komorni zbor »Pro musica« i orkestar svete Terezije, koje vodi dirigent i regens chori subotičke Katedrale vlč. Csaba Paskó. Koncertom čiji su pokrovitelji bili Ministarstvo kulture Republike Srbije i Općina Subotica, ravnao je gostujući dirigent Sándor Gyúdi, umjetnički voditelj Segedinskog simfonijskog orkestra.

Gyúdi je rođen 1959. godine u Szekszárdu. Godine 1988. diplomirao je na Muzičkoj akademiji Ferencz Liszt u Budimpešti, a od 1999. obnaša dužnost umjetničkog voditelja Segedinskog simfonijskog orkestra. Važno je podsjetiti kako je temeljem dobre suradnje između Subotice i Segedina, ovaj orkestar početkom listopada prilikom primopredaje titule regens chori nastupio u subotičkoj katedrali. Na programu koncerta »Veni Emmanuel« pretežito su bila zastupljena djela skladatelja koji su svojim životom i radom bili vezani za Beč, a kojima austrijska prestonica u svom kulturnom životu i danas ukazuje

veliku pozornost. Nakon dvije uvodne točke »Veni Domine« Felixa Mendelssohna Bartholdyja te Brahmsove Ave Maria opusa 12 koje su izvele članice zbora, uz priključenje muškog dijela članstva te kompletirani sastav »Pro Musice« od oko 30 članova, uslijedile su i »Veni Emanuel« mađarskog skladatelja Zoltána Kodályja, »Pange lingua« Antona Bruknera, »De-

scendit Jesus« Albe Vidakovića te »Aranyaszárnyú angyal« Dezső Deménya.

Nakon dijela koncerta posvećenog vokalnoj interpretaciji, na scenu je stupio orkestar svete Terezije koji je uz soliste Veroniku Antunović (oboa) i Aleksandru Krčmar (violina) izveo Koncert za obou i violinu BWV 1060 J. S. Bacha.

Poslije kraće stanke publika je, u zajedničkom nastupu zbora i orkestra, imala priliku poslušati još jedno djelo ovog baroknog majstora – kantatu Nun komm, der Heiden Heiland BWV 62 u kojoj su kao solisti nastupili Timea Dulics (sopran), Sebestyén Szabó (tenor) i Krisztián Cser (bas). Svoje mjesto na programu našla je i nakon dužeg vremenskog perioda sada ponovno izvedena u Subotici, Misa u G-duru D 167 Franza Schuberta, prilikom čije izvedbe su se kao solisti ponovno istaknuli Dulics i Cser, ali i tenorist Tivadar Jasura koji je u narednoj Pueri concinite (Cantus pastoralis) Johanna Rittera von Hernecka izveo i solo dionicu. Na samom kraju koncerta izvedena je »Stille Nacht, heilige Nacht« Franza Grubera te time okončan gotovo dvosatni repertoar, čija je duljina vjerojatno uvjetovala i izostanak bisa.

D. B. P.

Umjetnički voditelj Segedinskog simfonijskog orkestra: Sándor Gyúdi

Promocija romana »Crvenokokošci« Petka Vojnića Purčara

Hrvatski klasik ponovno u Osijeku

*Uvod u promociju napravila je glumica osječkog HNK Ljiljana Krička, čitajući ulomke iz najnovijeg romana »Crvenokokošci« * O knjizi ali i o autoru govorili su književni kritičari Branimir Donat i Goran Rem*

Književnikov povratak u Osijek: Ljiljana Krička, Petko Vojnić Purčar, Branimir Donat i Vesna Filipović

U klubu knjižare »Nova« u Osijeku, u organizaciji osječkog Ogranka Matice hrvatske, u srijedu 7. prosinca predstavljena je nova knjiga *Petka Vojnića Purčara*, pjesnika, dramskog pisca i romanopisca iz Subotice, Novog Sada, Osijeka i Zagreba, ili kako i sam voli reći, od svugdje po malo. Rođen je u Subotici, školovao se i živi u Novom Sadu, punih 15 godina živio u Osijeku i član je Društva hrvatskih pisaca u Zagrebu.

Uvod u promociju uradila je glumica osječkog HNK *Ljiljana Krička*, čitajući ulomke iz najnovijeg romana »Crvenokokošci«, kojim se Petko ponovno vraća u Osijek. Naime, Matica hrvatska nakladnik je novoga Petkovog uratka što potpisuje *Helena Sablić-Tomić* a kao urednik izdanja *Josip Cvenić*, tajnik osječkog Ogranka.

O KNJIZI I AUTORU: O knjizi ali i o autoru govorili su književni kritičari *Branimir Donat* i *Goran Rem*. »Petko Vojnić Purčar je autor koji ima nekoliko objavljenih romana, nekoliko objavljenih dramskih knjiga i nekoliko postavljenih drama na kazališne daske, čovjeka koji je autor mnoštva kritika i eseja, koji piše scenarije i bavi se filmom, a istovremeno, evo nas sa čovjekom za kojega možda niste ni čuli. Naravno, ne mislim tu na posjetitelje mojih godina i ove starije od mene, mislim tu poglavito na mlade kolege, studente, koji

su bili vrtičke dobi kada je Petko boravio u Osijeku. U svakom slučaju morate imati u vidu da ste večeras u društvu živog hrvatskog klasika, koji je koncem 70-ih i tijekom 80-ih bio naš sugrađanin a njegove drame nisu silazile s repertoara Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku«, podsjetio je Branimir Donat. On se osvrnuo i na Purčarov poetski opus, nevelik po obimu ali vrlo značajan i koji, kako je naglasio, spada u vrhove europskog pjesništva.

»U svojim djelima«, kako je kazao Donat, »Petko cilja upravo na neka temeljna,

osnovna, univerzalna pitanja i uvijek je kritika, koja ponekad i nije bila sklona njegovim djelima, govorila kako on provjerava neka svoja filozofijska stajališta te se nalazi negdje u egzistencijalističkoj priči, a s druge strane otvara širinu svijeta u svojoj njegovoj efemernosti, banalnosti, trošnosti, otvarajući pitanje o ugroženosti autora, umjetnika koji je ostavljen i napušten.«

PONOSNI NA UGLEDNI BRAČNI PAR: Pohvalno se o Petku Vojniću Purčaru izrazio i intendant osječkog HNK *Željko Čagalj*. »Mi Osječani ponosni smo na ovaj ugledni bračni par – Petka Vojnića Purčara i *Jasnu Melvinger*, koji je duže vrijeme živio i radio u Osijeku te mi je drago da posljednjih godina ponovno dolaze u naš grad. Večeras kada promoviramo novu knjigu Petkovu, moramo se prisjetiti da su njegove drame bile na repertoaru našega kazališta«, kazao je Čagalj napominjuću kako bi mu bilo drago da se neki Petkov tekst ponovno uprizori u osječkom kazalištu.

Osim što se govorilo o novom romanu, bilo je riječi i o romanu »Ljubavi Blanke Kolak«, koji je ekraniziran prije 18 godina a glavne su uloge igrali *Mira Furlan*, *Bogdan Diklić*, *Mustafa Nadarević* i *Radko Polić*, zatim o romanu »Dom sve dalje« za koji kritičari kažu da je jedan od najboljih hrvatskih romana čije četvrto izdanje uskoro izlazi iz tiska, a također i o zbirci pjesama »U nedogled«.

Slavko Žebić

Među posjetiteljima je bilo puno studenata

»Filmski front« u Novom Sadu

Festival neovisnih i malih filmskih produkcija pod nazivom »Filmski front« u organizaciji Kino-kluba »Novi Sad« i Studentskog kulturnog centra Novoga Sada, ove se godine po treći puta održava u Novom Sadu. Festival je počeo u četvrtak 15. prosinca, a do njegovog zatvaranja u subotu 17. prosinca publika će moći pogledati 43 filma u službenoj konkurenciji te 40 kinematografskih uradaka u revijalnom dijelu programa, među kojima i djela dvojice redatelja iz Hrvatske – »U jednom trenutku« *Petra Oreškovića* i »Flof« autora *Saše Zeca*. Za potrebe ovog festivala priređena je i kraća retrospektiva filmova s nedavno okončane filmske revije amaterskog filma »RAF 2005.«, koja se istodobno održavala u Zagrebu, Bjelovaru i Osijeku. Projekcije filmova se održavaju u sali Kulturnog centra Novog Sada te u »Bunker«-u Studentskog kulturnog centra.

Novosadska neoavangarda u siječnju u Zagrebu

Izložba »Trajni čas umjetnosti – Novosadska neoavangarda 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća«, koja je mogla da se pogleda u novosadskom Muzeju suvremene (likovne) umjetnosti, bit će predstavljena od 18. siječnja 2006. u Galeriji Nova u Zagrebu. Izložba obuhvata radove više skupina i umjetnika (E – Kôd, *Slavko Bogdanović*, *Čedomir Drča*, *Vladimir Kopicl*, *Kôd*, *Katalin Ladik*, *Miroslav Mandić*, *Bogdanka Poznanović*, *Mirko Radojčić*, *Slobodan Tišma*, *Tibor Varadi*, *Peda Vranešević* i *Želimir Žilnik*) koji se vremenski grubo mogu podijeliti na dva dijela: prije (1969. do 1971.) i poslije reakcije države (1972. i 1973.).

»Javni čas umetnosti«: Dunavski kej, u Novom Sadu, 1970. godine

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Ivan Pašić

Svetom Josipu (zaštitniku Hrvatske)

Doba drago, doba davno
dalo nam je ime slavno.

Dalo nam je divnog sveca
kojeg vole svi – i djeca.

Kojem svatko od nas želi
čast i slavu da poda:

Sveti Josip ljiljan bijeli
zaštitnik je našeg roda.

Svatko od nas smjerno traži
moćni zagovor od njega.

On je svetac nam najdraži
i čuvar Sina Gospodnjega.

Ivan Pašić rođen je u Bačkom Monoštu – ru 1946. godine. Po zanimanju zemljoradnik, ali najdraže mu je stvaranje stihova kojima se bavi dugi niz godina.

Do sada je objavljivao u katoličkom mjesečniku »Zvonik«, kalendaru »Sumbotička Danica«, somborskom listu »Miroljub« te u zagrebačkom listu »MAK«.

Sudjelovao je na prvom susretu pjesnika

Lira naiva.

Veliki prezir – »Ruka bez povratka«

B92, 2005.

Kovanica »vojvođanski pop« pojavila se 90-ih godina, kao rezultat niza autorski upečatljivih ploča skupina iz sjeverne pokrajine, predvođenih bečjskom Evom Braun (kasnije proisteklim Popcycleom), zrenjaninskim Oružjem protivu otmičara i Instant karmom ili pomalo zanemarenim novosadskim sastavom Minstrel. Danas već upola neaktivnom, ovom nizu svakako pripada i skupina Veliki prezir iz Vrbasa, koja je poslije višegodišnje pauze, prije otprilike mjesec dana objavila svoj novi album pod nazivom »Ruka bez povratka«.

Pokraj jedinog originalnog člana gitaraista i pjevača *Vladimira Kolarića* na ovom, za Veliki prezir trećem studijskom albumu sudjelovali suiskusni glazbenici čije »profesionalne« biografije to najbolje svjedoče – gitarist *Robert Telčer* (ex Katarza, Boye), basist *Dušan Ševarlić* (ex Minstrel, Eva Braun) i bubnjar *Robert Radić* (ex Love Hunters, Kontra Ritam, Obojeni Program, La Strada). Devet novih pjesama neusiljeno i temeljito osmišljenih i zapisanih u vlastitom studiju Kombinat rekord uz produkcijsku superviziju *Borisa Mladenovića* (Jarboli), donosi nam prepoznatljivi preplet gitarističkog umijeća koji je uz, i ovog puta odlične Kolarićeve tekstove, i dosad činio bazičnu kvalitetu uradaka ove vrbaške skupine.

Album otvara prava A1 numera »Gubi me sudbinu«, trenutačno prisutna na radio postajama i za koju se uskoro očekuje i video spot. Srednji tempo koji je također jedna od karakteristika albuma, nastavlja se zvučno besprijekornim gitarskim harmoni-

jama u »Slušam te« i »300 čuda« te uspravljivim arpeggima na »To je dovoljno«. Ovakvu ravnotežu, (možda čak i monotoniju), razbija pjesma »Konj« koja poput galopirajuće rockabilly furije uspijeva podići albumski tonus, ali je već naredne – eufonično pitka »Suncokreti«, optimistična koračnica »U kanalima« te pjesma u country maniru »Hemija« – krote u melanoličnu ravan neuhvatljivo dubokih zvučnih pejzaža. Za kraj su nam ostavljene mantrično – repetitivna, šest i pol minuta duga »Ruka bez povratka« satkana ehom stihova »To u šta veruješ nije istina / Na žalost« koje pjeva bivša basistkinja *Draga*

Antov te bonus verzija pjesme s početka albuma »Gubi me sudbina«. Kolarićeve tekstovi, istovremeno osobni i opći, nastavlja ju se na već prepoznatljivom tragu baveći se dilemama i neprilagođenošću, ali u biti, kao i svi prijašnji, ljubavnom tematikom.

Kao što se pritajeno i očekivalo, Veliki prezir nam je poklonio još jednu odličnu ploču, a čiju veličinu, na žalost, čini i nedostatak prave konkurencije. Do nekih novih, ovako kompletnih ostvarenja domaće diskografije, »Ruka bez povratka« je album kojemu ćete se moći redovito vraćati.

D. B. P.

Lovro Matačić (1899.-1985.)

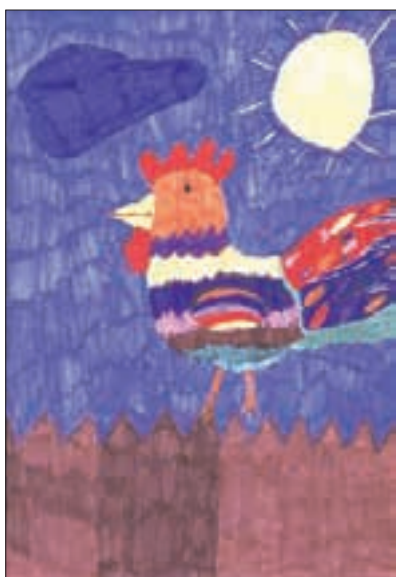
Lovro pl. Matačić, dirigent, rođen je 14. veljače 1899. na Sušaku, a preminuo 5. siječnja 1985. godine u Dubrovniku. Glazbu je učio od najranijeg doba. Bio je član glasovita zbora Bečkih dječaka, a poslije je u Beču nastavio i glazbeni studij. Njegov je uspon bio brz i sjajan. U 33. -oj godini povjerava mu slavni dirigent *Wilhelm Furtwängler* palicu Berlinske filharmonije. Matačić uskoro postaje građanin svijeta dirigirajući učestalo u svim većim opernim i koncertnim dvoranama. Još prije II. svjetskog rata, mnogi uspjesi i usponi opera u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i drugim gradovima bivše Jugoslavije, vezani su uz njegovo ime. Za vrijeme Drugog svjetskog rata postao je domobranskim dopukovnikom i glavnim dirigentom vojničke glazbe. Godine 1945. bio je zbog toga teško optužen te mu je i život bio u opasnosti. Godine robije proveo je u logoru Stara Gradiška. Na početku svoje ponovne afirmacije kada mu je tek 1954. omogućen odlazak iz zemlje Matačić je oduševio londonsku kritiku i publiku, kao što će još desetljećima podizati na noge koncertno i operno slušateljstvo diljem svijeta od Tokija do New Yorka, Pariza, Praga, Moskve, Monaka i na svim važnijim festivalima. Često je nastupao na Dubrovačkim ljetnim igrama, Zagrebačkom muzičkim biennalu, a deset godina bio je i šef-dirigent Zagrebačke filharmonije.

Matačić je praižveo mnoga djela hrvatskih skladatelja kao što su »Balkanofonija« *Josipa Slavenskog* (1928.), zatim operu »Adel i Mara« *Josipa Hatzea* (1933.), I. klavirski koncert *Božidara Kunca* (1934.) koji je sam skladatelj posvetio Matačiću. Ravnao je nadalje praižvedbama »Predigre žalobnoj igri« *Božidara Kunca*, Prve simfonije *Antuna Dobronića* (1938.). Čuvena ostaje Matačićeva izvedba opere »Oganj« *Blagoja Berse* (1935.). Kasnije Matačić dirigira praižvedbama djela novijih hrvatskih skladatelja kao što su *Cipra*, *Horvat*, *Detoni* ili *Kuljerić*.

Europski poznavatelji njegova djela govorili su da je von Matačić »zavičajem Hrvat, glazbenim odgojem Bećanin, dušom Slaven, razumom svjesni Europljanin i duhom građanin svijeta i humanist.«

Katarina Skenderović, I. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Josip Vujković Lamić, IV. h., OŠ
»Matko Vuković«, Subotica

BOŽIĆ JE...

Božić je za mene veliki blagdan. Moj brat i ja veselo kitimo borić, a mama peče ukusne kolače. Tata nam donosi ukrasne kugle i bonbone. Kasnije donosimo Betlehem, ukrasno posađeno žito i malu zdjelu punu voća. Na kraju večeramo ukusnu večeru i čestitamo jedni drugima Božić. Na Božić se osjećam veoma ugodno i veselo.

Nina Vojnić Purčar, III. b.,
OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin

Nina Vojnić Purčar, III. b., OŠ
»Vladimir Nazor«, Đurđin

KAD ODRASTEM, BIT ĆU...

Bok svima! Sada ću vam opisati moje buduće zanimanje, ali sjedite se na stolac da se ne onesvjestite.

Želim postati kuharica. Prije nekog vremena preturala sam po mislima da nađem neko dobro zanimanje. Tada sam odlučila: postat ću kuharica. Evo, već zamišljam kako kod mene dolazi mnogo ljudi i naručuju njihovo omiljeno jelo. U prelijepim zlatno crvenim jelovnicima pisat će svako jelo, bez obzira je li kubansko ili talijansko, sve će biti prevedeno na hrvatski, mađarski i srpski. Svi će obožavati moj restoran, moj restoran koji će se zvati..., nisam još odlučila, ali će se možda zvati »Njam, njam!« oprostite zaboravila sam vam opisati zašto sam zainteresirana za kuhanje, pečenje i pravljenje jela. Sve je počelo prošle godine kada sam preturala po mislima koje ću zanimanje odabrati. Tada sam odlučila: bit ću kuharica.

Sada znate moje zanimanje. Još jednom: bok!

Dragana Orčić, IV. a., OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Nina Kovačević,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Violeta Rudić Vranić, II. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Kristina Harangozo i Dajana Sloboda, IV. c., OŠ
»Matija Gubec«, Ljutovo

HRCKOVA SVEZNALICA

Čuvenog Pitagoru suvremenici su cijenili kako zbog uspjeha u matematici, tako i kao majstora u boksu. Lomonosov je u mladosti s lakoćom mogao svezati u čvor metalnu šipku. Byron je sudjelovao u bokserskim borbama, a Kuprin se s uspjehom natjecao u hrvanju. Svi su oni tvrdili da treniranje tijela i jačanje mišića i fizičke kondicije pomaže umnom radu i razvoju mentalnih sposobnosti što su i dokazivali – svatko svojim osobnim primjerom i uspjesima u onome čime se bavio. Osim toga, još su i stari Rimljani imali poslovicu: »Mens sana in corpore sano« (U zdravom tijelu – zdrav duh).

Znanstvenici su nedavno uspješno potvrdili ovu tezu – u opitima s kunićima koji su bili prisiljeni baviti se fizičkom aktivnošću u strogo doziranoj količini, dogodilo se čudo – mozak životinja se postupno počeo povećavati i životinje su postajale »pametnije« u odnosu na svoje srodnike koji nisu bili izloženi tjelesnom opterećenju. Usljedio je zaključak da mozak ne može produktivno raditi bez signala koje dobiva od mišića.

Ukoliko ga lišimo ovih impulsa nedovoljnom fizičkom aktivnošću, on se umrtvljuje, a s njime i sve naše umne sposobnosti. Dakle, što jači mišići, to – bistriji um!

Grad Venecija u sjevernoj Italiji po mnogo je čemu specifičan, a najviše po tome što većinu glavnih gradskih cesta zapravo zamjenjuju – kanali! Ipak, oni nisu stvoreni s određenom namjerom, već su postojali i prije izgradnje samog grada! Grad Venecija podignut je na muljevitim sprudovima koji čine više od 100 malih otoka u laguni Jadranskog mora u sjevernom dijelu Italije. Sve kuće u Veneciji izgrađene su na stupovima koji su pobodeni u dno mora. Još sredinom 5. stoljeća ove sprudove su nastanjivali preci današnjih Talijana. Venecija je vodila mnoge ratove u svojoj povijesti, izgubila svoju imperiju i bila gotovo uništena, a 1866. godine se udružila s Kraljevinom Italijom.

U ovom »Gradu na vodi« se promet odvija isključivo čamcima »gondolama« ili pješice – nema automobila niti teretnih prometa. »Gondole« voze gondolijeri koji stoje na zadnjem dijelu čamca veslajući dugim veslima. Glavne kanale spaja veliki broj uskih ulica i malih mostova.

Priredio: Zoltan Sič

Svatko ima svoju glazbu

Pusti neku staru stvar...

Iako kotač vremena uvijek donosi nove trendove, većina ljudi ostaje vjerna svome glazbenom smjeru

Piše: Dražen Prčić

Glazbeno gledano živimo u vremenu kojim dominiraju alternativni smjerovi proistekli iz potrebe, ali i objektivne nemogućnosti da se kreira nešto originalno i novo, s osobnim izražajem i modificiranjem nečeg što je već prije stvoreno. Na stazama »starog popa i disca« nastao je današnji popularni house, na nekadašnjim glazbenim pričalicama iz osamdesetih godina prošlog stoljeća stvoren je suvremeni rap, uvjerljivo najdominantnije glazbeno usmjerenje milijuna mladih osoba današnjice, ali isto tako sve više zamaha uzimaju i suvremene obrade klasičnih djela umjetničke glazbe. No, i pokraj svega navedenog, ipak najveći broj poklonika »pasivnog« slušanja zauvijek ostaje vjeran glazbi »svoje generacije« tj. nostalgичnom vraćanju vremenima u kojima su odrastali i zvucima zauvijek urezanim u mentalni kod. Rap, house ili već neki drugi novi glazbeni smjer tu nemaju nikavih šansi...

PEDESETE, ŠEZDESETE: Suvremena tzv. popularna glazba nastala je u periodu zaboravljanja trauma Drugog svjetskog rata, točnije u kreativnom obliku modificiranja postojećih glazbenih smjerova poput, primjerice, američkog countryja ili bluesa. Svi oni koji su se jednom »zaljubili« u rock'n'roll glazbu i njene velike predvođene besmrtnim kraljem i začetnikom Elvisom Presleyem, zasigurno i dandanas vrte svoje omiljene »stare stvari«, uz škriputave zvuke starih ploča ili prenesenih tonskih zapisa na digitalne compact disкове.

SEDAMDESETE: Fanovi »očvršćavanja« zvuka u obliku legitimnog obilježja rock-generacija i danas, unatoč ozbiljnim životnim godinama, ostaju vjerni »tvrdioći« svog izbora, baš poput i njihovih

vječitih miljenika »Roling stonesa« koji i u šestoj deceniji putuju svijetom i pune stadione brojnim svojim vršnjacima.

OSAMDESETE: Još u sedamdesetima nastao je fenomen disco-glazbe, ali i svojevrsnog oblika kulture urbanog življenja, a snagu ovog glazbenog usmjerenja najbolje možemo sagledati upravo danas, kada ono predstavlja temeljitu osnovu suvremene popularne glazbe u brojnim njenim oblicima (house, acid, techno...). Svi istinski poklonici soft glazbe i karakterističnog, prepoznatljivog »dancing sounda« redovito preslušavaju nezaboravne hitove svog doba ili ih nabavljaju u brojnim retrospektivnim kolekcijama u audio ili MP3 formatu.

VRIJEME JE STALO: Sve relevantno za povijest suvremene zabavne glazbe kreirano i zabilježeno je u periodu do početka devedesetih godina prošlog stoljeća, čast svim glazbenim stvarateljima novog doba (posljednjih 15 godina), ali u usporedbi s

velikanima »starog doba« nisu imali šansi. Istina je da prodaju milijune nosača zvuka, zarađuju veliki novac, ali im nedostaje »ono« što bi ih moglo upisati na stranice vječnosti. Nemaju u sebi element potrebnog sentimenta kojim bi mogli zauvijek ući u »glave i vene« svojih poklonika, već žive kratkim instant vremenom vladavine svojih trenutačnih hitova. Jer, kad se »pusti« neka dobra stara stvar, svejedno bila ona iz '50-tih ili '80-tih godina, u eteru se javi ugodan osjećaj koji ubrzo zavlada dušom i vrijeme tada stane. A čovjekova vječita želja je oduvijek bila da na bilo koji način pokuša zaustaviti vrijeme...

ABBA i Madonna

Najbolju potvrdu o vječnoj kvaliteti »starih stvari« potvrđuje najnoviji hit američke mega zvijezde Madone (Hung up...) u kojemu je koristila prepoznatljive dijelove starog hita ABBA-e (Gimme, Gimme...).

Gulaš s kiselim kupusom

Specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci:

75 dag govedine od plećke
2 glavice luka
1 režanj češnjaka
30 dag narezanog kiselog kupusa
10 dag riže
1 dl kiselog vrhnja
slatka mljevena paprika
mast, kumin, sol

Opis:

Na masti popržiti luk narezan na kolute i posuti ga mljevenom paprikom. Dodati meso narezano na koc - kice, usitnjeni i zgnječeni češnjak i kumin. Posoliti, doliti vodu i pirjati dolijevajući vodu dok meso upo - la omekša. Dodati kisel kupus i nastaviti s pirja - njem. Pred kraj dodati rižu i nastaviti pirjati dok se riža skuha. U gotovi gulaš dodati kisel vrhnje.

Odrezak zapečen u krušnoj peći

Specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci:

teleći odrezak
crveni luk
svježi vrganji
slanina
majčina dušica
papar
vegeta
kiselo vrhnje
naribani tvrdi sir

Opis:

Odrezak popečemo na laganoj vatri. Poseb - no pirjamo crveni luk, svježe vrganje i slani - nu narezanu na rezance, te dodamo majčinu dušicu, papar i vegetu. U glinenoj posudi na odrezak položimo pirjano i prelijemo sve ki - selim vrhnjem u koje prethodno dodamo na - ribani tvrdi sir. Pečemo u krušnoj peći dese - tak minuta.

Poslije ždrijeba u Leipzigu

Na startu sa svjetskim prvacima

Na SP u Njemačkoj 2006. godine Hrvatska će igrati u skupini F skupa s reprezentacijama Brazila, Australije i Japana

Piše: Dražen Prčić

U veličanstvenoj sajamskoj dvorani Leipziga prošlog petka je izvršen ždrieb skupina na idućem Svjetskom prvenstvu kojemu će domaćin biti, poslije 1974. godine, ponovno Njemačka. Više stotina milijuna napetih gledatelja i navijača svojih nacionalnih selekcija s nestrpljenjem je iščekivalo rezultat sretnih ili manje sretnih ruku velikana svjetskog nogometa, određenih prema svojoj geografskoj pripadnosti, da budu »egzekutori pogodaka« u osam skupinskih tablica. I evo kako su, između ostalih, *Johan Cruyff*, *Lothar Mateus*, *Roger Milla*, *Lucas Radebe* i legendarni *Pele* »presudili«:

SKUPINA A: Njemačka, Kostarika, Poljska, Ekvador

SKUPINA B: Engleska, Paragvaj, Trinidad i Tobago, Švedska

SKUPINA C: Argentina, Obala Bjelokosti, Srbija i Crna Gora, Nizozemska

SKUPINA D: Meksiko, Iran, Angola, Portugal

SKUPINA E: Italija, Gana, SAD, Češka

SKUPINA G: Francuska, Švicarska, Južna Koreja, Togo

SKUPINA H: Španjolska, Ukrajina, Tunis, Saudijska Arabija

SKUPINA F: Nositelj ove skupine bio je već unaprijed poznat voljom djelomice dirigiranog ždrijeba prema kojemu je Brazil, kao branitelj svjetskog naslova, morao biti na suprotnoj strani od domaćina i finalista prošlog SP – Njemačke, kojoj je pripalo mjesto nositelja A skupine. Iz drugog šesira, u kojemu su se nalazile nacionalne momčadi iz geografske skupine Afrike (Angola, Obala Bjelokosti, Togo, Tunis i Gana), Južne Amerike (Paragvaj i Ekvador), te predstavnik Oceanijske (Australija), voljom ždrijeba stigla je upravo potonja reprezentacija iz zemlje mnogo poznatije po dobrom rugbyju, tenisu ili plivanju. Također, zbog većeg broja igrača hrvatskih korijena (sedam i pol igrača, *Viduka*, *Skoko* i drugi, mater *Bresciana* je Hrvatica), Australija je dobila neslužbeni nadimak Hrvatska 2.

Treći krug izvlačenja, kada su nasumice »vučene« reprezentacije iz trećeg, tzv. »europskog« šesira, odredio je skupinu F za sudbinu stilizirane kuglice (mini replika nogometne lopte s kojom će se igrati prvenstvo) u kojoj se nalazio papirić s natpisom Croatia. Svjesno ili ne, ali brojni uzdasi su ispratili ovu volju ždrijeba i mjesto u skupini s braniteljima svjetskog naslova i, po mišljenju mnogih, najboljoj momčadi nogometnog planeta. Ipak je to reprezentacija države najjačeg globalnog izvoznika najkvalitetnijih igrača poput najboljeg svjetskog nogometaša današnjice *Ronaldinha* ili pak njegovih suigrača – *Roberto Carlosa*, *Cafua*, *Kake*, *Ju-ninha*, *Robinha* i ostalih »karioka«.

Posljednja runda ždrijeba trebala je odrediti i posljednju momčad u skupini, a »sretnik« je trebao stići iz četvrtog šesira (Iran, Japan, Južna Koreja, Kostarika, SAD, Trinidad i Tobago i Saudijska Arabija). I baš kao na trofejnom SP u Francuskoj 1998. godine, ždrieb je ponovno »sastavio« zemlju izlazećeg sunca Japan i zemlju najljepšeg mora Hrvatsku. Predvođeni legendarnim Brazilcem *Zicom* na mjestu izbornika i sve razvijenijom nogometnom vještinom, momčad *Nakamure* i *Nakate* ni-

kako ne spada u red laganijih protivnika. Po svemu sudeći, susret između Hrvatske i Japana, 18. lipnja u Nürnbergu mogao bi biti i presudan za plasman u drugi krug natjecanja.

SiCG u najtežoj skupini

Zbog specifičnosti pozicije i svrstavanja u 5. šesir reprezentacija SiCG je bila »osuđena« igrati u skupini s jednom od tri južnoameričke momčadi nositelja, a ždrieb ju je svrstao u skupinu C pokraj Argentine, dvostrukog prvaka svijeta, Nizozemske, dvostrukog viceprvaka svijeta i ništa slabije Obale Bjelokosti predvođene jednim od najboljih napadača današnjice *Drogbom* iz Chelsea.

Raspored utakmica u skupini F

- 12. lipnja, Australija – Japan
- 13. lipnja, Hrvatska – Brazil
- 18. lipnja, Brazil – Australija
- 18. lipnja, Hrvatska – Japan
- 22. lipnja, Japan – Brazil
- 22. lipnja, Hrvatska – Australija

V I J E S T I

Šah

**Sedlak prvi,
Cebalo četvrti u Subotici**

ŠK »Spartak« iz Subotice organizirao je velemajstorski turnir »IX. memorijal Mirka Šrajbera« na kojemu je uvjerljivo trijumfirao jedini subotički velemajstor *Nikola Sedlak*, zabilježivši respektabilan skor od 9 osvojenih bodova (7 pobjeda uz 4 remisa) iz 11 odigranih partija. Hrvatski velemajstor *Mišo Cebalo* podijelio je četvrto mjesto s ukupno 6 osvojenih poena.

Rukomet

Hrvatska u drugom krugu

Rukometašice Hrvatske izborile su plasman u drugi krug natjecanja na Svjetskom prvenstvu u Rusiji. Prema ranije

utvrđenom ždrijebu svrstane su u skupinu I skupa s reprezentacijama Mađarske, Rusije, Republike Koreje, Nizozemske i Norveške.

Vaterpolo

**Pobjeda Mladosti
i poraz Juga**

Zagrebačka Mladost zabilježila je i drugu pobjedu u skupini A porazivši u svom bazenu njemačku momčad Spandau 04 s 8:7. Vaterpolisti dubrovačkog Juga uvjerljivo su poraženi (10:6) od mađarskog Vasasa u Budimpešti.

Skijanje

Janica druga u Aspenu

Najbolja hrvatska skijašica *Janica Kostelić* osvajanjem drugog mjesta u slalomske utrci voženoj prošle nedjelje u američkom Aspenu nastavila je s odličnim rezultatima ove sezone. Poslije prve pozicije nakon prve utrke, u drugoj vožnji joj je za samo tri stotinke (1:36,04) izmakla pobjeda, koju je odnijela Švedanka *Anja Parson* (1:36,01). U ukupnom poretку Svjetskog kupa Kostelićeva zauzima 6. mjesto sa 178 osvojenih bodova.

Rukomet

Zagreb nije uspio

U dramatičnom revanšu osmine finala Lige prvaka rukometaši Zagreba nisu uspjeli zadržati prednost od dva gola iz prvog susreta. Sve do same završnice posve neizvjesnog susreta budući četvrtfinalist je »visio« u zraku, ali je na kraju domaćin Flensburg bio sretniji i spretniji i zabilježio dostatnu pobjedu od četiri gola razlike (28:24) i plasirao se u nastavak najjačeg europskog klupskog natjecanja.

Goodyear liga**11. kolo, 9. prosinca**

Zadar – Laško 94:80

Cibona – Slovan 84:82

Hemofarm – Zagreb 83:67

Železnik – Bosna 74:59

Vojvodina – Široki 81:56

Olimpija – Partizan 60:69

C. zvezda – Domžale 77:63

Tablica: Hemofarm 19, C. zvezda 19, Partizan 18 (-1), Železnik 18, Cibona 18, Vojvodina 17, Slovan 17, Zadar 16, Široki 16, Bosna 15 (-1), Olimpija 14, Domžale 14, Zagreb 14, Laško 13

Mišo Cebalo, šahovski velemaistor

Lijepe šahovske uspomene sa sjevera Bačke

*Poslije 21 godine ponovno sam zaigrao u Subotici i obnovio sjećanja na dane
provedene tijekom državnog prvenstva 1984. godine*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Velemaistor *Mišo Cebalo* (1945.) igrao je prošlog tjedna na velemaistorskom turniru »IX. memorijal Mirko Šrajber« i nakon daleke 1984. godine, kada je s upjehom igrao na državnom prvenstvu Jugoslavije, ponovno bio uvaženi gost Subotice, grada za koji ga vežu lijepe šahovske uspomene. Uz nastup

na iznimno borbenom natjecanju u organizaciji ŠK »Spartak«, velemaistor Cebalo je u četvrtak 8. prosinca odigrao i simultanku na 19 ploča protiv sastava Hrvatskog nacionalnog vijeća, kada je i vođen ovaj ekskluzivni razgovor za »Hrvatsku riječ«.

► Kako je došlo do toga da poslije 21 godine ponovno zaigrate u gradu na sjeveru Bačke i kakvi su Vaši dojmovi?

Od danas već davne 1984. godine nisam bio u Subotici, i igrajući na prvenstvu Hrvatske u Vukovaru, rado sam prihvatio poziv delegacije organizatora turnira, koju su činili gospoda *Sedlak* i *Maravić*, da nastupim na memorijalu Mirka Šrajbera. Obno-

vio sam brojne uspomene koje su u pravilu bile sve lijepe, jer sam se vrlo ugodno osjećao u vašem gradu.

► Kako ocjenjujete šahovski turnir?

Turnir je vrlo zanimljiv, poglavito su u pitanju mlađi igrači kojima ja, ha, uvjerljivo kvarim prosjek godina i koje, osim velemaistora *Nikole Sedlaka*, ne poznajem. U pitanju su vrlo talentirani momci, a samo natjecanje je vrlo borbeno i mislim da publika može uživati u lijepim partijama.

► Neumitno se nameće usporedba između hrvatskog i srpskog šaha, s obzirom da poslije duljeg vremena jedan hrvatski velemaistor igra na ovim prostorima. Prema službenoj ljestvici FIDE, SCG je na 19. mjestu s 49 velemaistora, dok Hrvatska zauzima 26. mjesto sa 17 velemaistora.

Mislim da je odnos snaga realan, jer je Srbija uvijek bila s najdužom tradicijom i najjača šahovska republika nekadašnje zajedničke države, uz nepobitnu činjenicu da je i najmnogoljudnija. Gledajući hrvatsku šahovsku današnjicu, mislim da nam je mjesto tu gdje jesmo i da u ovom trenutku i ne zaslužujemo više. U prvom redu naš problem je relativna starost velemaistorskog kadra, jer su nam svi vrhunski igrači oko četrdesete godine, uz nas veterane o kojima ne bih ni govorio i, na koncu, ostaje da imamo samo dva mlada velemaistora – *Palca* i *Stevića*.

► Nakon službenog otvaranja partiju našeg razgovora odvešćemo u osobne vode velemaistora Cebala. Kada ste prvi puta pobijedili svoga oca, također solidnog šahista?

Moj otac je bio u godinama poslije Drugog svjetskog rata aktivan šahist, imao je I. kategoriju – što je tada bilo u rangu, recimo, majstora. Naučio me je zarana, u dobi od mojih pet godina, igrati šah i sjećam se da me je vodio na prvu poslijeratnu šahovsku olimpijadu u Dubrovnik, na kojoj je tada bio dopisnik Reutersa i izvještavao s nje. Iskreno se ne sjećam kada sam ga prvi puta uspio dobiti na šahovskoj ploči, ali se sjećam da smo znali često igrati i da smo nakon mojih učestalijih pobjeda vrlo brzo prestali igrati.

► Kako je tekao Vaš šahovski razvoj?

Kod mene se dogodila jedna vrlo specifična stvar. Naime, već s nekih pet ili šest godina sam već bio sposoban odigrati partiju i na slijepo, i moj otac se ozbiljno za-

brinuo, plašeći se za moj daljnji mentalni razvoj. Konzultirajući neke svoje prijatelje i psihijatre, dobio je savjet da »skloni« šahovsku ploču od mene. Tako sam ja imao par godina prekid druženja sa šahom i tijekom tog perioda sam gotovo sve zaboravio. Bavljenje šahom sam nastavio, faktički posve iz početka, u trinaestoj godini.

► Što je uvjetovalo Vašu odluku da postanete šahovski profesionalac i šah postane Vašom profesijom, iako ste po struci profesor romanskih jezika?

To se dogodilo jako kasno i to u trenutku kada mi se otvorila mogućnost da dobijem jedno polu-profesionalno radno mjesto u okviru tadašnjeg Saveza za fizičku kulturu, koje mi je garantiralo neku solidniju ekonomsku budućnost, uz mogućnost posvećivanja igri. Bila je to vrlo specifična situacija životne prekretnice i ja sam ocijenio kako je šah zanimljiviji od katedre.

Šah i bridge

Igrao sam 5-6 godina aktivno turnirski bridge i mislim da su mi upravo te godine možda nedostajale da napravim nešto više u šahu. Ne mogu reći da mi je žao, jer je u pitanju igra koja predstavlja vrhunac onog što se, igrajući karte, može postići. No, šah je ipak bogatiji i kad bih morao birati uvijek bih izabrao šah.

► Jeste li radili nekad u struci kao profesor?

Nikada, niti jedan jedini dan nisam radio u struci. Istina, bio sam vježbenik kod oca u odvjetničkom uredu, ali pravog profesorskog staža nemam. No, kada bih se danas morao odlučiti za put koji sam prije mnogo godina izabrao, mislim da bi današnja odluka bila posve drukčija.

► Koju biste šahovsku godinu Vaše karijere izdvojili kao najboljom potvrdom životnog izbora?

Jamačno je to bila druga polovica 1985. godine kada sam poslije odličnih rezultata na zonskom turniru u Kavali (Grčka) dosegnuo rejting 2550 što mi je tada donijelo mjesto među prvih 50 šahista na svijetu, dok sam u jednom trenutku bio i među 40 najboljih svjetskih igrača.

► Plasman na zonski turnir izborili ste upravo na državnom prvenstvu u Subo-

Šah nekad i sad

Danas je šah posve izgubio nekadašnji prestižni status koji je uživao u ondašnjem društvu. Velemaistorska titula je predstavljala određenu sigurnost pod okriljem društva i predstavljala je ugledno zanimanje, dok se sada svi moraju dovijati uz određenu pomoć osobnih sponzora.

Simultanka u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća

Velemajstor Mišo Cebalo odazvao se pozivu HNV-a, domaćina i pokrovitelja ovog nesvakidašnjeg šahovskog događaja, i u velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« zaigrao simultanku na 19 ploča protiv sljedećih igrača:

Cebalo – Vidiš 1/2 – 1/2
 Cebalo – Pekanović 1/2 – 1/2
 Cebalo – Glasnović 1:0
 Cebalo – Kujundžić 1:0
 Cebalo – Musanić 1:0
 Cebalo – Vasiljević 1:0
 Cebalo – Crnković 1:0
 Cebalo – Mačković 1:0
 Cebalo – Dr. Crnković 1/2 -1/2
 Cebalo – Prčić 1:0
 Cebalo – Perušić 1/2 -1/2
 Cebalo – Mandić 1:0
 Cebalo – Stantić 1:0
 Cebalo – Gabrić 1:0
 Cebalo – Gabrić G. 0:1
 Cebalo – Gužvanj 1/2 -1/2
 Cebalo – Tančik 1/2 – 1/2
 Cebalo – Engi 1:0
 Cebalo – Bošnjak 1:0

Simultanka je organizirana u suradnji sa ŠK »Spartak« iz Subotice, a ukupan je rezultat 15:4 u korist velemajstora Miše Cebala.

tići 1984. godine i, tako reći, odlične igre sa sjevera Bačke nastavili na jugu Grčke.

Odlasku u Kavalu je prethodila mala zdravstvena drama u kojoj sam se našao, obolivši od jake gripe. Do zadnjeg trena sam dvojio o odlasku, ali sam ipak odlučio poći unatoč vrućici i tjelesnoj slabosti, znajući dobro kako sam se borio i na mučio, upravo u Subotici, ne bi li ovjerio »grčku vizu«. Tako sam sjeo u vlak Zagreb – Skoplje, uzeo kušet kola i zamolio konduktora da mi osigura svaka tri sata topli čaj, i uz aspirine i ležanje tijekom dosta dugog putovanja uspio sam »preležati« gripu i stići relativno prezdravljen do Grčke. Na turniru sam konzultirao liječnika, on mi je prepisao antibiotike i započeo sam s natjecanjem.

►Kako je teklo simultano igranje i liječenje?

U prvom kolu sam remizirao bijelim figurama s domaćim igračem, u drugom kolu sam bio crni protiv uvijek neugodnog Velimirovića i ne baš rezonski izgubio, u trećem kolu sam bio slobodan i u tom trenutku sam bio posljednji na turnirskoj tablici. A onda je krenula moja serija – u sljedećih 11 partija sam napravio 10 bodova, 9 pobjeda i dva remisa, u kojima sam bio mnogo nadmoćniji i mogao sam imati čistih 11 od 11. Na koncu sam imao poen i pol više od *Predraga Nikolića*, koji je tada bio jedan od najjačih igrača.

►Jeste li mogli izboriti prolaz za mečeve kandidata na međuzonskom turniru u Meksiku?

Bio sam dosta blizu plasmanu na mečeve kandidata i to sam tek naknadno uvidio. Prva četvoro su osiguravala plasman, a ja sam na koncu bio od 6-7. mjesta, što je četvrti rezultat svih vremena tadašnjeg jugoslavenskog šaha. Na mečevima kandidata, da podsjetim, sudjelovali su samo *Gligorić* dva puta i *Ivkov* jedanput. Tako je ovaj moj rezultat iz Tuska (Meksiko) ušao u povijest šaha na ovim prostorima, a mogao je biti još bolji da sam dobio Australca *Waltera Browna*, svog izravnog konkurenta za četvrto mjesto, u partiji gdje je on bio u strašnom »cajtnotu« i imao 10 sekundi za 12 poteza, a pritom je pravio, za njega karakteristične, grimase i tresao se kao da ga udara struja, i ja sam, obračunajući više pažnju na njega nego na stanje na ploči, na kraju načinio grube previde i izgubio taj susret.

►Za koga biste mogli reći da Vam je bio najneugodniji protivnik s druge strane stola?

Igrao sam strašno puno partija koje su bile u vrhu svjetskog šaha, ali, eto, sve moje partije protiv *Draška Velimirovića*, a bilo ih je više od dvadeset, su uvijek bile užasne u kojima se svašta događalo na šahovskoj ploči. Mislim da on ima 10-8 u pobjedama, uz nekoliko remisa.

►Imate li partiju koja bi se natjecala za apsolutnu ljepoticu Vaše karijere?

Ima ih dosta i spremam se na

pisati knjigu o njima. Već sam napravio uži izbor, a jedna od njih je jamačno i jedan *Benoni* u 25 poteza upravo protiv velikog rivala Velimirovića.

►U svijetu šaha, pokraj uspješne i bogate karijere, poznati ste i po vrsnom poznavanju teorije koju publikujete u brojnim tekstovima i knjigama. Što bi bila Vaša »teoretska specijalnost«?

Imam dosta razrađeni repertoar otvaranja, koji sam pod stare dane, uz pomoć računala, počeo i širiti. Moj princip je uvijek bio pročitati određenu knjigu, proanalizirati sve teoretske mogućnosti i nastojati pronaći najbolje moguće poteze. Što se tiče mene samoga, oduvijek sam bio poznat po Benoniju i Sicilijanskoj obrani kao crni, koju igram praktično cijeli život, dok sam kao bijeli uvijek otvarao daminim pješakom, iako ne želim završiti karijeru, a da ne povučem e4. ■

Razgovor ugodni naroda Slovinskoga

Priredio: Zdenko Samaržija

12. prosinca 1913. godine vraćena je u Louvre Mona Lisa, slika koja je ukradena u ljeto 1911. godine.

12. prosinca 1861. godine rodio se u Valentinovu *Janko Leskovar*, hrvatski književnik. Učiteljevao je u Pregradi, Zagrebu i Karlovcu, a bio je i školski nadzornik. Najvažnija djela su mu proze »Misao na vječnost«, »Katastrofa«, »Poslije nesreće« i »Jesenski cvijeci«, te romani »Propali dvori« i »Sjene ljubavi«. Godine 1905. prestao je publicirati.

13. prosinca 1204. godine umro je *Moses Maimonides*, veliki srednjovjekovni židovski filozof.

13. prosinca 1854. godine rodio se *Tomislav Maretić*, hrvatski jezikoslovac.

13. prosinca 1797. rodio se *Henrich Heine*, njemački pjesnik židovskoga podrijetla. Umro je 17. veljače 1856. godine.

13. prosinca 2003. godine uhićen je *Saddam Husein*.

14. prosinca 1935. godine odstupio je s položaja predsjednika Republike Čehoslovačke *Tomaš Garrigue Masaryk*.

14. prosinca 1799. godine umro je *George Washington*.

14. prosinca 1911. godine je norveški istraživač *Roald Amundsen* dospio na Južni pol.

14. prosinca 1885. godine rođen je u Gospiću *Miroslav Kraljević*, hrvatski slikar. Njegova je obitelj plemićkoga podrijetla još od srednjega vijeka, a nevelik posjed imali su u selu Draga kraj Požege. Obrazovao se u Zagrebu i Beču, praznike provodi u Požegi gdje nastaju njegova najvažnija djela, melanholični akvareli i autoporteti. Obuzet impresionistima putuje 1911. godine u Pariz, no već 16. travnja 1913. godine umire od sušice s nenavršenih 28 godine. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u Požegi.

14. prosinca 1760. u Zaostrogu je umro *Andrija Kačić Miošić*. Nakon školovanja u Zadru i Budimu, predaje na Filozofskoj školi u Šibeniku i u šibenskoj bogosloviji. Godine 1747. postao je gvardijan samostana u Sumartinu na Braču, a od 1750. godine službuje u Zaostrogu do smrti. Nije bio plodan autor, no valja zabilježiti »Priručnik skolastičke filozofijske propedeutike« (Venecija, 1737). Zanima se, pod utjecajem Herderovske filozofije koja implementira istraživanje duha naroda, za narodne priče i pjesme, proučava povijesna vrela i književna djela s povijesnom tematikom. »Razgovor ugodni naroda Slovinskoga«, te »Korabljica«, djela su kojima je želio narodu pružiti vlastitu sliku svijeta od stvaranja do suvremenosti te poučiti puk. Njegovo je djelo preteča narodnoga preporoda, a Razgovor ugodni je, uz Bibliju, najčitanija knjiga u Hrvata – narodni domoljubni priručnik.

Jur nijedna na svit vila
lipotom se već ne slavi,
jer je hvale sve skupila
vila ka mi sarce travi.
Ni će biti ni je bila,

njoj takmena ka se pravi.

Lipotom se već ne slavi

jur ni jedna na svit vila.

14. prosinca 1553. umro je *Hanibal Lucić*, hrvatski renesansni književnik s Hvara. Autor je prve hrvatske drame, »Robinja«.

14. prosinca 1503. u Saint Remyju u Provansi rodio se *Michel de Notre-dame*, francuski liječnik židovskoga podrijetla, kozmetičar, mešetar i prorok. Nostradamus je umro je 2. srpnja 1566. godine u Salon de Provence.

15. prosinca 1859. rodio se u Poljskoj *Ludwig Lazar Zamenhof*, poljski liječnik i poliglot, utemeljitelj jezika mira, esperanta. Služio se jidišem, njemačkim, hebrejskim, poljskim, armenskim, litvanskim, ruskim, latinskim, grčkim, engleskim i francuskim jezikom.

15. prosinca 1966. zamrznuti su životni sokovi *Walta Disneya*. On je prvi Zemljanin koji biološki nije umro. Odstranili su mu zloćudni tumor na plućima i pustili ga kući. On je obišao svoje carstvo, studije, pozdravio se sa suradnicima i otišao u bolnicu da ga zamrzu i odmrzu kada se pronađe lijek za rak. Bio je čangrizav, nepovjerljiv i grub prema suradnicima. U isto vrijeme, stvorio je galeriju nježnih likova, obogatio maštu ljudskoga roda, usrećio dječji svijet. Pokazao je ne postoje granice, ni državne, ni vjerske, kulturološke, rasne, prirodne. Siromašni je crtač 1928. godine dobio 78 dolara honorara za tablu stripa u kojem se pojavio Miki. U konačnici, dobio je 960 nagrada, od čega 7 Emija i 32 Oscara. Ponovimo, rođen je 5. prosinca 1901. godine, što i nije jako važno, naglašavao je jer, ne zaboravimo, sve počelo od jednoga miša.

16. prosinca 1914. godine umro je *Ivan Zajc*, hrvatski skladatelj.

16. prosinca 1866. godine otkriven je u Zagrebu spomenik *Josipu Jelačiću*, koji je postao simbolom hrvatstva.

16. na 17. prosinca 1770. godine rodio se *Ludwig van Beethoven*, njemački skladatelj. Umro je u Beču 26. ožujka 1827. godine.

16. prosinca 1827. umro je *Maksimilijan Vrhovac*, zagrebački biskup.

17. prosinca 1903. godine braća *Orville* i *Wilbur Wright*, samouki letači i konstruktori, uspjeli su p o l e t j e t i u r e d a j e m

težim od zraka. Let je trajao 12 sekundi, a Orville je prelio 35 i pol metara. Prvi Hrvat koji je letio zove se *Dragutin Novak*.

18. prosinca 1947. godine rodio se *Steven Spielberg*, američki filmski redatelj.

18. prosinca 1919. godine rodio se *Jure Kaštelan*, hrvatski pjesnik.

[illegible]

RJEŠENJA:

NEKROLOG, IVANKOVO, KATASTAR, ONA, AULA, L, NILS, N, ALAVA, KI, PU, OTROV, IKAR, ANA, LAR, AGON, IVAN LJUBIČIĆ, ALI, ČORAK, EŠA, USLOV, SALAŠ, ERUDIT, O, PT, IVKOVIĆ, PAOK, O, DVORCI, IVANDA, DRAP, TAĆI, ATAIR, RENEGAT, ROMI, GL, UDARAC, KAMP, ORO, MAJOR, OVCE, BRAV, ARA, IZBA, LUPATI, RICK, MARIO ANČIĆ

PETAK 16. 12. 2005.

06.45 – TV raspored
06.50 – TV kalendar
07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Svijet slavnih, serija
10.00 – Vijesti
10.10 – Otoci-zemlje-ljudi-pustolovine: Sjeverni Cipar
11.00 – Vijesti iz kulture
11.05 – Među nama, znanstveno-obrazovni program
12.00 – Dnevnik
12.30 – Ljubav nema cijene, serija
13.20 – Oprah Show

14.05 – Vijesti
14.15 – Sestre, serija
15.05 – New Spiderman, crtana serija
15.30 – Nora For, igra za djecu
16.00 – Plitvički rendžeri, dokumentarni film
16.35 – Život je lijep
17.35 – Vijesti
17.50 – Najslabija karika, kviz
18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
19.30 – Dnevnik
20.10 – James Bond: Zlatno oko, britanski film
22.20 – Kontraplan
23.15 – Struna u krvi 3., mini-serija
00.50 – Vijesti dana
01.05 – Deacons for Defense, američki film
02.45 – U opasnom društvu, američki film
04.15 – Osveta, američki film
05.45 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice 2., humoristična serija
06.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
06.15 – Oprah Show
07.00 – Ljubav nema cijene, serija

07.00 – VIP DJ
07.30 – TV raspored
07.35 – Teletubbies, lutkarska serija
08.00 – Animanijski, crtana serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – Učilica
09.40 – Deset minuta
10.00 – Kokice

10.30 – New Spiderman, crtana serija
10.50 – Dokumentarna serija
11.15 – Život pred nama, serija za mlade
12.00 – Film za djecu
13.15 – NULTI SAT
14.15 – Vijesti za gluhe
14.25 – Ciklus Život piše priče: U bespućim Amerike, američki TV film
16.10 – Vijesti na drugom
16.25 – Svijet slavnih, serija
17.10 – TV raspored
17.15 – Tree Hill 2., serija
18.00 – Hrvatska danas
18.50 – Animanijski, crtana serija
19.15 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice 2., humoristična serija
20.10 – Bitange i princeze II., serija
20.50 – Jesam te! 2., humoristična serija
21.20 – Večernja škola
21.50 – Vijesti na drugom
22.05 – Zlikavci, hrvatska humoristična animirana serija
22.15 – Ljubav bez izlaza, američki film
00.00 – Večer s Joolsom Hollandom
01.00 – Pregled programa za subotu

06.45 – Moja slavna sestra, serija
07.15 – Šaljivi kućni video
07.45 – Kraljica mača, serija
08.35 – Nasljednica, serija
09.25 – TV prodaja
09.35 – Ljubav na kocki
10.25 – TV prodaja
10.35 – Putovi ljubavi, serija
11.35 – Izlog strasti, serija
12.05 – Šaljivi kućni video
12.45 – Zvezdani Božić, igrani film
15.05 – Moja obitelj, serija
15.35 – Moja slavna sestra, serija
16.05 – Nasljednica, serija
17.00 – Vijesti Nove TV
17.05 – Ljubav na kocki, serija
18.00 – Jelena, serija
18.55 – Hypo Ski report
19.00 – Dnevnik Nove TV
19.20 – Sport Nove TV
19.25 – Vrijeme Nove TV
19.30 – Nova navečer, informativni program
20.00 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
20.10 – Istraga, kriminalistički magazin
21.00 – U zagrljaju ubojice, igrani film
22.50 – Pripravnik, reality show
23.45 – Nac. Geog. Report: Neobjavljene priče predsjednikovog aviona

23.50 – Taksist, serija

05.05 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
05.55 – Ljubav bez predaje, telenovela (R)
06.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
07.05 – Transformers Energon, crtana serija
07.25 – Beyblade, crtana serija
07.50 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.10 – Roseanne, humoristična serija (R)
08.40 – Bračne vode, humoristična serija (R)
09.05 – Dadilja, humoristična serija (R)

09.30 – Sanja, talk show (R)
10.30 – Eksploziv, magazin (R)
11.10 – Powder park, obiteljska serija
12.00 – Big Brother– reality show (R)
13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
14.50 – Ljubav bez predaje, telenovela
15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 – Roseanne, humoristična serija
17.00 – Bračne vode, humoristična serija
17.25 – Dadilja, humoristična serija
17.50 – Sanja: Uleti, galebe, uleti!, talk show
18.45 – Vijesti, informativna emisija
19.10 – Eksploziv, magazin
19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 – Big Brother– reality show
23.00 – Životinja, igrani film, komedija
00.20 – Vijesti, informativna emisija
00.30 – Big Brother– reality show
00.45 – Pustinjski grom, igrani film, akcijski (R)
02.05 – Cobra 11, kriminalistička serija (R)
02.55 – Big Brother– reality show

SUBOTA

07.50 – TV kalendar
08.00 – Vijesti
08.05 – ŽUTOKLJUNAC
09.00 – Parlaonica
09.55 – Vijesti
10.05 – Briljanteen
10.50 – Vijesti iz kulture
10.55 – National Geographic: Kriterij
12.00 – Dnevnik
12.20 – Ljubav nema cijene, serija
13.05 – Prizma – multinacionalni magazin
13.50 – Vijesti
14.05 – Spas 911 (7.)
14.50 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj

15.20 – Dvoboj vrtlara
15.55 – Oprah Show
16.40 – Vijesti
16.50 – Inspektor Rex 8., serija
17.40 – Prirodni svijet: Ande – leđa zmaja
19.30 – Dnevnik
20.10 – Prave zvijeri, američko-britanski film
21.45 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
22.35 – Vijesti dana
22.45 – Vijesti iz kulture
22.55 – Rekvijem za snove, američki film
00.35 – South Central, američki film
02.10 – Operacija Rastava, američki film
03.45 – Inspektor Rex 8., serija
04.35 – Monk 2., serija
05.20 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
05.35 – Mučke – special: Junaci i zločinci
06.35 – Ljubav nema cijene, serija

08.10 – TV raspored
08.15 – Teletubbies, lutkarska serija

17. 12. 2005.

08.40 – Ljubav u zaleđu, serija
 10.10 – Parižanka, američki film
 11.30 – Chaplin danas: Parižanka, dokumentarni film
 12.00 – Kućni ljubimci
 12.30 – Duhovni izazovi – međureligijski magazin
 12.45 – Glas domovine
 13.15 – James Bond: Zlatno oko, britanski film
 15.20 – Automagazin
 15.55 – Sportski program
 16.35 – Filmska klasika: Orao je sletio, britanski film
 18.45 – O. C., serija
 19.30 – Simpsoni 14., humoristična serija
 20.00 – Dvoransko PH u malom nogometu – masters, prijenos
 22.05 – Mučke – special: Junaci i zločinci
 23.05 – Alias 3., serija
 23.50 – Monk 2., serija
 00.35 – Sport danas
 00.45 – Pregled programa za nedjelju

07.00 – Dječji program
 07.00 – Cubix, crtana serija
 07.40 – Yu-gi-oh, crtana serija
 08.30 – Ninja kornjače, crtana serija
 09.20 – Hlapićeva priča, emisija za djecu
 09.35 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 10.00 – Hlapićeva nagradna igra
 10.15 – TV prodaja
 10.25 – Val d'Isere: spust ž, prijenos
 11.30 – VIP DJ – glazbena emisija
 12.30 – TV prodaja
 12.40 – Laku noć Hrvatska, crtana serija
 13.10 – Policijski početnik, serija
 14.00 – Superagent, serija
 15.00 – Svjedok, igrani film
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Hypo Ski report
 17.10 – Bumerang, serija
 18.00 – Istraga, kriminalistički magazin
 18.55 – Hypo Ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.20 – Sport Nove TV
 19.25 – Vrijeme Nove TV
 19.30 – Nova navečer, informativni magazin
 20.00 – Jill Rips, igrani film

21.40 – Loganov rat, igrani film
 23.10 – U zagrljaju ubojice, igrani film
 00.55 – Zona smrti, serija
 01.50 – Kraj programa

06.50 – Ed, Edd i Eddy, crtana serija

07.10 – Dexterov laboratorij, crtana serija
 07.35 – Johnny Bravo, crtana serija
 08.00 – Medvjedići dobra srca, crtana serija
 08.25 – Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 08.45 – Centar svijeta, humoristična serija
 09.10 – Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 11.30 – Sam u kući 2, igrani film, komedija
 13.35 – Cijena savjesti, dramska serija
 14.20 – Dodir s neba, fantastična/dramska serija
 15.10 – Everwood, dramska serija
 16.00 – Big Brother– reality show (R)
 17.45 – Zvijezde Extra: 101 najšokantniji trenutak u svijetu zabave, zabavna emisija
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Neobični ljudi: Male zvijezde, dokumentarna serija
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.30 – Ninja s Beverly Hillsa, igrani film
 23.05 – Big Brother– reality show
 23.50 – Playboy: Vještici brlog, igrani film, erotski
 01.20 – Big Brother– reality show
 01.35 – Životinja, igrani film, komedija (R)
 02.50 – Big Brother– reality show

NEDJELJA 18. 12. 2005.

07.30 – TV kalendar
 07.40 – Vijesti
 07.45 – Snjeguljica, američki TV film za djecu
 09.10 – Aladdin, crtana serija
 09.30 – Timon i Pumbaa, crtana serija
 09.55 – Vijesti
 10.15 – Ciklus Columbo: Ubojstvo na dnevnom redu, američki TV film
 12.00 – Dnevnik
 12.25 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.20 – Dan Cruickshank: Izgubljeni irački gradovi
 16.25 – Lov na antikvitete
 17.00 – Nedjeljom popodne
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 – Volim te, TV film
 22.30 – Shpitzza
 23.20 – Vijesti dana
 23.30 – Vijesti iz kulture
 23.40 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 00.30 – Ja ću ti suditi, mini-serija
 02.00 – Nedjeljom u dva
 03.00 – Zakon i red: Odjel za žrtve 5., serija
 03.45 – Opera Box: Šišmiš
 04.15 – Plodovi zemlje
 05.05 – Rijeka: More
 05.35 – Shpitzza
 06.20 – Lov na antikvitete

08.30 – TV raspored
 08.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 10.50 – Biblija
 11.00 – Vukovar: Misa, prijenos
 12.05 – Ja ću ti suditi, mini-serija
 13.35 – Mir i dobro
 14.05 – Opera Box: Šišmiš
 14.35 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film

14.55 – St. Petersburg: Rukomet (Ž), SP – finale
 16.40 – Dalziel i Pascoe 6., serija
 18.15 – Dvoransko PH u malom nogometu – masters, prijenos
 20.25 – Talijanska nogometna liga, 1. poluvrijeme
 21.15 – Sport danas
 21.30 – Talijanska nogometna liga, 2. poluvrijeme
 22.25 – Evergreen: Kolo smrti, američki film
 23.55 – Dalziel i Pascoe 6., serija
 01.25 – Pregled programa za ponedjeljak

06.05 – Školska liga
 06.35 – Yu-gi-oh, crtana serija
 07.20 – Ninja kornjače, crtana serija
 08.10 – TV prodaja
 08.20 – Hlapićeva priča
 08.35 – Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 09.00 – Hlapićeva nagradna igra
 09.15 – TV prodaja
 09.25 – Vlak u snijegu, igrani film
 10.55 – Val d'Isere Super G ž, prijenos
 12.00 – TV prodaja
 12.10 – Da pukneš od smijeha
 12.30 – Automotiv, auto-moto magazin
 13.00 – TV prodaja
 13.10 – Nacional Geographic: Neobjavljene priče predsjedničkog aviona
 13.15 – VIP DJ, glazbena emisija
 14.20 – Harriet, mali veliki špijun, igrani film
 16.10 – Vijesti Nove TV
 16.20 – Hypo Ski report
 16.25 – Snježni dan, igrani film
 18.00 – Red Carpet, zabavna emisija
 18.55 – Hypo Ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.25 – Sport Nove TV
 19.30 – Vrijeme Nove TV
 19.35 – Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 – Breme dokaza, mini serija
 21.45 – Ona ili on, kviz

NEDJELJA

22.45 – Ukradeno čudo, igrani film
 00.20 – Zona smrti, serija
 01.15 – Automotiv, auto-moto magazin
 01.45 – Kraj programa

07.00 – Sam u kući 2, igrani film, komedija (R)
 08.55 – Sabrina mala vještica, humoristična serija (R)
 09.20 – Centar svijeta, humoristična serija (R)
 09.45 – Medvjedići dobra srca, crtana serija
 10.10 – Krava i Pilić, crtana serija
 10.35 – Dexterov laboratorij, crtana serija
 11.00 – Johnny Bravo, crtana serija
 11.25 – Cijena savjesti, dramska serija (R)
 12.15 – Dodir s neba, fantastična/dramska serija (R)
 13.05 – Everwood, dramska serija (R)
 13.50 – Školske tajne, dramska serija
 14.40 – Luda Božićna zvona, igrani film, komedija
 16.10 – Ninja s Beverly Hillsa, igrani film, akcijska komedija (R)
 17.40 – Salto, zabavna emisija
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Auto motor i sport tv, magazin
 19.40 – Ekkluziv, magazin
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Krojač Paname, igrani film, triler
 23.05 – FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
 00.00 – Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
 00.55 – Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
 01.25 – Big Brother– reality show
 01.40 – Playboy: Vještičji brlog, igrani film, erotski (R)
 03.15 – Big Brother– reality show

PONEDJELJAK 19. 12. 2005.

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Otoci-zemlje-ljudi-pustolovine: Tahiti
 10.55 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Riječ i život, religijski program
 12.00 – Dnevnik
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – Spiderman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Hrvatska kulturna baština
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Latinica: Zašto se sramimo partizanske prošlosti? (1. dio)
 21.10 – Latinica: Zašto se sramimo partizanske prošlosti? (2. dio)
 21.50 – Na posebnom zadatku
 22.20 – Vijesti iz kulture
 22.35 – Otvoreno
 23.30 – Na rubu znanosti
 00.35 – Vijesti dana
 00.50 – Dobro ugođena večer: Simfonijski orkestar HRT-a (Božićni koncert)
 01.50 – Jahati tigra, talijanski film
 03.30 – Tree Hill 2., serija
 04.15 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.25 – Latinica
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

07.30 – TV raspored
 07.35 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 – Animanijaci, crtana serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – Učilica
 09.30 – NULTI SAT
 10.00 – Kratki spoj
 10.30 – Spiderman, crtana serija
 10.55 – Briljanteen
 11.40 – Život pred nama, serija za mlade
 12.30 – Putnici hladnim morima: Finska, Botnički zaljev
 13.00 – Direkt

13.30 – NULTI SAT
 14.30 – Vijesti za gluhe
 14.40 – Ciklus Columbo: Ubojstvo na dnevnom redu, američki TV film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Tree Hill 2., serija
 18.50 – Animanijaci, crtana serija
 19.15 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice 2., humoristična serija
 20.10 – A bebe, prijenos humanitarnog koncerta
 23.20 – Petica, sportski program
 00.10 – 24 (4.), serija
 00.55 – Jasper, Texas – američki film
 02.45 – Pregled programa za utorak

07.00 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Kraljica maća, serija
 08.20 – Nasljednica, serija
 09.10 – TV prodaja
 09.20 – Ljubav na kocki, serija
 10.10 – TV prodaja
 10.20 – Putovi ljubavi, serija
 11.20 – Izlog strasti, serija
 12.00 – Šaljivi kućni video
 12.30 – Božićno čudo, igrani film
 14.00 – Red Carpet, zabavna emisija
 15.05 – Moja obitelj, serija
 15.35 – Moja slavna sestra, serija
 16.05 – Nasljednica, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Hypo ski report
 17.10 – Ljubav na kocki, serija
 18.05 – Jelena, serija
 18.55 – Hypo Ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.20 – Sport Nove TV
 19.25 – Vrijeme Nove TV
 19.30 – Nova navečer, informativni magazin
 20.00 – Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.10 – Drugo lice – Petar Vlahov show
 21.00 – Prvi u tjednu: Brijachi, igrani film
 22.50 – Will i Grace, serija
 23.20 – Kum 3, igrani film
 02.05 – Zona smrti, serija
 03.00 – Taxi Free
 03.20 – Kraj programa

05.15 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 06.05 – Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 06.50 – Beyblade, crtana serija
 07.10 – Transformers Energon, crtana serija
 07.35 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.00 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.20 – Roseanne, humoristična serija (R)
 08.50 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.15 – Dadilja, humoristična serija (R)
 09.40 – Sanja, talk show (R)
 10.40 – Ekkluziv, magazin (R)
 11.10 – Powder park, obiteljska serija
 12.00 – Big Brother– reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Ljubav bez predaje, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadilja, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Lažnjake na lomače ili u dobrotvorne svrhe?, talk show
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.10 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – CSI: New York, kriminalistička serija
 22.05 – Murjak do kraja, igrani film, triler
 23.50 – Vijesti, informativna emisija
 00.05 – Big Brother– reality show
 00.20 – Krojač Paname, igrani film, triler (R)
 02.05 – FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 03.00 – Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
 03.55 – Big Brother– reality show

UTORAK 20. 12. 2005.

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Svemirska pustolovina:
 Kolijevka života
 11.02 – Vijesti iz kulture
 11.10 – Meta, emisija za branitelje
 12.00 – Dnevnik
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – Spiderman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Euromagazin
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – Ništa osobno
 21.30 – Hrvatsko podmorje 3.:
 Hvar
 23.15 – Drugi format
 00.25 – Ponoćna antologija:
 Buđenje života,
 američki film
 02.05 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 02.25 – Tree Hill 2., serija
 03.10 – Sestre, serija
 03.55 – 24 (4.), serija
 04.40 – Slobodna zona, kratki
 dokumentarni film
 04.50 – Ništa osobno
 05.30 – Globalno sijelo
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.00 – VIP DJ
 07.35 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.00 – Animanijaci, crtana serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – Učilica
 09.30 – NULTI SAT:
 09.40 – Navrh jezika
 10.00 – Promjene,
 dokumentarni film
 10.30 – Spiderman, crtana serija
 10.50 – Parlaonica
 11.45 – Život pred nama,
 serija za mlade
 12.30 – Slavnj parovi: Kirk
 Douglas i Vicente Minelli

13.00 – Direkt
 13.30 – NULTI SAT
 14.30 – Vijesti za gluhe
 14.40 – Ciklus Život piše priče:
 Veliki požar u Ouklandu,
 američki TV film
 16.10 – Vijesti na drugom
 16.20 – Vrijeme sutra
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.10 – TV raspored
 17.15 – Tree Hill 2., serija
 18.50 – Animanijaci, crtana serija
 19.15 – 8 jednostavnih pravila
 za dečke moje kćeri
 tinejdžerice 2.,
 humoristična serija
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 – Daleki horizonti,
 američki film
 23.20 – 24 (4.), serija
 00.05 – Stažist 2.,
 humoristična serija
 00.25 – Pregled programa
 za srijedu

nova

06.50 – Šaljivi kućni video
 07.20 – Kraljica maća, serija
 08.10 – Nasljednica, serija
 09.00 – TV prodaja
 09.10 – Ljubav na kocki, serija
 10.00 – TV prodaja
 10.10 – Putovi ljubavi, serija
 11.10 – Izlog strasti, serija
 11.50 – Šaljivi kućni video
 12.20 – Bilo jednom za Božić,
 igrani film
 14.00 – Ona ili on, kviz
 15.05 – Moja obitelj, serija
 15.35 – Andy Richter, serija
 16.05 – Nasljednica, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Hypo ski report
 17.10 – Ljubav na kocki, serija
 18.05 – Jelena, serija
 18.55 – Hypo ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.20 – Sport Nove TV
 19.25 – Vrijeme Nove TV
 19.30 – Nova navečer,
 informativni magazin
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Murjak, plavuša i pas,
 serija
 21.00 – Naša mala klinika, serija
 22.00 – Ženskar, igrani film
 23.35 – JAG, serija
 00.30 – Sibirski brijač, igrani film
 03.35 – Kraj programa

RTL

05.05 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 05.55 – Ljubav bez predaje,
 telenovela (R)
 06.40 – Beyblade, crtana serija
 07.00 – Transformers Energon,
 crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.10 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.05 – Dadilja,
 humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Powder park,
 obiteljska serija
 12.00 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Ljubav bez predaje,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadilja,
 humoristična serija
 17.50 – Sanja: Jesi li i večeras
 sama?, talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.30 – Božji oklop 2, igrani film,
 akcijska komedija
 23.25 – Cobra 11,
 kriminalistička serija
 00.20 – Vijesti,
 informativna emisija
 00.35 – Big Brother– reality show
 00.50 – Pod pritiskom,
 akcijska serija
 01.35 – CSI: New York,
 kriminalistička serija (R)
 02.20 – Murjak do kraja,
 igrani film, triler (R)
 04.05 – Big Brother– reality show

SRIJEDA

HRT 1

06.45 – TV raspored
 06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 09.55 – TV raspored
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Svemirska pustolovina:
 U potrazi za
 izvanzemaljskim životom
 11.02 – Vijesti iz kulture
 11.10 – Treća dob,
 emisija za umirovljenike
 12.00 – Dnevnik
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – Spiderman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Znanstvena petica
 16.35 – Život u živo
 17.30 – Vijesti
 17.45 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Piramida, zabavni program
 21.20 – Luda kuća, serija
 22.05 – Poslovni klub
 23.35 – Vijesti iz kulture
 23.45 – Tajni život umjetničkih
 djela 3.,
 dokumentarna serija
 00.55 – Liberace, američki film
 02.30 – Tree Hill 2., serija
 03.15 – Sestre, serija
 04.05 – Ekipa za očevid 4., serija
 04.50 – Slobodna zona, kratki
 dokumentarni film
 05.00 – Znanstvena petica
 05.30 – Poslovni klub
 06.00 – Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

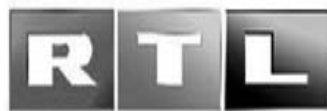
07.00 – VIP DJ
 07.30 – TV raspored
 07.35 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.00 – Animanijaci, crtana serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – Učilica
 09.30 – NULTI SAT:
 09.40 – Športerica
 10.00 – Kako nastaje...
 10.30 – Spiderman, crtana serija
 10.50 – Život pred nama,
 serija za mlade
 11.40 – Vidimo se na Mjesecu,
 američki film za djecu
 14.10 – Vijesti za gluhe
 14.20 – Ciklus Život piše priče:
 Uživo iz Baghda, američki TV film

SRIJEDA 21. 12. 2005.

16.10 – Vijesti na drugom
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.15 – Tree Hill 2., serija
 18.50 – Animanijaci, crtana serija
 19.15 – 8 jednostavnih pravila
 za dečke moje kćeri
 tinejdžerice 2.,
 humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – Uvijek, američki film
 22.45 – Vijesti na drugom
 23.00 – Ekipa za očevid 4., serija
 23.45 – Preko svake mjere,
 američki film
 01.30 – Pregled programa
 za četvrtak

07.00 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Anabelina želja,
 animirani film
 08.25 – Nasljednica, serija
 09.15 – TV prodaja
 09.25 – Spindleruv Mlyn: Skijanje
 vsl ž, 1. vožnja
 10.15 – TV prodaja
 10.25 – Kranjska Gora: Skijanje
 vsl m 1. vožnja
 11.15 – Izlog strasti, serija
 11.45 – TV prodaja
 11.55 – Šaljivi kućni video
 12.25 – Spindleruv Mlyn: Skijanje
 vsl ž, 2. vožnja
 13.15 – TV prodaja
 13.25 – Kranjska Gora: Skijanje
 vsl m 2. vožnja
 14.15 – Da pukneš od smijeha
 14.45 – Naša mala klinika, serija
 15.35 – Andy Richter, serija
 16.05 – Nasljednica, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Hypo ski report
 17.10 – Ljubav na kocki, serija
 18.05 – Jelena, serija
 18.55 – Hypo ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.20 – Sport Nove TV
 19.25 – Vrijeme Nove TV
 19.30 – Nova navečer,
 informativni magazin
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Medicinska istraga, serija
 21.00 – U sridu, talk show
 22.00 – Ubojiti snovi, igrani film
 23.45 – National Geographic
 report: Neobjavljene priče
 predsjedničkog aviona
 23.50 – JAG, serija
 00.45 – Bijeli pijesak, igrani film
 02.30 – Zona smrti, serija
 03.25 – Kraj programa

05.05 – Ljubav jednog oca,
 telenovela (R)
 05.55 – Ljubav bez predaje,
 telenovela (R)
 06.40 – Beyblade, crtana serija
 07.05 – Transformers Energon,
 crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 08.15 – Roseanne,
 humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 09.05 – Dadilja,
 humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Powder park,
 obiteljska serija
 12.05 – Big Brother–
 reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.45 – Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.50 – Ljubav bez predaje,
 telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.35 – Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 – Bračne vode,
 humoristična serija
 17.25 – Dadilja,
 humoristična serija
 17.50 – Sanja: Je li i on
 uljepšavanju sklon?,
 talk show
 18.45 – Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav,
 sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Nestali,
 kriminalistička serija
 22.10 – Klaun,
 kriminalistička serija
 23.00 – Cobra 11,
 kriminalistička serija
 23.55 – Vijesti,
 informativna emisija
 00.10 – Big Brother– reality show
 00.25 – Pod pritiskom,
 akcijska serija
 01.10 – Božji oklop 2, igrani film,
 akcijska komedija (R)
 03.00 – Cobra 11,
 kriminalistička serija (R)
 03.50 – Auto motor i sport tv,
 magazin (R)
 04.20 – Big Brother– reality show

ČETVRTAK

07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Svijet slavnih, serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Svemirska pustolovina:
 Putovanje na Mars
 11.02 – Vijesti iz kulture
 11.10 – Trenutak spoznaje,
 znanstveno-obrazovni
 program
 12.00 – Dnevnik
 12.30 – Ljubav nema cijene, serija
 13.20 – Govorimo o zdravlju
 14.00 – Vijesti
 14.15 – Sestre, serija
 15.05 – Spiderman, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za djecu
 16.00 – Potrošački kod
 16.35 – Život u živo
 17.35 – Vijesti
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.35 – Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.15 – Brisani prostor
 22.00 – Pola ure kulture
 22.40 – Otvoreno
 23.30 – Vijesti iz kulture
 23.40 – Direkt
 00.30 – Ljubi oca svog, francusko-
 švicarsko-kanadski film
 02.10 – Tree Hill 2., serija
 02.55 – Sestre, serija
 03.40 – 8 jednostavnih pravila
 za dečke moje kćeri
 tinejdžerice 2.,
 humoristična serija
 04.00 – Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 04.25 – Slobodna zona, kratki
 dokumentarni film
 04.40 – Pola ure kulture
 05.15 – Brisani prostor
 05.55 – Ljubav nema cijene, serija

07.00 – VIP DJ
 07.30 – TV raspored
 07.35 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.00 – Animanijaci, crtana serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – Učilica
 09.30 – MULTI SAT:
 09.40 – Glazbeca
 10.00 – Francuski jezik
 10.30 – Spiderman, crtana serija
 10.50 – Život pred nama,
 serija za mlade

11.40 – Tko će dobiti kuću?,
 američki film za djecu
 13.20 – Crtani film
 14.30 – Vijesti za gluhe
 14.40 – Ciklus Život piše priče:
 Priča o Jackieju Gleasonu
 američki TV film
 16.25 – Svijet slavnih, serija
 17.15 – Tree Hill 2., serija
 18.50 – Animanijaci, crtana serija
 19.15 – 8 jednostavnih pravila
 za dečke moje kćeri
 tinejdžerice 2.,
 humoristična serija
 19.35 – VIP DJ
 20.10 – Reporteri
 21.15 – Genijalci, kviz
 21.45 – Vijesti na drugom
 22.00 – Oluja svih oluja,
 američki film
 00.40 – Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 01.05 – Pregled programa za petak

07.00 – Šaljivi kućni video
 07.30 – Božićno drveće,
 animirani film
 08.25 – Nasljednica, serija
 09.15 – TV prodaja
 09.25 – Spindleruv Mlyn: Skijanje
 sl ž, 1. vožnja
 10.15 – TV prodaja
 10.25 – Kranjska Gora: Skijanje
 sl m, 1. vožnja
 11.15 – Izlog strasti, serija
 11.45 – Tv prodaja
 11.55 – Šaljivi kućni video
 12.25 – Spindleruv Mlyn: Skijanje
 sl ž, 2. vožnja
 13.25 – Kranjska Gora: Skijanje
 sl m, 2. vožnja
 14.15 – Da pukneš od smijeha
 14.40 – U sridu, talk show
 15.35 – Andy Richter, serija
 16.05 – Nasljednica, serija
 17.00 – Vijesti Nove TV
 17.05 – Hypo ski report
 17.10 – Ljubav na kocki, serija
 18.05 – Jelena, serija
 18.55 – Hypo ski report
 19.00 – Dnevnik Nove TV
 19.20 – Sport Nove TV
 19.25 – Vrijeme Nove TV
 19.30 – Nova navečer,
 informativni magazin
 20.00 – Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.10 – Navy CIS, serija
 21.00 – Bumerang, serija
 22.00 – Juha s tortilom,
 igrani film
 23.50 – JAG, serija

22. 12. 2005.

00.45 – Zavjera, igrani film
 02.20 – Taxi Free
 03.00 – Kraj programa

05.05 – Ljubav jednog oca, telenovela (R)
 05.55 – Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 06.40 – Beyblade, crtana serija
 07.00 – Transformers Energon, crtana serija
 07.25 – Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 07.50 – Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.15 – Roseanne, humoristična serija (R)
 08.40 – Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.05 – Dadjila, humoristična serija (R)
 09.30 – Sanja, talk show (R)
 10.30 – Eksploziv, magazin (R)
 11.10 – Powder park, obiteljska serija
 12.00 – Big Brother– reality show (R)
 13.20 – Zabranjena ljubav, sapunica
 13.45 – Ljubav jednog oca, telenovela
 14.50 – Ljubav bez predaje, telenovela
 15.40 – Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.05 – Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 – Roseanne, humoristična serija
 17.00 – Bračne vode, humoristična serija
 17.25 – Dadjila, humoristična serija
 17.50 – Sanja: Severina mi je promijenila život!, talk show
 18.45 – Vijesti, informativna emisija
 19.05 – Eksploziv, magazin
 19.40 – Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 – Big Brother– reality show
 21.20 – Prisilno slijetanje, igrani film, akcijski triler
 22.50 – Cobra 11, kriminalistička serija
 23.45 – Vijesti, informativna emisija
 00.00 – Big Brother– reality show

00.15 – Pod pritiskom, akcijska serija
 00.50 – Nestali, kriminalistička serija (R)
 01.45 – Klaun, kriminalistička serija (R)
 02.35 – Cobra 11, kriminalistička serija (R)
 03.25 – Big Brother– reality show

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 16. prosinca u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj emisiji možete pogledati priloge o priopredaji sredstava prikupljenih na prvom Božićnom bazaru u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske, te o izložbi božićnjaka u Vestibulu Gradske kuće u organizaciji Etnografskog odjela »Blaško Rajić«. Repriza emisije je u subotu 17. prosinca u 15 sati.

FILM TJEDNA

SAM U KUĆI 2

(HOME ALONE 2: LOST IN NEW YORK)

komedija, 1992., 120 min.

RTL, 17.12.2005. 11.30

»S am u kući 2« nastavak je pustolovina malog Kevina McCallistera (Macaulay Culkin). Dječak je siguran da se riješio napornog para zločinaca, ali Harry (Joe Pesci) i Marv (Daniel Stern) doputovali su u New York s genijalnim planom pljačke velikog dućana

igračaka. Ne znajući da su njegovi stari protivnici u gradu, Kevin uživa »peglašuci« ocevu karticu dok se roditelji bezbri? no odmaraju na Floridi. Susret ljutih rivala neminovan je...

Veliki talenti Chrisa Columbusa i Johna Hughesa ponovno su se spojili u jednako komičnom nastavku avantura mladog Kevina McCallistera. Burlesknost originala vjerno je prenesena i na drugi dio, u kojem će gledatelje zabaviti Kevinov »šoping« koji je izmakao kontroli, ali i ponovni obračun sa šašavim neprijateljima, ne spretnim Harryjem i Marvom.

Prvi dio ove uspješnice zaradio je nevjerojatnih 285 milijuna dolara i

osigurao slavu talentiranom Culkinu, no njegova je karijera donekle zaustavljena zbog problema u obitelji. Danas Culkin nastupa u kazalištu, a njegova stara slava još uvijek leži na filmovima Chrisa Columbusa. Ipak, mladi je glumac u trileru Josepha Rubena »Dobar sin« uvjerljivo pokazao kako ima dara i za zahtjevnije dramske uloge.

Redatelj: Chris Columbus

Uloge: Macaulay Culkin, Joe Pesci, Daniel Stern, Catherine O'Hara, John Heard

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

BANK: VBUYU 22
(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)
Beneficiary customer:
540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Nagradna igra za čitatelje »Hrvatske riječi«

NIU VUISI

Nagradni kupon broj 3.

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

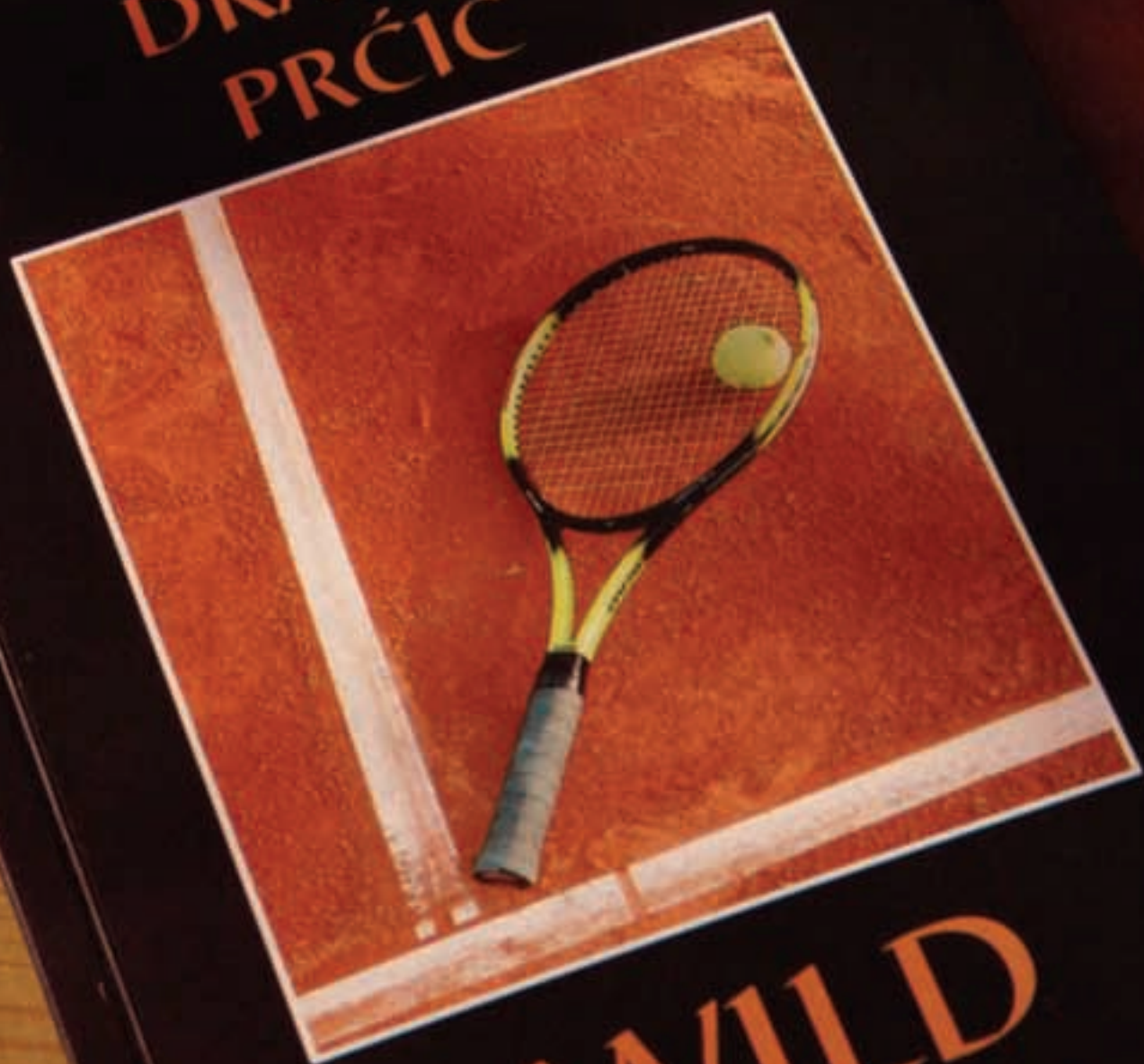

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

hrvatska riječ